

การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง
ในตำบลแปะ-ระ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสตูล
Adoption of field latex GAP standard by smallholding rubber farms
in Pae-Ra Subdistrict, Tha Phae District, Satun Province.

อนัญญา สาครินทร์
Ananya Sakarin

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Business Administration in Agribusiness Management
Prince of Songkla University

2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง
ในตำบลแปะ-ระ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสตูล
Adoption of field latex GAP standard by smallholding rubber farms
in Pae-Ra Subdistrict, Tha Phae District, Satun Province.

อนัญญา สาครินทร์
Ananya Sakarin

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Business Administration in Agribusiness Management

Prince of Songkla University

2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง
 ในตำบลแปะ-ระ อำเภотаแพ จังหวัดสตูล
 ผู้เขียน นางสาวอนัญญา สาครินทร์
 สาขาวิชา การจัดการธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

#DS01#
 (ดร.ไชยยะ คงมณี)

#DS03#ประธาน
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัดถ พรหมมี)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

#DS04#กรรมการ
 (ดร.ไชยยะ คงมณี)

#DS02#
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ ลองพิชัย)

#DS05#กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ทองแกมแก้ว)

#DS06#กรรมการ
 (ศาสตราจารย์ ดร.บัญชา สมบูรณ์สุข)

#DS07#กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ ลองพิชัย)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร

#DS10#.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กวินพัฒน์ สิริกานต์โสภณ)
 รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(3)

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ #DS08#

(ดร.ไชยยะ คงมณี)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ #DS09#

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ ลองพิชัย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ นางสาวอนัญญา สาครินทร์

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ นางสาวอนัญญา สาครินทร์
นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล
ผู้เขียน	นางสาวอนัญญา สาครินทร์
สาขาวิชา	การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด 2) ศึกษาการจัดการการผลิต การจัดการสวนยาง และการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูลรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จำนวน 88 ราย โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาการวิเคราะห์ One-way ANOVA และการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 68.2 เพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 49.44 ปี นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 54.5 สำเร็จการศึกษา ระดับไม่เกินประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.58 คน เกษตรกรทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก มีประสบการณ์ทำสวนยางเฉลี่ย 24.27 ปี มีจำนวนอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางเฉลี่ย 3.25 ครั้งต่อปี มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 19,729.77 บาทต่อเดือน มีหนี้สินเฉลี่ย 418,391 บาท และร้อยละ 47.7 มีเงินออมเฉลี่ย 45,119.05 บาท เกษตรกรชาวสวนยางถือครองที่ดินเฉลี่ย 12.03 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 10.29 ไร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนในการทำสวนยาง อายุต้นยางเฉลี่ย (ปี 2566) 17.69 ปี ร้อยละ 98.9 ใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.5 ครั้งต่อปี เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 75.0 มีปัญหาจากโรคใบร่วงชนิด มีการกำจัดวัชพืชโดยเฉลี่ยกำจัดวัชพืช 1.25 ครั้งต่อปี ร้อยละ 78.4 ใช้ระบบกรีดยาง 1 ส่วน 3 ของลำต้นและกรีดยาง 3 วัน หยุด 1 วัน การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 76.14 ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับมาก ร้อยละ 20.45 ปรับใช้ในระดับปานกลาง และร้อยละ 3.41 ปรับใช้ในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด พบว่า จำนวนเข้าร่วมอบรม รายได้จากภาคเกษตร ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และจำนวนกรีดยางต่อปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับปานกลางและระดับมาก

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $\alpha = 0.1$ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำสวนยาง และระดับทักษะ และความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมมาตรฐาน GAP คือ ควรกำหนดให้เกษตรกรชาวสวนยางปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP ตั้งแต่เริ่มปลูกยางและตลอดอายุเก็บเกี่ยวสวนยาง สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรอบรมการปฏิบัติมาตรฐาน GAP โดยเน้นการให้ความรู้กับเกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสบการณ์การทำสวนยางน้อย และสร้างวิทยากรเกษตรกรชาวสวนยาง

คำสำคัญ : การปรับใช้, การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี, การผลิตน้ำยางสด, ยางพารา

Thesis Title	Adoption of field latex GAP standard by smallholding rubber farms in Pae-Ra Subdistrict, Tha Phae District, Satun Province.
Author	Miss Ananya Sakarin
Major Program	Agribusiness Management
Academic Year	2023

ABSTRACT

This study aims to study 1) the social and economic characteristics of rubber farmers, who apply GAP standards for field latex production, 2) the production management, rubber plantation management, and the adoption of GAP standards for field latex production, and 3) the factors affecting the adoption of GAP standards for field latex production by rubber farmers in Pae-Ra Sub-district, Tha Phae District, Satun Province. The data were collected from 88 rubber farmers through structured questionnaires. The Ordered Probit Model analysis, One-way ANOVA analysis, and descriptive statistics were applied to analyze the data.

The results of the study revealed as follows. Most rubber farmers, 68.2 percent, were female, with an average age of 49.44 years old, and all of them were Muslim. Half of the rubber farmers, 54.5%, had marital status and had completed at the primary school level in a maximum. The household members were 4.58 people on average. The farmers worked as rubber farmers as their main occupation with 24.27 years of experience in rubber plantation on average. They attended training sessions on rubber plantation management 3.25 times per year. The average household income was 19,729.77 baht per month while the average debts were 418,391 baht. The farmers, 47.7%, had an average savings of 45,119.05 baht. The farmers occupied an average landholding of 12.03 rai; meanwhile, the rubber plantations covered 10.29 rai. The family labors are used in rubber plantations. The average age of rubber trees (year 2023) was 17.69 years, 98.9%. The chemical fertilizers were applied on average 1.5 times per year. The farmers, 75.0%, encountered leaf-falling disease. Weeds were removed 1.25 times per year on average. The farmers, 78.4%, applied the rubber tapping system at 1/3S 3d/4. The farmers, 76.14%, applied GAP standards for field latex production at a high level. The farmers, 20.45%, applied GAP standards at a moderate level, and 3.41% of the farmers applied GAP standards at a low level.

The analysis results of the differences between the average values of social, economic, and production management and rubber plantation management, which were classified according to the level of application of GAP standards for field latex production, explained as follows. The number of participants in the training sessions, farm incomes, sizes of farm landholding, sizes of GAP rubber plantation area, and tapping day per year are different with statistical significance. The factors affecting the adoption of GAP standards for field latex production at a moderate and high level with statistical significance level at $\alpha = 0.1$ included gender, rubber plantation experience, and level of skill and expertise in rubber plantations. The suggestions toward promoting GAP standards are raised as follows. The rubber farmers are required to follow GAP standards from the beginning of rubber plantations throughout the productive years. The creation of training courses on GAP standards should be supported, which enables the emphasis on knowledge increment for less experienced rubber farmers. Finally, the development of facilitators should be implemented for rubber plantation business.

Keyword : Adoption, Good Agricultural Practice, Field Latex Production, Rubber

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องด้วยความช่วยเหลือและสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.ไชยยะ คงมณี และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ ลองพิชัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความรู้ในกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และให้โอกาสทำงานด้านวิชาการ เพื่อให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้ออำนวยต่อการทำวิจัย ผู้เขียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัดถ พรหมมี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.บัญชา สมบูรณ์สุข และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ทองแกมแก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ตลอดจนคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ และให้คำปรึกษาในทุก ๆ ด้านเสมอมา ขอขอบคุณกองทุนวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มอบทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ปรีดีเปรม ทักษนกุล ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และเกษตรกรชาวสวนยาง ในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจนคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลักจิกน้ำยางสด และกลุ่มชาวสวนยาง กยท. บ้านนาโตะชุมชนที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

หากมีความผิดพลาดประการใด ให้ถือเป็นความบกพร่องของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว และต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนัญญา สาครินทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	5
ABSTRACT	7
กิตติกรรมประกาศ.....	9
สารบัญ.....	10
สารบัญตาราง	12
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.3 ขอบเขตงานวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร.....	6
2.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	27
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีการวิจัย.....	45
3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล	45
3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	51
4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง	51
4.2 การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	61
4.3 การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	79
4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	93

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	97
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	97
5.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	100
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	102
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก.....	107
ภาคผนวก ข.....	114
ประวัติผู้เขียน.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2.1 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยจำแนกตามภูมิภาคปี 2558 – 2565.....	6
ตารางที่ 2.2 ปริมาณผลผลิตยางพารารายจังหวัด ปี 2558 – 2565	7
ตารางที่ 2.3 ผลผลิตต่อไร่ยางพารา ปี 2558 – 2565	8
ตารางที่ 2.4 ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	14
ตารางที่ 2.5 พื้นที่ปลูกยางพาราและจำนวนครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดสตูล ปี 2564	22
ตารางที่ 2.6 ประชากรและครัวเรือนในตำบลแปะ-ระ	24
ตารางที่ 2.7 ครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่สวนยาง และปริมาณผลผลิตยางในตำบลแปะ-ระ ปี 2564	24
ตารางที่ 2.8 ครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูกสวนปาล์มน้ำมัน และปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน ตำบลแปะ-ระ ปี 2564	25
ตารางที่ 2.9 ปริมาณการผลิตและมูลค่าปศุสัตว์ ปี 2564	26
ตารางที่ 3.1 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	49
ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยาง.....	52
ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง	57
ตารางที่ 4.3 การถือครองที่ดินของครัวเรือน	62
ตารางที่ 4.4 แรงงานและการใช้แรงงานทางการเกษตร.....	63
ตารางที่ 4.5 การจัดการปลูกยางพารา	66
ตารางที่ 4.6 การจัดการดินและการใส่ปุ๋ย.....	68
ตารางที่ 4.8 การจัดการวัชพืชในสวนยาง.....	72
ตารางที่ 4.9 ระบบกรีดยางและการจัดการงานกรีดยาง	74
ตารางที่ 4.10 การจัดการหลังการเก็บน้ำยางสด.....	76
ตารางที่ 4.11 ผลผลิตยางพาราและการจำหน่าย	78
ตารางที่ 4.12 ข้อกำหนด จำนวน และร้อยละเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด.....	81
ตารางที่ 4.13 ประโยชน์จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	85
ตารางที่ 4.14 ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	86
ตารางที่ 4.15 ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	87
ตารางที่ 4.16 ลักษณะสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด.....	89
ตารางที่ 4.17 การผลิต และการจัดการสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด.....	91
ตารางที่ 4.18 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด.....	94

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพที่ 2.1 ราคาน้ำยางสด ตลาดท้องถิ่น ปี 2545 – 2565	9
ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM)	30
ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิทเรียงลำดับ	48

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกยางเป็นอันดับหนึ่งของโลก ด้วยส่วนแบ่งตลาดกว่าร้อยละ 41.09 ยางพาราเป็นแหล่งรายได้ การจ้างงาน รายได้เงินตราต่างประเทศ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง คิดเป็นมูลค่าเศรษฐกิจไม่น้อยกว่า 4.0 แสนล้านบาทต่อปี ในปี 2565 ประเทศไทยมีพื้นที่สวนยางกว่า 24.09 ล้านไร่ มีปริมาณผลผลิต 4.82 ล้านตัน ซึ่งผลิตโดยเกษตรกรชาวสวนยางกว่า 1.67 ล้านครัวเรือน แม้ว่าพื้นที่ปลูกยางพารากระจายอยู่ทั่วประเทศแต่ผลผลิตยางส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 59.12 ซึ่งมีพื้นที่ปลูกยาง 13.88 ล้านไร่ มากที่สุดในประเทศ เนื่องจากภาคใต้เป็นแหล่งปลูกยางเดิมและพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกว่าภูมิภาคอื่นของประเทศ อย่างไรก็ตามในช่วงปี 2559 - 2565 ภาคใต้มีพื้นที่ปลูกยางขยายตัว ร้อยละ 0.55 ต่อปี แต่ปริมาณผลผลิตและผลผลิตต่อไร่มีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 1.97 ร้อยละ 3.58 ต่อปี ตามลำดับ ในขณะที่พื้นที่ปลูกยางใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้นและปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566ก)

ในขณะที่ราคายางของประเทศไทยถูกกำหนดโดยตลาดโลกและประเทศไทยอยู่ในฐานะผู้รับราคา ดังเช่นในช่วงปี 2546 - 2559 ราคายางมีความผันผวน ในปี 2546 ราคาน้ำยางสดอยู่ที่ 37.97 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2554 ราคาน้ำยางสด 122.36 บาทต่อกิโลกรัม หลังจากนั้นปี 2554 ราคาน้ำยางสดตกต่ำอย่างรุนแรง โดยในปี 2561 ราคาน้ำยางสดลดลงเหลือเพียง 42.74 บาทต่อกิโลกรัม หลังจากนั้นราคาน้ำยางสด มีความผันผวนโดยในปี 2565 ราคาน้ำยางสดอยู่ที่ 54.84 บาทต่อกิโลกรัม (การยางแห่งประเทศไทย, 2565) ในขณะที่ต้นทุนการผลิตยางกลับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 ต้นทุนการผลิตน้ำยางสด 57.85 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นเป็น 61.76 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2565 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565ค) แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนการทำสวนยางอาจจะไม่คุ้มทุนและส่งผลกระทบต่อการค้ารังสีของครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยาง เมื่อพิจารณาการลดลงของผลผลิตต่อไร่ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีสวนยาง หรือไม่ทำสวนยางตามข้อแนะนำทางวิชาการของการยางแห่งประเทศไทย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพยางที่แย่ง และไม่ตรงความต้องการของตลาด อีกทั้งเกษตรกรชาวสวนยางต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากกระแสมาตรฐานการผลิตยางอย่างยั่งยืนและความต้องการของตลาดยางที่ต้องมีมาตรฐานรับรองคุณภาพ ด้วยความตระหนักและรับมือกับปัญหาข้างต้น ดังนั้น การปรับใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพารา (มาตรฐาน GAP สวนยาง) อาจจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการยกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และผลิตยางคุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพารา (มาตรฐาน GAP ยางพารา) เป็นหนึ่งในมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรที่การยางแห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรชาวสวนยาง ดังระบุไว้ในยุทธศาสตร์ขององค์กร ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา

อย่างยั่งยืน (การยางแห่งประเทศไทย, 2566) มาตรฐาน GAP ยางพาราครอบคลุมตั้งแต่การจัดการในแปลงปลูกถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อให้ผลผลิตคุณภาพที่ดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อส่งเสริมการสวนยางอย่างยั่งยืนและลดกระทบจากความผันผวนของราคาตั้งผลการศึกษาของพิศมัย จันทูมา และสมสิริ เหล็กเพชร (2563) ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดตรัง พบว่า ผลผลิตของเกษตรกรชาวสวนยางเพิ่มขึ้นร้อยละ 29 – 81 อายุต้นยางสามารถกรี๊ดได้นานขึ้น มีปริมาณเนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้น 1 – 2 เปอร์เซ็นต์ ช่วยลดความสูญเสียผลผลิต รายได้จากการทำสวนยางเพิ่มขึ้น และสามารถทวนสอบย้อนกลับไปยังแหล่งผลิต อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ซื้อยาง รวมทั้งเป็นการรับรองมาตรฐานการผลิตพื้นฐานที่สำคัญในการต่อยอดไปสู่มาตรฐานการผลิตสากล หรือมาตรฐานตรวจสอบย้อนกลับอื่น ๆ ในปี 2566 เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ยางพาราจำนวน 3,540 ราย พื้นที่ 52,695 ไร่ (วลัยพร อิมสุวรรณ และเกษตร แนนสนิท, 2566) ซึ่งเมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกยางและจำนวนเกษตรกรชาวสวนยางทั้งประเทศแล้วมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.21 และ 0.22 ตามลำดับ สะท้อนว่า การขับเคลื่อนเพื่อขยายพื้นที่สวนยางมาตรฐาน GAP ยางพาราอาจจะมีข้อจำกัดทั้งเชิงกลไกขับเคลื่อนของภาครัฐและเงื่อนไขของเกษตรกร งานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาการปรับใช้มาตรฐาน GAP ยางพารา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP ยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยาง

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดขนาดเล็กในภาคใต้ที่ฐานเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2564 สาขาเกษตรคิดเป็นร้อยละ 41.3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้ (ร้อยละ 28.7) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2565) จังหวัดสตูลมีพื้นที่ทั้งหมด 1.75 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตร 706,596 ไร่ (ร้อยละ 40.27) ในปี 2565 มีพื้นที่ปลูกยางพารากว่า 520,303 ไร่ (ร้อยละ 73.6 ของพื้นที่ทางการเกษตรของหวัด) มีครัวเรือนประกอบอาชีพทำสวนยางกว่า 35,942 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83.42 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566) แสดงให้เห็นว่า ยางพารามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดสตูล อย่างไรก็ตาม ผลการพัฒนาของยางพาราในจังหวัดสตูลเต็มไปด้วยปัญหาและความท้าทาย อาทิ เกษตรกรชาวสวนยางขาดองค์ความรู้ที่ถูกต้องในการทำสวนยาง ทำสวนยางตามความเคยชิน การพึ่งพารายได้จากสวนยางเพียงอย่างเดียว ภาวะหนี้สินครัวเรือน ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรการผลิตจากการปลูกยางในพื้นที่เดิม อีกทั้งความผันผวนของราคายางที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของเกษตรกรชาวสวนยางจากปัญหาและความท้าทายดังกล่าว ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิต และการจัดการสวนยางเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น เลือกใช้ระบบกรี๊ดที่สูง การลดปริมาณใส่ปุ๋ยไม่กำจัดวัชพืช ไม่กรองน้ำยางสด (ไชยยะ คงมณี และคณะ, 2564) ซึ่งผลจากการปรับเปลี่ยนระบบการผลิต และการจัดการสวนยางข้างต้น ส่งผลต่อผลิตผลต่อไร่ลดลง คุณภาพผลิตผลไม่สม่ำเสมอ และอายุกรี๊ดต้นยางลดลง

ตำบลแป-ระ เป็นหนึ่งใน 4 ตำบลของอำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล มีพื้นที่ทั้งหมด 24,812 ไร่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก โดยเป็นพื้นที่สวนยางกว่า 14,637.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 59.0 ของพื้นที่ตำบลแป-ระ (องค์การบริหารส่วนตำบลแป-ระ,

2566) การทำสวนยางพาราถือเป็นแหล่งรายได้หลักของเกษตรกร และเชื่อมโยงต่อการเติบโตของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ขายผลผลิตในรูปแบบน้ำยางสด โดยเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความสนใจปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และมีการรวมกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางที่มีศักยภาพการพัฒนาการผลิต และตลาด เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการส่งเสริมการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จากการยางแห่งประเทศไทย และโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในประเด็นองค์ความรู้ ฝึกปฏิบัติ สนับสนุนปัจจัยการผลิต สนับสนุนการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามมีเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนไม่น้อย มีการปรับใช้บางส่วน หรือไม่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และยังไม่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และยังไม่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จึงเป็นโจทย์ที่มาจากวิจัย “การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล” เพื่อมุ่งตอบคำถามดังนี้ (1) การปรับใช้ และผลการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางเป็นอย่างไร และ (2) ปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ แก่กลุ่มเกษตรกรสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้การวางแผนจัดการปัญหาสมาชิกกลุ่มที่มีข้อจำกัด ในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวางแผนส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำเกษตรกรชาวสวนยางในการนำมาตราฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ไปปรับใช้ และเพื่อต่อยอดสู่การส่งเสริมมาตรฐานการผลิตสากลอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล
- 2) เพื่อศึกษาการจัดการการผลิต การจัดการสวนยาง และการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา ด้านประชากร ด้านเนื้อหา และด้านระยะเวลาศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านพื้นที่ศึกษา

เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) คือ ตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

2) ด้านประชากร

เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด รวมทั้งสิ้น 88 ราย

3) ด้านเนื้อหา

เนื้อหาการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) ลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด 2) การจัดการการผลิต การจัดการสวนยาง และการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง เนื้อหาการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ การถือครองที่ดิน และเงินทุนทางการเกษตร แรงงานและการใช้แรงงานทางการเกษตร และการจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางในแปลงที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง โดยใช้แบบจำลองโพรบิทเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) โดยขอบเขตด้านตัวแปรในการศึกษาปัจจัยที่มีต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และตัวแปรอิสระ 9 ปัจจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำสวนยาง พื้นที่ปลูกยางทั้งหมดที่ถือครอง จำนวนครั้งในการเข้าร่วมอบรม ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการทำสวนยาง ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง และระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้

4) ด้านระยะเวลาศึกษา

การศึกษานี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 – ธันวาคม พ.ศ. 2566

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในหลายภาคส่วน ดังนี้

1) เกษตรกรชาวสวนยางที่ศึกษา

เกษตรกรชาวสวนยางนำมามาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดไปปรับใช้ สามารถการจัดการสวนยางอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามคำแนะนำทางวิชาการ ลดความสูญเสียผลผลิตและส่งผลกระทบต่อผลผลิต ได้แก่ น้ำยางสดสะอาดและมีคุณภาพ ปริมาณเนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้น รายได้จากการทำสวนยางเพิ่มขึ้น และเกษตรกรชาวสวนยางเกิดความยั่งยืนในอาชีพ

2) กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง

กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้วางแผนจัดการปัญหาสมาชิกกลุ่มที่มีข้อจำกัดในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีแนวทางในการส่งเสริมสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางให้มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมากขึ้น และกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางได้รับน้ำยางสดคุณภาพ สามารถสร้างอำนาจในการต่อรอง

3) การยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การยางแห่งประเทศไทย และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงวางแผนส่งเสริม สนับสนุน ให้คำแนะนำเกษตรกรชาวสวนยางในการนำมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดไปปรับใช้ และเพื่อต่อยอดสู่การส่งเสริมมาตรฐานการผลิตสากลอื่น ๆ ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร เช่น มาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (มาตรฐาน FSC) การรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มาตรฐาน PEFC) เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดความหมายหรือนิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1) มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพารา เล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 เลขที่มกษ. 5908 – 2562

2) การปรับใช้ หมายถึง กระบวนการยอมรับมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

3) น้ำยางสด หมายถึง น้ำยางธรรมชาติที่ได้จากต้นยางพารา

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

ในการศึกษานี้มีการบูรณาการองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางและประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง 2) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) สถานการณ์การผลิตและราคาของพาราของประเทศไทย 2) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตน้ำยางสด (มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด) และ 3) ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สถานการณ์การผลิตและราคาของพาราของประเทศไทย

การตรวจสอบเอกสารในส่วนนี้ประกอบด้วย พื้นที่ปลูกยางพารา ปริมาณผลผลิตยางพารารายจังหวัด ผลผลิตต่อไร่ และราคาของพารา มีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ปลูกยางพารา

ในปี 2565 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารา 24.09 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เปิดกรีดแล้ว 21.93 ล้านไร่ ในจำนวนนี้เป็นพื้นที่เปิดกรีดในภาคใต้ร้อยละ 57.62 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25.78 ภาคกลาง 10.20 และภาคเหนือ 6.40 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566ก) โดยในช่วงปี 2558 – 2565 พื้นที่ปลูกยางของประเทศไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องจาก 23.14 ล้านไร่ ในปี 2558 เพิ่มเป็น 24.09 ล้านไร่ ในปี 2565 มีอัตราเติบโตของพื้นที่ปลูกยางร้อยละ 0.52 ต่อปี

สำหรับภาคใต้มีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 13.88 ล้านไร่ โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดจำนวน 2.27 ล้านไร่ รองลงมาจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง และยะลา มีพื้นที่ปลูกยางพารา 2.15 1.89 1.33 และ 1.18 ล้านไร่ ตามลำดับ สำหรับจังหวัดสตูลมีพื้นที่ปลูกยางพารา 0.52 ล้านไร่ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 พื้นที่ปลูกยางพาราของประเทศไทยจำแนกตามภูมิภาคปี 2558 – 2565

ระดับข้อมูล	พื้นที่ปลูกยางพารา (ล้านไร่)							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประเทศ	23.14	22.93	22.85	22.63	25.04	24.75	24.43	24.09
ภาคเหนือ	1.20	1.32	1.35	1.35	1.35	1.38	1.53	1.54
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5.16	5.15	5.23	5.23	5.22	5.28	6.24	6.21
ภาคกลาง	2.52	2.50	2.47	2.47	2.45	2.41	2.53	2.46

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ระดับข้อมูล	พื้นที่ปลูกยางพารา (ล้านไร่)							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ภาคใต้	14.26	14.07	13.80	13.58	14.63	14.39	14.13	13.88
สงขลา	1.99	1.97	1.97	1.96	2.24	2.22	2.21	2.15
สตูล	0.44	0.43	0.43	0.42	0.56	0.53	0.53	0.52
พัทลุง	0.92	0.90	0.90	0.89	1.00	0.99	0.99	0.98
ปัตตานี	0.37	0.37	0.37	0.37	0.42	0.41	0.41	0.40
นครศรีธรรมราช	1.84	1.83	1.80	1.78	1.96	1.94	1.92	1.89
ระนอง	0.32	0.31	0.31	0.28	0.37	0.36	0.35	0.35
พังงา	0.71	0.69	0.64	0.62	0.57	0.56	0.56	0.54
ภูเก็ต	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07	0.07
กระบี่	0.63	0.60	0.59	0.56	0.68	0.65	0.64	0.62
ตรัง	1.52	1.50	1.48	1.46	1.39	1.36	1.35	1.33
ชุมพร	0.58	0.57	0.54	0.52	0.73	0.72	0.69	0.68
สุราษฎร์ธานี	2.61	2.57	2.45	2.39	2.46	2.42	2.36	2.27
ยะลา	1.26	1.25	1.25	1.24	1.24	1.21	1.20	1.18
นราธิวาส	1.01	1.01	1.01	0.99	0.99	0.93	0.93	0.95

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566ก

2) ปริมาณผลผลิตยางพาราและผลผลิตต่อไร่

ในปี 2565 ปริมาณผลผลิตยางพาราทั้งประเทศมีปริมาณ 4.83 ล้านตัน ผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่มาจากทางภาคใต้ 2.85 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 59.0 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศ (ตารางที่ 2.2) สำหรับผลผลิตต่อไร่พบว่า ประเทศไทยมีผลผลิตยางพาราต่อไร่เท่ากับ 220 กิโลกรัม โดยภาคใต้มีผลผลิตต่อไร่ 228 กิโลกรัม สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เช่นเดียวกับจังหวัดสตูลมีผลผลิตต่อไร่ 234 กิโลกรัม ซึ่งเป็นระดับผลผลิตต่อไร่สูงกว่าผลผลิตยางพาราเฉลี่ยของภาคใต้ (ตารางที่ 2.3) อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมนับตั้งแต่ปี 2558 ผลผลิตต่อไร่ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง

ตารางที่ 2.2 ปริมาณผลผลิตยางพารารายจังหวัด ปี 2558 – 2565

ระดับข้อมูล	ผลผลิตยางพารา (ล้านตัน)							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประเทศ	4.41	4.34	4.51	4.81	4.85	4.86	4.89	4.83
ภาคเหนือ	0.10	0.12	0.16	0.20	0.22	0.25	0.25	0.25
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.76	0.81	0.94	1.06	1.10	1.24	1.31	1.31
ภาคกลาง	0.43	0.38	0.43	0.44	0.45	0.44	0.42	0.41
ภาคใต้	3.12	3.04	2.94	3.13	2.96	2.90	2.91	2.85

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ระดับข้อมูล	ล้านตัน							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
สงขลา	0.45	0.45	0.41	0.46	0.44	0.44	0.43	0.42
สตูล	0.09	0.09	0.09	0.09	0.10	0.10	0.10	0.10
พัทลุง	0.20	0.20	0.19	0.21	0.20	0.20	0.20	0.20
ปัตตานี	0.08	0.08	0.08	0.09	0.08	0.08	0.08	0.08
นครศรีธรรมราช	0.41	0.40	0.39	0.40	0.43	0.41	0.42	0.41
ระนอง	0.06	0.06	0.07	0.07	0.07	0.07	0.06	0.06
พังงา	0.15	0.14	0.14	0.15	0.12	0.12	0.12	0.11
ภูเก็ต	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
กระบี่	0.15	0.57	0.55	0.58	0.57	0.50	0.50	0.49
ตรัง	0.32	0.14	0.13	0.13	0.13	0.13	0.13	0.13
ชุมพร	0.13	0.31	0.30	0.33	0.32	0.29	0.27	0.27
สุราษฎร์ธานี	0.61	0.12	0.12	0.12	0.12	0.13	0.13	0.13
ยะลา	0.25	0.26	0.26	0.27	0.25	0.24	0.26	0.25
นราธิวาส	0.20	0.20	0.20	0.21	0.19	0.18	0.19	0.18

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566ก

ตารางที่ 2.3 ผลผลิตต่อไร่ยางพารา ปี 2558 – 2565

ระดับข้อมูล	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ประเทศ	240	235	235	240	226	221	223	220
ภาคเหนือ	155	160	180	182	179	178	187	188
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	203	209	218	223	221	220	224	223
ภาคกลาง	218	195	208	196	201	200	188	186
ภาคใต้	259	254	244	261	240	232	232	228
สงขลา	270	269	243	276	241	234	223	220
สตูล	259	253	244	249	240	235	237	234
พัทลุง	262	264	246	264	231	228	224	227
ปัตตานี	258	256	246	255	234	233	234	226
นครศรีธรรมราช	261	253	245	259	242	232	236	232
ระนอง	230	216	233	254	240	221	224	220
พังงา	270	260	252	264	239	229	232	227
ภูเก็ต	187	182	215	196	188	182	185	183
สุราษฎร์ธานี	264	253	243	266	250	239	241	237
กระบี่	268	262	250	268	245	242	241	239
ตรัง	259	258	245	261	246	237	229	226

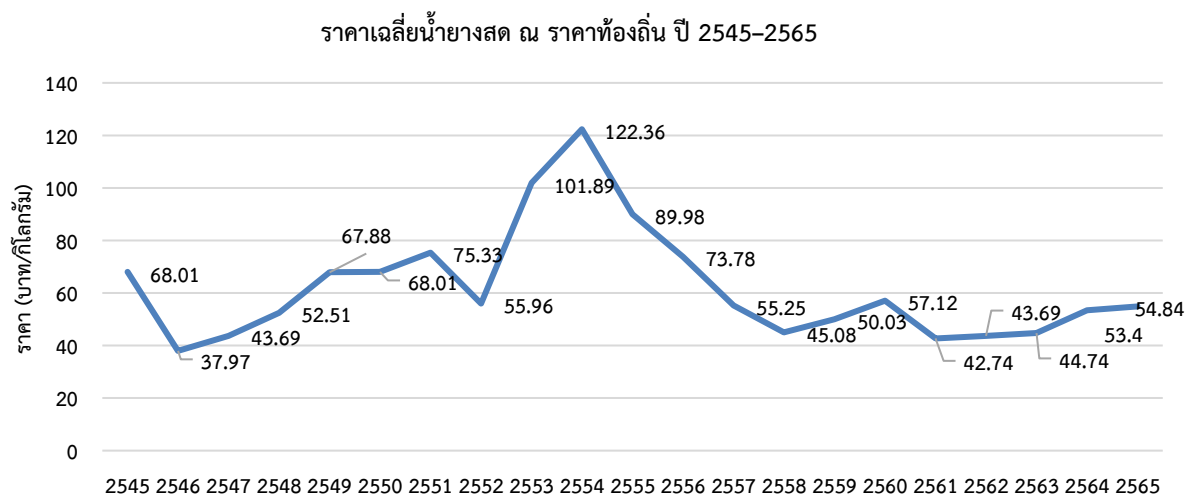
ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ระดับข้อมูล	ผลผลิต (กิโลกรัมต่อไร่)							
	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565
ชุมพร	250	243	241	258	247	238	239	236
ยะลา	248	247	243	247	231	226	237	229
นราธิวาส	241	245	238	245	227	214	220	211

ที่มา: ดัดแปลงจาก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2566ก

3) ราคาขางพารา

ตั้งแต่ปี 2545 – 2565 ราคาน้ำยางสดมีการเคลื่อนไหวอย่างผันผวน จากราคาสูงสู่ราคาขางพาราตกต่ำ และเริ่มฟื้นตัวราคาในปี 2564 ดังภาพที่ 2.1 โดยในปี 2545 ราคาน้ำยางสดเฉลี่ย 68.01 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นสูงสุด 122.36 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2554 มีอัตราการเติบโตของราคาน้ำยางสดขางพารา ระหว่างปี 2542 – 2554 ร้อยละ 13.2 ต่อปี หลังจากปี 2554 ราคาน้ำยางสดขางพาราตกต่ำ โดยในปี 2561 ราคาน้ำยางสดเหลือเพียง 42.74 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2565 ราคาน้ำยางสดเฉลี่ย อยู่ที่ 54.84 บาทต่อกิโลกรัม (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1 ราคาน้ำยางสด ตลาดท้องถิ่น ปี 2545 – 2565

ที่มา: ดัดแปลงการยางแห่งประเทศไทย, 2565

2.1.2 มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับการผลิตน้ำยางสด (มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด)

1) มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับขางพาราเล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับขางพาราเล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด เป็นมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 มาตรฐานเลขที่ มกษ. 5908 – 2562 จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมสินค้าให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

โดยมาตรฐานนี้ครอบคลุมตั้งแต่ การจัดการในแปลงปลูกจนถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว รวมถึงการรวบรวมผลผลิตและการขนส่งน้ำยางสดเพื่อจำหน่าย เพื่อให้ได้น้ำยางสดที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปสินค้า โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ความยั่งยืน สิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งข้อกำหนดแบ่งเป็น 8 ส่วน ได้แก่ (1) พื้นที่ปลูก (2) วัตถุอันตรายทางการเกษตร (3) ปัจจัยการผลิต (4) การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว (5) การเก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (6) การขนส่ง (7) บุคลากร และ (8) การบันทึกข้อมูล (พระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร, 2551) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่ปลูก

หลักการ เลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสมและการมีการจัดการที่ถูกต้อง เพื่อให้ผลผลิตสูง มีความคุ้มค่า และยั่งยืน

(1.1) พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยางพาราต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน

(1.2) พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยางพาราต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน

(1.3) พื้นที่ปลูกควรเป็นที่ราบ หากมีความลาดชันเกิน 15 องศา ให้ทำเป็นขั้นบันได

(1.4) สภาพดินควรเป็นดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย

(1.5) ดินควรมีค่า pH 4.5 ถึง pH 5.5

(1.6) ความลึกของหน้าดินควรมีระดับไม่น้อยกว่า 1 เมตร

(2) วัตถุอันตรายทางการเกษตร

หลักการ หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ต้องมีวิธีการใช้ที่ถูกต้องเพื่อให้มั่นใจว่าไม่กระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงสิ่งแวดล้อม

(2.1) ให้ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือตามคำแนะนำในฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร

(2.2) ผู้ปฏิบัติงาน และ/หรือผู้ควบคุม ต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัชพืชและศัตรูพืช

(3) ปัจจัยการผลิต

หลักการ การเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่ถูกต้องจะช่วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ครอบคลุมการเลือกพันธุ์ยางที่เหมาะสมกับพื้นที่จะให้ผลผลิตที่คุ้มค่า มีความต้านทานต่อสภาวะแวดล้อม และศัตรูพืช การเลือกใช้ปุ๋ยที่ได้มาตรฐาน และจัดเตรียมอุปกรณ์การผลิตที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานและเก็บเกี่ยว

(3.1) ให้ใช้ต้นพันธุ์ตามคำแนะนำของหน่วยราชการ และมีหลักฐานแสดงแหล่งที่มา

(3.2) ให้ใช้ปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(3.3) เลือกใช้เมล็ดกรีดยางพาราให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกต้นยางพารา

- ต้นยางเปิดกรีดใหม่ควรใช้เมล็ดคลองเล็ก

- ต้นยางพาราที่มีอายุมากควรใช้เมล็ดคลองใหญ่

(4) การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว

หลักการ มีแผนการปลูกที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน และลดความเสียหายจากการเข้าทำลายของศัตรูพืชที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการผลิตที่คุ้มค่าและยั่งยืน

(4.1) จัดทำรหัสแปลงปลูก และข้อมูลประจำแปลงปลูก โดยระบุชื่อเจ้าของพื้นที่ปลูก สถานที่ติดต่อ ชื่อผู้ดูแล (ถ้ามี) ที่ตั้งแปลงปลูก แผนผังแปลงปลูก พันธุ์ที่ปลูก ปีที่ปลูก และปีที่เปิดกรีด

(4.2) มีแผนการจัดการในแปลงปลูก ได้แก่ ปีที่ปลูก ฤดูกาลปลูก ระยะปลูก การทำชั้นบันได (กรณีพื้นที่ลาดชัน) การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช แผนการเก็บเกี่ยว และปีที่เปิดกรีด รวมทั้งการจัดการตามแผนที่กำหนดไว้

(4.3) อนุรักษ์ดิน เช่น การปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซมยาง ใส่อินทรีย์วัตถุไม่ไถพรวนในแปลงยางพาราที่มีอายุ 4 ปีขึ้นไป

(4.4) บำรุงดิน ได้แก่ ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินหรือใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

(4.5) มีมาตรการควบคุมและกำจัดวัชพืช ให้อยู่ในระดับที่ไม่เสียหายต่อการเจริญเติบโตของต้นยางพารา

(4.6) สำรวจการเข้าทำลายของศัตรูพืชในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบในปริมาณที่เกิดความเสียหายในระดับเศรษฐกิจ ให้ใช้วิธีที่เหมาะสมแก่การป้องกันกำจัด

(4.7) ใช้ระบบการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสานที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร

(5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลักการ มีระบบและวิธีการกรีดยางที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อต้นยางพารา และปริมาณผลผลิตน้ำยางสด รวมถึงมีวิธีการเก็บเกี่ยว และกรองน้ำยางสดที่สามารถรักษาคุณภาพความสดสะอาดของน้ำยางสดได้

(5.1) ให้สำรวจจำนวนต้นยางที่จะเริ่มกรีดยางได้ เพื่อใช้วางแผนการกรีดยาง

(5.2) ต้นยางที่จะเปิดกรีดได้ ต้องมีขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร โดยวัดที่ความสูง 150 เซนติเมตร จากระดับพื้นดิน และต้นยางมีขนาดสม่ำเสมอไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นทั้งหมดในแปลงปลูก

(5.3) มีระบบและวิธีการกรีดยางที่เหมาะสม จะต้องเลือกใช้ระบบการกรีดยางให้เหมาะสมกับพันธุ์ยางที่ปลูก ซึ่งมี 4 ระบบ ดังนี้

ระบบที่ 1 กรีดครั้งลำต้น กรีด 1 วัน หยุด 2 วัน เหมาะสมกับพันธุ์ยางทั่วไป หรือพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสดสูง พันธุ์ยางที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง

ระบบที่ 2 กรีดครั้งลำต้น กรีด 1 วัน หยุด 1 วัน เหมาะสมกับพันธุ์ยางทั่วไป

ระบบที่ 3 กรีดครั้งลำต้น กรีดติดต่อกัน 2 วัน หยุด 1 วัน เหมาะสมกับต้นยางพาราที่มีเปลือกงอกใหม่ ไม่ควรกรีดเกิน 160 วันต่อปี และไม่ควรรีดยางที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง

ระบบที่ 4 กริดหนึ่งในสามของลำต้น กริดติดต่อกัน 2 วัน หยุด 1 วัน เหมาะสมกับต้นยางพาราที่มีเปลือกงอกใหม่ ไม่ควรกริดเกิน 160 วันต่อปี และไม่ควรใช้กับพันธุ์ยางที่อ่อนแอต่ออาการเปลือกแห้ง

วิธีการกริดยาง

ขั้นตอนที่ 1 การเปิดกริดยางครั้งแรกให้กริดที่ระดับความสูง 100 ถึง 150 เซนติเมตร จากระดับพื้นดินในแนวระนาบ และทำมุมจากด้านซ้ายบนลงมาด้านขวาล่าง ความลาดชันของรอยกริดทำมุม 30 องศา ถึง 35 องศา กับแนวระนาบ

ขั้นตอนที่ 2 ทำรอยแบ่งเส้นหน้าและหลังในแนวตั้งจากรอยกริดให้ชัดเจนปีละครั้ง ให้มีความยาวไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

ขั้นตอนที่ 3 การกริดยางต้องให้ใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือเกิดบาดแผล

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อเปิดกริดหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากระดับพื้นดินในแนวระนาบ

(5.4) เพื่อไม่ให้น้ำยางสดเสียสภาพ ระยะเวลาเริ่มกริดยางจนขนส่งถึงจุดรับซื้อไม่ควรเกิน 8 ชั่วโมง ดังนั้นควรกริดยางตั้งแต่เที่ยงคืน ถึงเวลา 6.00 น.

(5.5) ดูแลรักษาอุปกรณ์และภาชนะบรรจุที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวให้สะอาด เพื่อป้องกันสิ่งแปลกปลอมปนเปื้อนสู่ผลผลิต และตรวจสอบให้มีสภาพพร้อมใช้งานเสมอ รวมทั้งทำความสะอาดตะแกรงกรองหรือ รัง และภาชนะบรรจุน้ำยางสดทุกครั้งหลังใช้งาน

(5.6) หลังจากรวบรวมน้ำยางสดในสวนยาง ให้กรองน้ำยางสดโดยเร็วก่อนการขนส่ง เพื่อแยกสิ่งแปลกปลอม เช่น เปลือกไม้ เศษยาง หิน ดิน ทราย โดยใช้ตะแกรงกรองหรือรังที่มีขนาดไม่น้อยกว่า 40 mesh

(5.7) ภาชนะบรรจุน้ำยางสดที่ผ่านการกรองแล้ว ต้องสะอาด และป้องกันไม่ให้น้ำยางสดปนเปื้อนจากสิ่งแปลกปลอม

(5.8) หากใช้สารรักษาสภาพให้ใช้ตามเกณฑ์ที่ผู้รับซื้อกำหนด

(5.9) ควรสำรวจจำนวนต้นที่แสดงอาการเปลือกแห้ง จำนวนต้นยางตาย จำนวนต้นยางที่ไม่ได้ขนาด เพื่อใช้ประเมินประสิทธิผลของการผลิต

(5.10) ต้องบันทึกข้อมูลปริมาณผลผลิตต่อวัน

(6) การขนส่ง

หลักการ น้ำยางสดที่เก็บเกี่ยวแล้วจะมีการเสียสภาพ หรือจับตัวเป็นก้อนจึงต้องขนส่งไปจุดรับซื้อโดยไม่ล่าช้า และต้องลดการปนเปื้อน การเสียสภาพจากการขนส่งที่ไม่เหมาะสม

(6.1) ภาชนะบรรจุน้ำยางสดที่ใช้ในการขนส่งต้องสะอาด

(6.2) ยานพาหนะควรอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน สามารถขนส่งผลผลิตได้โดยไม่เกิดความเสียหาย

(6.3) ต้องขนส่งน้ำอย่างสดไปยังจุดรวบรวม/จุดรับซื้อโดยเร็ว หรืออย่างช้าไม่เกิน 8 ชั่วโมง หลังจากเริ่มกรีดยางเพื่อไม่ให้น้ำยางสดเสียสภาพ

(6.4) ระหว่างการขนส่งควรระมัดระวังไม่ให้น้ำยางสดเกิดการกระแทกอย่างรุนแรง กับภาชนะบรรจุ เพื่อไม่ให้น้ำยางสดจับตัวเป็นก้อน

(7) บุคลากร

หลักการ ผู้ประกอบการและ/หรือผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการสวนยางที่ดี และมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติอย่างเพียงพอ จะช่วยให้การผลิตมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

(7.1) ผู้ประกอบการและ/หรือผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพารา

(7.2) ผู้ปฏิบัติงานต้องแต่งกายให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานและมีการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน เช่น สวมรองเท้าบูท สวมเสื้อผ้ามิดชิด มีไฟส่องสว่าง

(7.3) บุคลากรห้ามดื่มสุราหรือของมีแอลกอฮอล์ระหว่างการปฏิบัติงาน

(8) การบันทึกข้อมูล

หลักการ การบันทึกข้อมูลสามารถช่วยเสริมประสิทธิภาพของการวางแผนการผลิตและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพและผลผลิต รวมทั้งเป็นหลักฐานที่ใช้ในการตามสอบได้

(8.1) มีบันทึกข้อมูล เพื่อให้สามารถตรวจประเมินและตามสอบสินค้าในระดับแปลงปลูก ดังนี้

- หากใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้ระบุชนิด ปริมาณ และวันที่ใช้
- ต้นพันธุ์ (ระบุพันธุ์และแหล่งที่มา)
- ปุ๋ย (ระบุชนิด/สูตร อัตราการใช้ และวันที่ใช้)
- แผนการจัดการในแปลงปลูก และแผนการเก็บเกี่ยว
- การอนุรักษ์ดิน
- การบำรุงดิน
- การควบคุมและกำจัดวัชพืช
- ผลการสำรวจและวิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ใช้ รวมทั้งประวัติการเกิดโรคและศัตรูพืช
- จำนวนต้นที่กรีดยางได้
- ปริมาณผลผลิตต่อวัน
- การใช้สารรักษาสุขภาพ
- ภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น (ถ้ามี)

(8.2) เก็บรักษาบันทึกข้อมูลไม่น้อยกว่า 2 ปี

2) ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ศูนย์บริหารทดสอบรับรองภาคใต้ การยางแห่งประเทศไทย จัดทำข้อกำหนดการปฏิบัติการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับยางพาราเพื่อผลิตน้ำยางสดมาตรฐาน GAP เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยาง กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการ ได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนการรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับยางพาราเล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด (ศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้, 2564) (ตารางที่ 2.4) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2.4 ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
1		<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกรยาง มีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน - สภาพพื้นที่ปลูกรยางเป็นที่ราบ หรือมีความลาดชันไม่เกิน 35 องศา - หากเกิน 15 องศา ให้ทำขั้นบันได
2		เนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่า pH 4.5 – 5.5
3		มีหน้าดินที่มีระดับความลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร
4		จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง ระบุชื่อเจ้าของ สถานที่ติดต่อ แผนผังแปลง ที่ตั้งแปลง พันธุ์ ปีที่ปลูก และปีที่เปิดกรีด

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
5		<p>แปลงยางสะอาด ไม่มีขยะและวัชพืช สามารถปลูกพืชร่วมยางได้</p>
6		<p>การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร</p>
7		<p>จัดทำรายงานการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ต้นพันธุ์ ปุ๋ย และวัตถุอันตรายทางการเกษตร</p>
8		<p>ไม้เถาพรุนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปีขึ้นไป หรือทรงพุ่มยางชิดจัดกัน</p>
9		<p>สูตรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือสูตรยาง หลังเปิดกรีต 29-5-18 หรือ 30-5-18 โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง ๆ ละครั้งก็โลกรัม ช่วงต้นฝนและปลายฝน</p>

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
10		ใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง โดยให้เกลี่ยดินตามร่องยางก่อน แล้วค่อยกลบ ไม่แนะนำให้วางปุ๋ยทิ้งกระสอบปุ๋ย ตามแถวยาง
11		ต้นยางที่เปิดกรีดได้ ขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ ความสูง 150 เซนติเมตร จากระดับพื้นดิน
12		ขนาดของลำต้นที่กรีดได้ต้องโตสม่ำเสมออย่างน้อยร้อยละ 70 ของพื้นที่สวนยางทั้งหมด
13		ความสูงของรอยกรีดเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร
14		ระยะห่างระหว่างรางรองรับน้ำยางสดกับรอยกรีด 30 ซม. ระยะห่างระหว่างลึนกับถ้วยน้ำยางสด 10 ซม.

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
15		ความสูงของรอยกรีดเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 ซม.
15		ระบบกรีด 1 ใน 2 ของลำต้น <ul style="list-style-type: none"> - กรีด 1 วัน หยุด 2 วัน - กรีด 1 วัน หยุด 1 วัน - กรีด 2 วัน หยุด 1 วัน ระบบกรีด 1 ใน 3 ของลำต้น <ul style="list-style-type: none"> - กรีด 2 วัน หยุด 1 วัน
16		หยุดกรีดเมื่อยางพลัดใบมากกว่าร้อยละ 80 ของทรงพุ่ม
17		จำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง
18		กรีดลึกใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือทำให้เกิดบาดแผล

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
19		ทำเส้นรอยแบ่งแนวหน้า - หลังให้ชัดเจน มีความยาวอย่างน้อย 30 เซนติเมตร
20		รอยกรีดทำมุม 30 องศา ในแนวระนาบ และเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง
21		ความสั่นเปลือ่งในการกรีดแต่ละครั้ง ควรกรีดเปลือกหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตร
22		ควรกรีดตั้งแต่ เที่ยงคืนถึง 06.00 น.
23		กรีดให้ถึงเส้นแบ่งรอยกรีด แนวด้านหลัง

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
24		ทำรอยเส้นแบ่งรอยกรีด ทำมุม 30 องศา
25		ลวดรัดต้นยาง ต้องไม่ชำรุด
26		ขนาดของถ้วยรองรับน้ำยางสดถ้วย ขนาด 400 – 600 ซีซี
27		คว่ำหรือตะแคงถ้วยหลังเก็บน้ำยางสดทุก ครั้ง เพื่อให้ถ้วยแห้งและสะอาด
28		ล้างรองรับน้ำยางสด และถ้วยรองรับ น้ำยางสดสะอาด ลอกเศษยางออก ก่อนกรีดทุกครั้ง

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
29		ล้างถังหลังเก็บน้ำยางสด คว่ำให้แห้งทุกครั้งหลังใช้งาน
30		เลือกใช้มีดให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง - ดันยางเปิดใหม่ควรใช้มีดคลองเล็ก - ดันยางอายุมาก ใช้มีดคลองใหญ่มุมไม้ควรเกิน 85 องศา
31		การเก็บน้ำยางสดจากถ้วย ให้กวาดน้ำยางสดด้วยไม้กวาดยางทุกครั้ง
32		กรองน้ำยางสดในสวนก่อนนำสู่โรงงานทุกครั้ง ด้วยตะแกรงกรองขนาด 40 เมช
33		ภาชนะในการกรองน้ำยางสดต้องสะอาดไม่มีเศษยางติด และทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากใช้งานแล้ว

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	ข้อกำหนด
34		ยานพาหนะอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ขนส่งน้ำยางสดได้โดยไม่เกิดความเสียหาย
35		ส่งน้ำยางสดยังจุดรวบรวมไม่เกิน 11.00 น.

3) นโยบายการขับเคลื่อนมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

การส่งเสริมมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด การยางแห่งประเทศไทย ได้กำหนดเป็นโครงการที่ขับเคลื่อนกลยุทธ์ที่ 2 สนับสนุนมาตรฐานแหล่งผลิตและสินค้ายาง ภายใต้ยุทธศาสตร์องค์กร ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราอย่างยั่งยืน ระบุไว้ในแผนวิสาหกิจ การยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 และการยางแห่งประเทศไทยจัดทำแผนการปฏิบัติการด้านยางพารา พ.ศ. 2566 – 2580 จัดทำเป็นโครงการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการสวนยางตามมาตรฐาน GAP โดยกำหนดเป้าหมายในปี พ.ศ. 2566 – 2570 ให้มีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 50,000 ไร่ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพ และการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน กลยุทธ์ที่ 2.3 การพัฒนาคุณภาพ และยกระดับมาตรฐานสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนยางที่แปรรูปร่าง ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพยางแปรรูปให้ได้มาตรฐาน GAP

สำหรับการส่งเสริมและการให้การรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย โดยผลการรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ตั้งแต่ปี 2562 - 2566 พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จำนวน 58 ราย รวมพื้นที่สวนยาง 10,662 ไร่

4) ประโยชน์จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ประโยชน์จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีดังนี้
พิศมัย จันทูมา (2563) พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดตรัง สามารถเพิ่มผลผลิตร้อยละ 29 – 81 ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรชาวสวนยางเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนระบบกรีดทำให้ช่วยเพิ่มอายุของต้นยางสามารถ

กรีตได้นานขึ้น และการดูแลคุณภาพของน้ำยางสด ช่วยให้เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เพิ่มขึ้น 1 – 2 เปอร์เซ็นต์

นิชума เทพมณี และนิโรจน์ รอดสม (2566) พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด โดยใช้หลัก 3 ดี ได้แก่ 1) การจัดการสวนยางดี ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางจัดการสวนยางสะดวกรวดเร็ว มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในการประกอบอาชีพ ต้นยางเจริญเติบโตดี และให้ผลผลิตยางดี สร้างภูมิคุ้มกันให้กับต้นยาง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ความยั่งยืน สิ่งแวดล้อม สุขอนามัย และปลอดภัยของเกษตรกรชาวสวนยาง 2) ผลผลิตยางดี ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 มีปริมาณเนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต ลดความสูญเสียผลผลิต มีรายได้เพิ่มขึ้น กรีตยางได้นานถึง 30 ปี และมีผลพลอยได้ขายไม้ยางได้ราคา และ 3) คุณภาพยางดี คุณภาพน้ำยางสดมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สามารถลดต้นทุนการผลิตกลางน้ำ และปลายน้ำ และมีอำนาจในการต่อรองนำการตลาด

ไชยยะ คงมณี และคณะ (2564) พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดสตูล ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้น (%DRC) ลดค่าใช้จ่ายการผลิต ลดความสูญเสียของผลผลิต ลดเวลาทำงาน ใช้หน้ากรีตได้นานขึ้น ทำสวนยางเป็นระบบ ได้น้ำยางสดที่มีคุณภาพ

2.1.3 ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา

การตรวจสอบเอกสารในส่วนนี้ประกอบด้วย ข้อมูลสถานการณ์การผลิตยางพาราในจังหวัดสตูล และข้อมูลตำบลแปะ-ระ อำเภอกาบัง จังหวัดสตูล มีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลสถานการณ์การผลิตยางพาราในจังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล มีฐานเศรษฐกิจเกษตรโดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว และไม้ผล ซึ่งพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 706,596 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.27 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ข้อมูลจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในปี 2564 จังหวัดสตูลมีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยาง 35,942 ครัวเรือน พื้นที่กรีตได้ 415,635.05 ไร่ ผลผลิต 101,168.98 ตัน และผลผลิตเฉลี่ย 243.41 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายเฉลี่ยอยู่ที่ 48.71 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ขายผลผลิตยางในรูปแบบน้ำยางสด (ตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 พื้นที่ปลูกยางพาราและจำนวนครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดสตูล ปี 2564

จังหวัด/ อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีตได้ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)
จังหวัดสตูล	35,942	531,218.97	415,635.05	101,168.98	243.41	48.71
เมืองสตูล	6,930	81,855.00	61,243.00	14,024.65	229	45.00
ควนโดน	2,968	32,852.50	28,880.45	5,631.69	195	51.52
ควนกาหลง	6,280	129,853.00	67,570.60	25,861.51	265	45.00

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

จังหวัด/ อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ย่นต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีดได้ (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)
ท่าแพ	5,613	55,107.00	44,472.00	11,118.00	250	60.00
ละงู	7,302	85,272.68	72,653.00	17,727.33	244	50.00
ทุ่งหว้า	3,465	9,864.00	60,314.00	14,656.30	243	48.46
มะนัง	3,384	66,414.79	50,482.00	12,149.50	240.67	41.00

ที่มา: ดัดแปลงข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล, 2565

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ กุมภาพันธ์ 2565

2) ข้อมูลตำบลแป-ระ อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล

ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ความเป็นมาของตำบลแป-ระ 2) เขตการปกครอง 3) สภาพสังคม และ 4) สภาพเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) ความเป็นมาของตำบลแป-ระ

สมัยก่อนตำบลแป-ระ ไม่มีชื่อเรียก แต่เป็นชุมชนที่มีผู้คนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมา มีชาวรัฐเปอร์ค์ ประเทศมาเลเซียนำเงินที่เป็นเหรียญเข้ามาครั้งแรกทำให้เป็นที่สนใจของชาวบ้าน ในสมัยนั้นนิยมใช้เบี้ยหอย เป็นอัตราแลกเปลี่ยน จนมีคำพูดว่า “ถ้าใครอยากดูเงินต้องไปดูจากโต๊ะเปอร์ค์” หลังจากนั้นโต๊ะเปอร์ค์ ก็เพี้ยน เป็นโต๊ะแป-ระ และตำบลนี้ต่อมาเรียกว่า “ตำบลแป-ระ” จนถึงทุกวันนี้

2.2) เขตการปกครอง

อาณาเขตของตำบลแป-ระ มีดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลท่าเรือ อำเภอควนท่าแพ จังหวัดสตูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลละงู อำเภอควนละงู จังหวัดสตูล

จำนวนหมู่บ้านตำบลแป-ระ 7 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านควนเก	หมู่ที่ 2 บ้านควนโต๊ะ
หมู่ที่ 3 บ้านเกาะไทร	หมู่ที่ 4 บ้านแป-ระเหนือ
หมู่ที่ 5 บ้านสวนเทศ	หมู่ที่ 6 บ้านนาโต๊ะขุน
หมู่ที่ 7 บ้านสวนไทย	

2.3) สภาพสังคม

ในปี 2565 มีประชากรทั้งหมด 6,230 คน ประกอบด้วยประชากรเพศชาย จำนวน 3,113 คน และประชากรเพศหญิง จำนวน 3,117 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,937 ครัวเรือน (ตารางที่ 2.6)

ตารางที่ 2.6 ประชากรและครัวเรือนในตำบลแปะ-ระ

หมู่ที่	ชาย (คน)			หญิง (คน)			ครัวเรือน		
	2563	2564	2565	2563	2564	2565	2563	2564	2565
1	630	642	639	670	671	680	453	457	467
2	420	429	436	450	450	450	252	254	261
3	384	384	402	414	451	416	210	210	214
4	407	413	436	419	424	429	199	203	206
5	382	382	385	397	396	399	320	321	324
6	606	604	605	607	608	610	305	311	316
7	200	203	210	212	209	210	146	146	149
รวม	3,029	3,057	3,113	3,169	3,209	3,194	1,885	1,902	1,937

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ, 2566

2.4) สภาพเศรษฐกิจ

ประชาชนในตำบลแปะ-ระ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน สวนผลไม้ ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชผัก รายละเอียดมีดังนี้

(1) สวนยางพารา

ปี 2564 ตำบลแปะ-ระมีครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางจำนวน 1,216 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกยาง 14,637 ไร่ เป็นพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว 12,049.21 ไร่ ปริมาณผลผลิตรวม 2,988.20 ตัน และตำบลแปะ-ระ มีผลผลิตเฉลี่ย 248 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปีสูงกว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของจังหวัดสตูล ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ย 237 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี (ตารางที่ 2.7)

ตารางที่ 2.7 ครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่สวนยาง และปริมาณผลผลิตยางในตำบลแปะ-ระ ปี 2564

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	139	1,707.44	1,150.21	282.24
2	172	2,166.00	1,832.00	454.34
3	219	2,264.00	1,879.00	465.99
4	152	1,988.00	1,636.00	405.73

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
5	175	2,252.00	1,923.00	476.90
6	246	2,547.00	2,183.00	541.38
7	113	1,713.00	1,466.00	358.61
รวม	1,216	14,637.00	12,049.21	2,988.20

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ, 2566

(2) สวนปาล์มน้ำมัน

ปี 2564 ตำบลแปะ-ระ มีครัวเรือนเกษตรกร 221 ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน 2,872 ไร่ เป็นพื้นที่ให้ผลผลิตแล้ว 2,088.51 ไร่ ปริมาณผลผลิต 5,367.47 ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย 2,570 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 2.8)

ตารางที่ 2.8 ครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูกสวนปาล์มน้ำมัน และปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน ตำบลแปะ-ระ ปี 2564

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่ให้ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม(ตัน)
1	26	279.00	203.00	521.71
2	32	628.00	423.00	1,087.11
3	20	130.00	87.00	223.59
4	40	610.00	443.00	1,138.51
5	25	249.00	178.00	457.46
6	52	682.00	548.00	1,408.36
7	26	294.00	206.51	530.73
รวม	221	2,872.00	2,088.51	5,367.47

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ, 2566

2.5) การปศุสัตว์

ในปี 2564 เกษตรกรมีการเลี้ยงปศุสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงเป็ด แพะ และโคเนื้อ มีปริมาณการผลิตทั้งหมด 5,267 ตัว มูลค่าปศุสัตว์ 28,887,350 บาท จำแนกเป็นปริมาณเบ็ดทั้งหมด 2,999 ตัว มูลค่า 449,850 บาท แพะ 967 ตัว มูลค่า 2,417,500 บาท และโคเนื้อ 1,301 ตัว มูลค่า 26,020,000 บาท (ตารางที่ 2.9)

ตารางที่ 2.9 ปริมาณการผลิตและมูลค่าปศุสัตว์ ปี 2564

หมู่ที่	เปิด		แพะ		โคเนื้อ	
	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า (บาท)
1	383	57,450	171	427,500	246	4,920,000
2	451	67,650	99	247,500	135	2,700,000
3	441	66,150	91	227,500	132	2,640,000
4	672	100,800	318	795,000	248	4,960,000
5	251	37,650	48	120,000	180	3,600,000
6	630	94,500	240	600,000	252	5,040,000
7	171	25,650	-	-	108	2,160,000
รวม	2,999	449,850	967	2,417,500	1,301	26,020,000

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ, 2566

นอกจากนี้ในชุมชนมีโรงงานไม้ยางพารา 2 แห่ง โรงงานปาล์มน้ำมัน 1 แห่ง โรงผลิตน้ำดื่ม 1 แห่ง สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 2 แห่ง โรงสีข้าว จำนวน 2 แห่ง นอกจากนี้ มีกลุ่มอาชีพดังนี้

- กลุ่มผลิตขนมพื้นเมืองบ้านควนเก หมู่ที่ 1
- กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ หมู่ที่ 2
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านควนโทะ หมู่ที่ 2
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวซ้อมมือ หมู่ที่ 3
- กลุ่มเลี้ยงแพะ, เลี้ยงโค หมู่ที่ 4
- กลุ่มปลักจิกน้ำยางสด, กลุ่มน้ำดื่มนาไต่ะขุน หมู่ที่ 6
- กลุ่มอาชีพนำพริกไต่ปลาแห้ง หมู่ที่ 7

2.6) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ SWOT ศักยภาพเพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาในปัจจุบัน และโอกาสการพัฒนาของชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ, 2566) สรุปการประเมินดังนี้

(1) จุดแข็ง

(1.1) พื้นที่ตำบลแปะ-ระ เป็นพื้นที่ที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกับหลายตำบลและหลายอำเภอ

(1.2) มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและผลผลิตทางการเกษตรที่สมบูรณ์

(1.3) มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย

(1.4) มีวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์

(1.5) ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีความขัดแย้งในเรื่องศาสนาและผลประโยชน์

(1.6) มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สามารถรองรับการศึกษาก่อนวัยเรียนได้อย่างเพียงพอ

(2) จุดอ่อน

(2.1) โครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน

(2.2) เกษตรกรขาดการพัฒนากระบวนการผลิตการแปรรูปการตลาด และการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต

(2.3) ไม่มีตลาดกลางรองรับผลผลิตทางการเกษตร

(2.4) น้ำในการอุปโภคบริโภคไม่เพียงพอต่อความต้องการ

(2.5) ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

(2.6) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อย

(2.7) ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของตำบล

(3) โอกาส

(3.1) รัฐบาลมีนโยบายประกันราคาผลผลิตเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคง

(3.2) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีเงินอุดหนุนรองรับสำหรับโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และโครงการที่เกี่วข้องสภาพ

(3.3) การมีกฎหมายให้จังหวัดสตูลอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้มีโอกาสในการได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น

(3.4) แกนนำ องค์กร และประชาชนทุกภาคส่วนในตำบลให้การสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแป-ระ

(4) อุปสรรค

(4.1) ระเบียบข้อกฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา

(4.2) ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอนเพราะขึ้นอยู่กับกลไกราคาผลผลิตของตลาดโลก

(4.3) ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น เป็นอุปสรรคในการครองชีพและการหาเลี้ยงชีพ

(4.4) ผลกระทบภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง

(4.5) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านต่าง ๆ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษานี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ทฤษฎีการผลิต 2) การยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร และ 3) การวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิทเรียงลำดับมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีการผลิต (Theory of Production)

ในการผลิตผลผลิตชนิดใดก็ตามผู้ผลิตต้องใช้ปัจจัยในการผลิตอย่างน้อย 2 ชนิดขึ้นไป โดยเฉพาะในการเพาะปลูก ต้องใช้ปัจจัยในการผลิตเป็นจำนวนมาก เช่น สมมติว่ามีปัจจัย

ในการผลิตอยู่ทั้งหมด i ชนิด คือ X_i ($i = 1, 2, \dots, m$) เพื่อทำการผลิตผลผลิตชนิดหนึ่งคือ Y แสดงว่า ปริมาณการผลิตสินค้า (Y) ถูกกำหนดโดยการใช้ปัจจัย X_i หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าผลผลิต (Y) ขึ้นอยู่กับปัจจัย $X_1, X_2, X_3, \dots, X_m$ หรืออาจจะเขียนเป็นความสัมพันธ์ทางคณิตศาสตร์ (กาญจนา สงวนวงศ์วาน, 2529) ได้ดังนี้

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, \dots, X_m)$$

สมการนี้แสดงว่า Y เป็นฟังก์ชันของปัจจัย X_1 สมการนี้เรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า ฟังก์ชันการผลิต (Production Function) ซึ่งหมายความว่า การที่ปริมาณการผลิตจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ขึ้นอยู่กับระดับการใช้ปัจจัยการผลิต

ทฤษฎีการผลิตศึกษาถึงปริมาณผลผลิตที่ได้รับจากการใช้ปัจจัยการผลิตในระดับต่าง ๆ ภายใต้งื่อนไข ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิต และปัจจัยเป็นแบบ Continuous Smooth Relationship ซึ่งแสดงว่า First Derivative (dY/dX_i) สามารถหาค่าได้

2) ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด (X_i) ให้ผลตอบแทนต่อปัจจัยแบบลดน้อยถอยลง (Diminishing Returns) เพราะการใช้ปัจจัยผันแปรเพิ่มขึ้นทีละหน่วย ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในจำนวนลดน้อยถอยลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลผลิตเพิ่ม (MP) ขึ้นถึงจุดสูงสุด การใช้ปัจจัยเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ จะมีผลทำให้ผลผลิตทั้งหมด (TP) ลดลง แสดงว่า dY/dX_i ลดลงเมื่อ X_i เพิ่มขึ้น ซึ่งหมายความว่า Second Derivative (d^2Y/dX_i^2) ของสมการฟังก์ชันการผลิตสามารถหาค่าได้และมีค่าติดลบ

3) ผลตอบแทนต่อการขยายขนาดการผลิตเป็นแบบลดลง (Decreasing Returns) นั่นคือ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต แสดงว่า $\sum (X_i/Y)/(dY/dX_i) < 1$

(1) ชนิดของปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

(1.1) ปัจจัยการผลิตผันแปร (Variable Input) หมายถึง ปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต

(1.2) ปัจจัยการผลิตคงที่ (Fixed Input) หมายถึง ปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้หรือถูกกำหนดให้คงที่ ณ ระดับหนึ่งในช่วงระยะเวลาของการผลิต

(2) ระยะเวลาในกระบวนการผลิต

การแบ่งระยะเวลาในกระบวนการผลิตสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระยะตามชนิดของปัจจัยการผลิต ดังนี้

(2.1) ระยะสั้นมาก (Very Short Run) คือ ระยะเวลาการผลิตที่สั้นมากจนทำให้ปัจจัยการผลิตทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไม่ได้

(2.2) ระยะสั้น (Short Run) คือ ระยะเวลาการผลิตที่มีปัจจัยการผลิตที่มีปัจจัยการผลิตอย่างน้อย 1 ชนิดเปลี่ยนแปลงได้ และปัจจัยอื่น ๆ เป็นปัจจัยคงที่และสมมติให้เวลาไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

(2.3) ระยะยาว (Long Run) คือ ระยะเวลาการผลิตที่ปัจจัยการผลิตทุกชนิดเป็นปัจจัยผันแปร

2.2.2 การยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร

Rogers & Shoemaker (1971) ให้ความหมายของการยอมรับว่า เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลที่เริ่มต้นตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม ไปจนถึงการยอมรับนวัตกรรมนั้น ๆ และนำไปใช้ไปใช้ ส่วนคำว่าเทคโนโลยีการเกษตร เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ที่นำเอาความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปสร้างสรรค์เครื่องจักรกลทางการเกษตร การแปรรูปและพัฒนาพืชพันธุ์สัตว์เพื่อนำไปปรับปรุงวิธีการผลิตในฟาร์ม ไปจนถึงการแปรรูป การขนส่ง และการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์การเกษตร (John Burton, 1992) ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรเป็นการประยุกต์ใช้เครื่องมือ วิธีการ ไปใช้ในการจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ

1) ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM)

Ferd (1989) ได้อธิบายถึงการยอมรับเทคโนโลยีของบุคคล (ภาพที่ 2.2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) การรับรู้ถึงประโยชน์ในการใช้งาน (Perceived Usefulness) หมายถึง ระดับความเชื่อของบุคคลเชื่อว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับของตนซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทัศนคติที่มีการใช้งานและพฤติกรรมของผู้ใช้

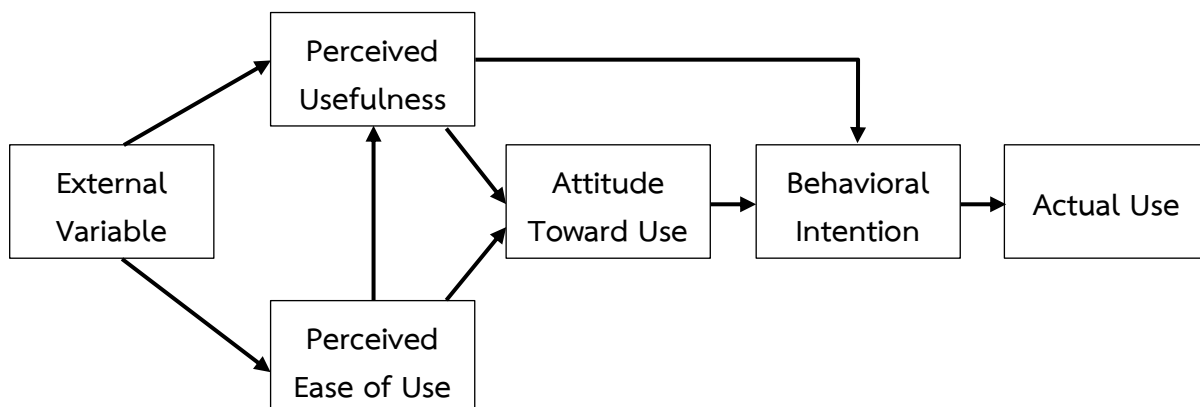
(2) การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) หมายถึง ระดับความเชื่อ ความคาดหวังของผู้จะใช้งาน เชื่อว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความง่ายต่อการใช้งานซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการรับรู้ในการใช้งานและทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน

(3) ทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (Attitude Toward Use) หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมนั้น ๆ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ประโยชน์การใช้งานและการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการใช้งาน

(4) ความตั้งใจในการใช้เทคโนโลยี (Behavioral Intention) หมายถึง พฤติกรรมความตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีนั้น ๆ โดยได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานและทัศนคติที่มีต่อการใช้งานเทคโนโลยีนั้น

(5) การใช้งานจริง (Actual Use) หมายถึง การยอมรับเทคโนโลยีโดยการนำมาใช้จริง โดยมีทัศนคติต่อการใช้งานเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการใช้จริงของผู้ใช้

(6) ตัวแปรภายนอก (External Variable) หมายถึง อิทธิพลของตัวแปรภายนอกสร้างจากการรับรู้ให้แต่ละบุคคลที่มีอิทธิพลแตกต่างกัน เช่น ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความเชื่อ และพฤติกรรมทางสังคม

ภาพที่ 2.2 แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (TAM)

ที่มา: ดัดแปลงจาก Ferd, 1989

2) กระบวนการยอมรับ

Rogers & Shoemaker (1971) อธิบายกระบวนการยอมรับ แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ขั้นของการตื่นตัวหรือ (Awareness) เป็นขั้นแรกที่บุคคลรับรู้ว่ามีนวัตกรรมเกิดขึ้น คือ รู้ว่านวัตกรรมนั้นเกิดขึ้นแล้วหรือปฏิบัติตามนวัตกรรมได้แล้ว แต่เป็นเรื่องใหม่สำหรับการรับรู้ อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการพบเห็นด้วยตนเองหรือโดยการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเอกชน

(2) ขั้นตอนความสนใจ (Interest) เป็นขั้นที่บุคคลจะมีความสนใจในนวัตกรรมนั้น และคิดว่าเป็นประโยชน์จึงพยายามหาความรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้องข้องในรายละเอียดต่าง ๆ ของนวัตกรรมนั้น

(3) ขั้นการประเมินผล (Evaluation) ในขั้นตอนนี้บุคคลจะพิจารณาว่า นวัตกรรมนั้นจะมีความเหมาะสมกับตนหรือไม่ จะให้ผลคุ้มค่าเพียงใด หลังจากที่ได้ศึกษานวัตกรรมนั้น มีความยากและเขามีข้อจำกัดในการที่จะใช้นวัตกรรมนี้หรือไม่

(4) ขั้นการทดลอง (Trial) เป็นขั้นตอนที่บุคคลผ่านการใช้ทดลองมาแล้วและตัดสินใจที่จะทดลองปฏิบัติตามความคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะปฏิบัติเพียงบางส่วน เพื่อดูว่านวัตกรรมนั้นมีประโยชน์เข้ากับสถานการณ์ของตนหรือไม่

(5) ขั้นยอมรับปฏิบัติ (Adoption) เมื่อการทดลองปฏิบัติได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ก็จะยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเต็มที่ และขยายการปฏิบัติออกไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง กลายเป็นวิธีที่บุคคลนั้นยึดถือปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2528) กล่าวว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีของเกษตรกรมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ คือ

(1) ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์โดยทั่วไป

(1.1) สภาพเศรษฐกิจ พบว่า บุคคลที่มีสภาพเศรษฐกิจแตกต่างกันมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน ได้แก่ ผู้ที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินมากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และเร็วกว่าผู้ที่ถือครองที่ดินน้อยกว่า

(1.2) สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม บุคคลที่อยู่ในสังคมที่ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่อย่างเคร่งครัด มีการรวมตัว เพื่อช่วยเหลือและทำงานเพื่อส่วนรวมน้อย ทำให้มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงช้าและน้อย

(1.3) สภาพทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับพื้นที่ที่มีความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี หรือพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตมากกว่า

(1.4) สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ เช่น สถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันวิจัยและส่งเสริมการเกษตร สถาบันที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ก็จะเป็นผลทำให้กลุ่มเป้าหมายมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและรวดเร็ว

(2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง

(2.1) บุคคลเป้าหมาย หรือผู้รับการเปลี่ยนแปลง พื้นฐานของเกษตรกรเองที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยี ได้แก่

(2.1.1) ปัจจัยทางสังคม จากผลการวิจัยพบว่า เพศหญิง ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย ผู้ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพมากกว่า ยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าผู้ที่มีการศึกษาและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพน้อยกว่า

(2.1.2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินมาก มีรายได้มาก มีเครื่องมือในการผลิตมาก จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและมากกว่าเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินน้อยกว่า รายได้น้อยกว่า เครื่องมือในการผลิตน้อยกว่า

(2.1.3) ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร เกษตรกรที่มีการรับฟัง การอ่าน การเขียน รวมทั้งการมีความคิดที่มีเหตุผล จะเป็นผู้ที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีการรับฟัง การเขียน และการอ่านน้อยกว่า

(2.1.4) ปัจจัยเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับแรงจูงใจของเกษตรกร ทักษะคติที่มีต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ ความสนใจในปัญหา ความต้องการและความสามารถในการจัดการเกษตร มีความเกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกร

ปัญญา หิรัญรัมย์ (2543) ได้จำแนกประเภทเกษตรกรตามลักษณะการยอมรับแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

(1) หัวใจใจสู้ (Innovators) คือ บุคคลกลุ่มนี้มีความใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา ชอบความเสี่ยง ชอบทดลอง กล้าได้กล้าเสีย มีการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีความคิดก้าวหน้า และหัวไว มีความสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้เร็ว มีการตัดสินใจได้ฉับพลัน บุคคลกลุ่มนี้จะยอมรับปฏิบัติตามคำแนะนำ และให้ความร่วมมือกับนักส่งเสริมมากที่สุดภายในระยะเวลาอันสั้น

(2) ขอดูท่าที (Early Adopter) คือ บุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มหัวใจใจสู้ในเรื่องของระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ การใฝ่รู้ มีความคิดก้าวหน้า มีความสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้เร็ว และมองการณ์ไกล แต่ไม่ชอบเสี่ยงหรือทดลอง รอดูท่าทีหรือสภาวะการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เสียก่อน โดยคอยติดตามดูผลงานของกลุ่มหัวใจใจสู้ เมื่อเห็นว่า มีทางได้ประโยชน์คุ้มค่าแน่นอนแล้ว บุคคลกลุ่มนี้จึงจะยอมทำตาม

(3) เบิ่งตาลังเล (Early Majority) คือ บุคคลประเภทที่มีแนวโน้มจะเชื่อคำแนะนำ แต่ก็ยังไม่มั่นใจเนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้อาจมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง หรือการศึกษาน้อย หรือมีประสบการณ์หรือมีความรู้รอบตัวจำกัด จึงทำให้เกิดความลังเลใจ บุคคลกลุ่มนี้หากได้รับการกระตุ้นซ้ำ ไม่ว่าจะผ่านทางบวกหรือทางลบ บุคคลกลุ่มนี้จะตัดสินใจคล้อยตามแรงกระตุ้นนั้น

(4) หันเหหัวดี้อ (Late majority) บุคคลกลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเบิ่งตาลังเล ในลักษณะฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา แต่ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน คือ ทศนคติของบุคคลกลุ่มนี้มีแนวโน้มเอียงไปทางไม่เชื่อคำแนะนำหรือการส่งเสริม บุคคลคนกลุ่มนี้มักจะมีควมหวั่นวิตกต่อการที่จะสูญเสียผลประโยชน์ หรือการมองไม่เห็นคุณค่าต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม มักจะยึดอยู่ในกรรมวิธีเดิมที่เคยปฏิบัติสืบเนื่องกันมา

(5) งอมือจับเจ้า (Laggard) บุคคลกลุ่มนี้มักจะเป็นผู้ที่มีความด้อยกว่าบุคคลกลุ่มที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ทั้งในฐานะทางเศรษฐกิจ และการศึกษา และมักจะเป็นกลุ่มที่มีสติปัญญาไม่ปราดเปรื่อง แต่ก็เป็นคนที่จะเรียกได้ว่าค่อนข้างหัวอ่อน หรือมีความเกียจคร้าน

(6) ไม่เอาไหนเลย (Dogmatist) บุคคลกลุ่มนี้ จะมีลักษณะเป็นผู้อายุมาก มีการศึกษาน้อยหรือปานกลาง และอาจจะเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอสมควร แต่บุคคลกลุ่มนี้จะยึดมั่นในการปฏิบัติการดั้งเดิม ไม่ยอมรับแนวคิดใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ตนไม่เคยปฏิบัติมาก่อน อาจจะมีประสบการณ์ทางลบมาก่อนหน้า ส่งผลให้บุคคลกลุ่มเกิดปฏิกิริยา ไม่ยอมรับรู้ หรือไม่ยอมรับฟังคำแนะนำใด ๆ ทั้งสิ้น

(2.2) ปัจจัยเนื่องมาจากนวัตกรรม

การยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ของเกษตรกรนั้น คุณลักษณะของนวัตกรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยคุณลักษณะของนวัตกรรมมีดังนี้ (Rogers, 2003)

(2.2.1) ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ (Relation Advantage) หมายถึง ระดับของการรับรู้หรือความเชื่อว่านวัตกรรมนั้นมีคุณสมบัติดีกว่าความคิดหรือสิ่งที่มีอยู่เดิม หรือมีประโยชน์กว่าการปฏิบัติเดิม (สะดวกกว่า รวดเร็วกว่า) นวัตกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อเกษตรกรมาเท่าใด โอกาสการยอมรับนวัตกรรมนั้นจะมากขึ้น

(2.2.2) การเข้ากันได้ (Compatibility) หมายถึง ระดับความสอดคล้องของนวัตกรรม ค่านิยม ประสพการณ์และความต้องการที่มีอยู่แล้วในตัวของผู้เกษตรกร ถ้าหากนวัตกรรมมีลักษณะสอดคล้องกับความคิดเดิม ๆ แนวโน้มการยอมรับจะสูงขึ้น

(2.2.3) ความซับซ้อน (Complexity) หมายถึง ระดับความยากหรือง่ายต่อการเข้าใจและการนำไปใช้นวัตกรรม หากนวัตกรรมมีลักษณะที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เข้าใจง่าย โอกาสในการยอมรับนวัตกรรมจะมีมากกว่า

(2.2.4) การทดลองได้ (Triability) หมายถึง ระดับของนวัตกรรมที่สามารถมองเห็นผลจากการทดลองปฏิบัติเพื่อให้เห็นผลได้จริง ภายใต้สภาพที่จำกัด หากนวัตกรรมนั้นสามารถทดลองได้อย่างเป็นขั้นตอน ก็จะได้รับยอมรับได้รวดเร็วกว่านวัตกรรมที่ไม่สามารถทดลองได้

(2.2.5) การสังเกตได้ (Observability) หมายถึง ระดับของผลการนำนวัตกรรมไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถมองเห็นได้ ซึ่งถ้ามีลักษณะที่มองเห็นผลได้ง่ายก็จะทำให้เกิดการยอมรับมากกว่านามธรรมหรือจินตนาการ

2.3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลง หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำที่ดี ความสามารถในการถ่ายทอดข่าวสาร มีความสามารถในการเลือกใช้ในการติดต่อข่าวสาร มีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีที่จะนำไปเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีความรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนั้น ๆ และมีทัศนคติที่ดีต่อเป้าหมาย

2.2.3 การวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ

แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) เป็นเทคนิคทางสถิติในกลุ่มเดียวกับสมการเชิงพหุ (Multiple Regression) ที่ใช้จำลองและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัวแปรตั้งแต่ 2 ค่าขึ้นไป แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบเรียงลำดับ (Ordinal Level)

สำหรับงานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรตามมี 3 ระดับ ซึ่งเรียงลำดับได้เป็นเกษตรกรสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อย (Y=1) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง (Y=2) และเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมาก (Y=3) โดยสมการตัวแบบประเภทสมการที่มีตัวแปรตาม Y^* เรียงลำดับที่อยู่ในลักษณะการวิเคราะห์ถดถอยแฝง (Latent Regression) ทั้งนี้ ตัวแปรอิสระจะต้องมีความสัมพันธ์ต่ำ โดยใช้เกณฑ์ของ Burns and Grove หรือ Stevens ค่า r ไม่เกิน 0.80 ซึ่งหากตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (ยูทอร์ โกวอร์ธ, 2555) โดยสมการของแบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ ดังนี้ (William & David, 2012)

$$Y_i^* = X_i' \beta + \varepsilon_i$$

โดยที่ Y_i^* คือ ตัวแปรแฝงและไม่สามารถสังเกตได้ แต่สามารถทราบถึงการเกิดหรือไม่เกิด เหตุการณ์หนึ่ง ๆ จากค่า Y_i

X_i' คือ ตัวแปรอิสระ

B_i คือ ค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการทราบค่า

α คือ Cut Point (Threshold Parameters) ซึ่ง $\alpha_1 < \alpha_2$

ε_i คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

ระดับความสำเร็จของผลลัพธ์เพิ่มขึ้นเมื่อ Y_i^* มีค่ามากกว่า α (Threshold) ค่าหนึ่ง ๆ ดังนี้

$$Y_i \begin{cases} = 1 & \text{if } Y_i^* \leq \alpha_1 \\ = 2 & \text{if } \alpha_1 < Y_i^* \leq \alpha_2 \\ = 3 & \text{if } Y_i^* > \alpha_2 \end{cases}$$

ซึ่งค่า α_j (Threshold) คือ จุดตัดที่แบ่งระดับความสำเร็จ โดยที่ $\alpha_1 < \alpha_2$ และความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละระดับ j มีค่าดังนี้

$$\begin{aligned} \Pr[Y_i = j | x_i] &= \Pr[\alpha_{j-1} \leq y_i^* \leq \alpha_j] \\ &= \Pr[\alpha_{j-1} \leq x_i \beta + \varepsilon_i \leq \alpha_j] \\ &= \Pr[\alpha_{j-1} - x_i \beta \leq \varepsilon_i \leq \alpha_j - x_i \beta] \end{aligned}$$

สรุปความน่าจะเป็นของทั้ง 3 ทางเลือก

$$\begin{aligned} \Pr[Y_i = 1] &= 1 - \Phi[x_i \beta - \alpha_1] \\ \Pr[Y_i = 2] &= \Phi[x_i \beta - \alpha_1] - \Phi[x_i \beta - \alpha_2] \\ \Pr[Y_i = 3] &= \Phi[x_i \beta - \alpha_2] \end{aligned}$$

ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ β และ α จะใช้วิธีการความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood) และหลังจากได้ค่าความน่าจะเป็นที่เกิดขึ้นของแต่ละเหตุการณ์แล้ว ก็จะสามารถหาค่าผลกระทบส่วนเพิ่มได้ (Marginal Effect) ได้

Marginal Effect เป็นการวัดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระต่อความน่าจะเป็นของทางเลือก j เพื่ออธิบายโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย โดยที่ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คงที่ โดยสามารถหาค่าผลกระทบส่วนเพิ่มของตัวแปรได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \frac{\partial P(y=1)}{\partial X_i} &= -\beta \frac{\exp(\alpha_1 - \beta X)}{(1 + \exp(\alpha_1 - \beta X))^2} \\ \frac{\partial P(y=J-1)}{\partial X_i} &= \beta_i \frac{\exp(\alpha_{j-1} - \beta X)}{(1 + \exp(\alpha_{j-1} - \beta X))^2} - \frac{\exp(\alpha_j - \beta X)}{(1 + \exp(\alpha_j - \beta X))^2} \\ \frac{\partial P(y=J)}{\partial X_i} &= \beta_i \frac{\exp(\alpha_j - \beta X)}{(1 + \exp(\alpha_j - \beta X))^2} \end{aligned}$$

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนงานวิจัยงานวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และทบทวนว่างานวิจัยในอดีตศึกษาในประเด็นใดแล้วบ้าง โดยทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยการยอมรับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร เพื่อรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

พัชรภรณ์ เพ็ชรทอง (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ 2) ศึกษาการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กับการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ จำนวน 155 ราย โดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไค-สแควร์ และวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 53 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยมีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 216,677 บาทต่อปี มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนจำนวน 4 ราย เป็นแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรมีประสบการณ์การทำสวนเงาะเฉลี่ย 20 ปี มีพื้นที่ปลูกเงาะเฉลี่ย 10 ไร่ ได้รับการรับรองคุณภาพตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมเฉลี่ย 2 ปี มีการขายผลผลิตเงาะตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมในราคาเฉลี่ย 7 บาทต่อกิโลกรัม มีการรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนบ้านมากที่สุด เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องมากที่สุด ในเรื่องระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการผลิตเงาะสำหรับการยอมรับในการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการผลิตเงาะของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยอมรับการปฏิบัติในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และพื้นที่ปลูกเงาะ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร ได้แก่ ผลผลิตเงาะขายได้ราคาไม่คุ้มทุน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เมื่อให้การอบรมแล้ว ไม่ค่อยมาให้คำแนะนำและติดตามผล ค่าจ้างแรงงานสูง ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ รัฐบาลควรมีการจัดตั้งตลาดรองรับผลผลิต และมีการประกันหรือกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

ดลใจ ธรรมนันท์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อยอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยมิตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะพื้นฐานบางประการทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน จำนวน 133 ราย โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 45 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 90,052.63 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 58,973.68 บาท ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านโคนม จากเพื่อนมากที่สุด ส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เคยศึกษาดูงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านโคนม และได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์โคนมจังหวัดลำพูน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนม การยอมรับฟาร์มโคนมของเกษตรกร เกษตรกรมีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มในระดับมาก โดยเกษตรกรมีการปฏิบัติตามมาตรฐานมากที่สุดคือ แหล่งน้ำ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อยพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมและทัศนคติของเกษตรกร ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนม และเกษตรกรมีปัญหาอุปสรรคด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการให้คำแนะนำช่วยเหลือ ขาดแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและเอกชน และการใช้มาตรฐานฟาร์มมีความยุ่งยาก และข้อเสนอแนะในการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมที่สำคัญ คือ เกษตรกรต้องการราคาอาหารชั้นและอาหารหยาบมีราคาต่ำ เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์มโคนม และเกษตรกรต้องการให้สัตวแพทย์เข้ามาให้ความรู้เรื่องโรคของโคนมและการดูแลรักษาเบื้องต้น

มัลลิกา มุกดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ มิตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรตัวอย่าง 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางของเกษตรกร ทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรภายใต้โครงการศึกษาเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 106 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ และแบบจำลองโทบิท

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 52 มีประสบการณ์ทำสวนยาง 6 - 10 ปี ปลูกยางพาราโดยใช้เงินทุนส่วนตัว ได้รับพันธุ์ยางจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง เกษตรกรเลือกปลูกยางพันธุ์ RRIM600 มีรายได้เฉลี่ย 10,000 - 50,000 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินมีพื้นที่สวนยาง 1 - 10 ไร่ ส่วนเกษตรกรเช่าที่ดินปลูกยางมีพื้นที่ปลูก 1 - 5 ไร่ เทคโนโลยีที่เกษตรกรชาวสวนยางนำไปปฏิบัติได้แก่ ด้านการเลือกพันธุ์ยางให้เหมาะสมกับพื้นที่ ด้านการกำหนดระยะปลูก ด้านการใส่ปุ๋ยตามอายุของต้นยาง การกำหนดขนาดหลุม การใส่ปุ๋ยอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี และการกรีดยางตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ สำหรับปัจจัยที่มีต่อการยอมรับ

เทคโนโลยีปลูกยางพาราของเกษตรกร ได้แก่ อายุที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ระดับการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประสบการณ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 และพื้นที่ปลูกยางพาราที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุด ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางขาดความรู้ความชำนาญด้านระบบการกรีดยางและการดูแลสวนยาง ปัญหาปุ๋ยราคาแพง ปัญหาการขาดแรงงานในการปลูกยางพารา และไม่มีความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและศัตรูพืช

นราศิณี แก้วไหลมา และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ และทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการทำเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ ทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ที่ขึ้นเกษตรกรจำนวน 192 ราย เป็นเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ จำนวน 47 ราย และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทำเกษตรอินทรีย์ 145 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.57 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรเฉลี่ย 22.28 ปี มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 8.71 ไร่ มีต้นทุนการผลิตการเกษตรเฉลี่ย 36,676.81 บาทต่อปี มีตลาดจำหน่ายที่แน่นอน เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์จำนวน 4 – 6 ครั้งต่อปี สำหรับเกษตรกรที่ไม่ทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57.10 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพทำการเกษตรเฉลี่ย 16.02 ปี มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.55 ไร่ มีต้นทุนการผลิตการเกษตรเฉลี่ย 29,136.21 บาทต่อปี มีตลาดจำหน่ายที่แน่นอน เกษตรกรรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ 1-3 ครั้งต่อปี สำหรับปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ระยะเวลาประกอบอาชีพการเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 2) จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 3) การได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 4) ความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 5) ทัศนคติของเกษตรกรในการทำเกษตรอินทรีย์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 สำหรับปัจจัยทางลบ 2 ปัจจัย คือ 1) อายุของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 2) ขนาดพื้นที่ ผลผลิตพืชที่เกษตรกรมีอยู่ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรต่อการทำเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ การทำเกษตรอินทรีย์เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เกษตรกรมีความรู้น้อย แหล่งจำหน่ายผลผลิตอินทรีย์มีจำกัด

ณัฐภูมิ จันทอง และพหล ศักดิ์กะทัศน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร 2) การยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จำนวน 87 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.25 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีรายได้จากการปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 208,447.54 บาทต่อปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 3.20 ไร่ ใช้แรงงานเฉลี่ย 3.10 คน เกษตรกรมีประสบการณ์ปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 24.76 ปี และรับรู้ข่าวสารการปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 32.50 ครั้งต่อปี และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 1.75 ครั้งต่อปี โดยผลการยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อยู่ในระดับมาก โดยการยอมรับด้านการผลิต ด้านเศรษฐกิจและด้านตลาด อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านแรงจูงใจ ด้านกายภาพและภูมิศาสตร์ และด้านชีวภาพและการจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครอง ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 รายได้จากการปลูกข้าวโพด และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้แก่ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่สามารถกำจัดโรคและศัตรูพืชให้ขาดหายได้ แหล่งน้ำไม่เพียงพอ และพ่อค้าคนกลางให้ราคาผลผลิตตกต่ำ

จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ศึกษาการผลิตปาล์มน้ำมัน การจัดการสวนปาล์มน้ำมันและผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ในพื้นที่ศึกษา 3) ประเมินการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน RSPO ของเกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ในพื้นที่ศึกษา 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ RSPO ของเกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ในพื้นที่ศึกษา ทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรรายย่อยสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ก่อนปี 2560 โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง จำนวน 247 ราย จาก 4 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเรียงลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 54 ปี มีประสบการณ์การทำสวนปาล์ม น้ำมันเฉลี่ย 18.94 ปี มีรายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 382,086 บาทต่อปี เกษตรกรเข้ากลุ่ม RSPO มาแล้วเฉลี่ย 3.28 ปี เกษตรกรสมาชิกร้อยละ 22.3 ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรสมาชิกร้อยละ 91.7 ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ในราคาสูงกว่าเกษตรกรไม่เป็นสมาชิก 0.10 – 0.20 บาท/กก. เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 36.7 ไร่ ต้นปาล์มน้ำมันมีอายุเฉลี่ย 15.25 ปี เกษตรกรเพียงร้อยละ 13.4 ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใบปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 42.0 วางทางใบกระจายคุมพื้นที่ทั้งสวน และได้ผลผลิตเฉลี่ย 3,038.54 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เกษตรกรร้อยละ 26.3 ปฏิบัติตามมาตรฐาน RSPO ได้ในระดับมาก และเกษตรกรร้อยละ 21.5 ประสบปัญหาความไม่ชัดเจนในการคัดคุณภาพรับซื้อทะลายปาล์มน้ำมันของโรงงานสกัดเครือข้าย สำหรับปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน RSPO ของเกษตรกรในระดับมากมี 3 ปัจจัย คือ 1) การมีตำแหน่งในกลุ่ม RSPO ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1 2) ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 3) จำนวนครั้งสะสมในการเข้าร่วมอบรม

ตามหลักสูตรที่กลุ่มจัด ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แต่มี 2 ปัจจัยทางลบ คือ 1) ประสบการณ์การทำสวนปาล์มน้ำมัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 2) สัดส่วนรายได้จากการทำสวนปาล์มน้ำมันต่อรายได้ครัวเรือนในรอบปี ส่วนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมดที่ถือครองส่งผลทางลบต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน RSPO ของเกษตรกรในระดับนัย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.1

อภิเดช ชัยพิริยะกิจ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลพะวอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 2) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร และ 4) ศึกษาศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ตำบลพะวอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เก็บข้อมูลเกษตรกรโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 288 ราย จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 39 ปี มีสถานภาพสมรส และไม่ได้รับการศึกษา มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเฉลี่ย 16 ไร่ มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 104,000 บาทต่อปี มีหนี้สินเฉลี่ย 86,4788 บาท มีประสบการณ์ปลูกข้าวโพด 7 ปี มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรกรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี ได้รับข่าวสารด้านการเกษตรส่วนใหญ่จากสื่อโทรทัศน์ มีประสบการณ์ศึกษาดูงานและฝึกอบรมด้านการเกษตรเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี โดยการยอมรับเทคโนโลยีปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ได้แก่ เพศ และการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงของเกษตรกรที่สำคัญ ได้แก่ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีต้นทุนที่สูง เกษตรกรจึงต้องการให้ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีราคาที่สูงขึ้น และสารเคมีที่ใช้ควรมีราคาต่ำลงเพื่อลดต้นทุนในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความรู้คำแนะนำเกี่ยวกับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มมากขึ้น

พิศมัย จันทุมมา และสมสิริ เหล็กเพชร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการสวนยางที่ดีและเหมาะสม (GAP) เพื่อผลิตน้ำยางสดคุณภาพดีของกลุ่มสหกรณ์โรงงานยางแผ่นรมควันจังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของน้ำยางสดในสวนยางที่ได้การรับรองมาตรฐาน GAP เป็นสวนยางต้นแบบ ทำการให้คำแนะนำ ติดตาม และเก็บข้อมูลการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเกษตรกรชาวสวนยางสมาชิกกลุ่มสหกรณ์สวนยาง จังหวัดตรัง จำนวน 25 ราย พื้นที่ปลูกยาง 261 ไร่ ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดสามารถเพิ่มผลผลิตได้ ตัวอย่างเช่น สวนยางของคุณสมพงษ์ ศรีนิ่ม ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 อายุ 13 ปี พื้นที่ 10 ไร่ ผลผลิตยางเดือนสิงหาคม - พฤศจิกายน ปี 2560 ผลผลิตน้ำยางสดเพิ่มขึ้นจาก 4.74 เป็น 7.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวัน และผลผลิตยางแห้งเพิ่มจาก 1.55 เป็น 2.23 กิโลกรัมต่อไร่

ต่อวัน หรือคิดเป็น 43 เปอร์เซ็นต์ เปรียบเทียบกับปี 2561 ผลผลิตน้ำยางเพิ่มจาก 5.75 เป็น 10.57 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวัน หรือผลผลิตยางแห้งเพิ่มจาก 1.72 เป็น 3.04 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวัน หรือคิดเป็นร้อยละ 94 เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตยางแห้งในเดือนเดียวกันของทั้ง 2 ปี พบว่า เดือนตุลาคมและพฤศจิกายนในปี 2560 ผลผลิต 2.05 และ 2.23 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวัน ในขณะที่ผลผลิตในปี 2561 ผลผลิตเพิ่มขึ้น 2.28 และ 3.04 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวัน หรือผลผลิตในเดือนเดียวกันเพิ่มขึ้นร้อยละ 37

ไชยยะ คงณี และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนายางพาราอย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมเพื่อความความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดสตูล มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะเศรษฐกิจและสังคม การผลิต การใช้เทคโนโลยี และตลาดยางพาราของเกษตรกร 2) ถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกษตรกรประยุกต์ใช้ GAP สวนยางอย่างมีส่วนร่วม 3) พัฒนาระบบการและกลไกการปรับใช้เทคโนโลยีสวนยาง GAP รวมทั้งติดตามประเมินผล ผลลัพธ์และสรุปบทเรียนจากการประยุกต์ใช้ GAP ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 4) ติดตาม ประเมินผล ผลลัพธ์และสรุปบทเรียนจากการประยุกต์ใช้ GAP ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เลือกใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรชาวสวนยางในโครงการ 207 ราย และไม่เข้าร่วมโครงการ 210 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีเชิงพรรณนาเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในโครงการมีอายุเฉลี่ย 52.7 ปี สำเร็จการศึกษาไม่เกินประถมศึกษา ทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก และมีอาชีพเสริม รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 20,256 บาท ต่อเดือน ขนาดถือครองที่ดินเฉลี่ย 16.64 ไร่ เกษตรกรมีประสบการณ์ทำสวนยางมากกว่า 26 ปี และมากกว่าร้อยละ 50 ไม่ได้รับทุนส่งเสริมที่ปลูกทดแทนจากการยางแห่งประเทศไทย เกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ข้อกำหนด GAP บางข้อ เกือบทุกข้อ หรือทุกข้อ เกษตรกรมีการเข้าร่วมทุกกิจกรรมทุกครั้งและนำข้อปฏิบัติ GAP ไปใช้อย่างจริงจัง และมีผลสำเร็จหลังเข้าร่วมโครงการ คือ ปริมาณผลผลิตเพิ่ม %DRC เพิ่มขึ้น ลดค่าใช้จ่ายการผลิต ลดความสูญเสียของผลผลิต ลดเวลาทำงาน ใช้หน้ากรีตได้นาน ทำสวนยางเป็นระบบ ได้น้ำยางสดคุณภาพ ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการเพิ่มผลผลิตยางพาราของเกษตรกรในโครงการ ได้แก่ พื้นที่สวนยาง ประสบการณ์ทำสวนยาง จำนวนหลักสูตรอบรม รอยกรีดมุม 30 องศา การใช้ตะแกรงกรองน้ำยางสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นฤมล คำดี และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอว์เบอร์รีคุณภาพ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมในการผลิตสตรอว์เบอร์รีคุณภาพภายใต้ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม และเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ผลต่อการยอมรับเกษตรกรที่เหมาะสมในการผลิตสตรอว์เบอร์รีคุณภาพของเกษตรกรอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม จำนวน 241 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 43.47 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกสตอร์วเบอร์รี่เฉลี่ย 11.84 ปี มีขนาดพื้นที่ปลูกสตอร์วเบอร์รี่เฉลี่ย 2.82 ไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ย 126,019.71 บาทต่อปี จำหน่ายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก มีการรวมกลุ่มน้อย เพียงร้อยละ 13.3 ได้รับข่าวสารเฉลี่ย 1.79 แหล่ง มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 0.42 ครั้งต่อปี เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการยอมรับที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตสตอร์วเบอร์รี่คุณภาพที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05 ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ขนาดพื้นที่ปลูกสตอร์วเบอร์รี่และระดับการศึกษา ในทางตรงกันข้าม แหล่งจำหน่ายมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการยอมรับเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในการผลิตสตอร์วเบอร์รี่คุณภาพที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ 0.05

Arati Joshi, Dharmendra Kalauni และ Ujjal Tiwari (2019) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย ในเขต Chitwan ประเทศเนปาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยในเขต Chitwan ประเทศเนปาล ทำการเก็บข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยจาก 4 เทศบาลในเขต Chitwan จำนวน 103 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในชนเผ่าพราหมณ์ (Brahman) และเผ่าเชตริ (Chhetri) เกษตรกรจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รองลงมาระดับประถมศึกษา สำหรับการรับรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยพบว่า มีเกษตรกรส่วนน้อยที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่ยินเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีแต่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีมาก่อน (ร้อยละ 72.0) เกษตรกรที่ได้รับข้อมูล GAP ได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ได้แก่ ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษาและการเข้าร่วมฝึกอบรม ข้อเสนอแนะคือ สำหรับข้อเสนอแนะของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยเนื่องจากการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเป็นเรื่องใหม่สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรมาก่อน

Basanta Khanal, Jaya Prakash Dutta และ Purnima Puri (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของสวนยางพารา (*Hevea brasiliensis*) ในเมือง Jhapa ประเทศเนปาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของสวนยางพารา และปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของสวนยางพารา ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถามกึ่งโครงสร้างจากเกษตรกรชาวสวนยางจำนวน 70 ราย จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไคสแควร์

หาความสัมพันธ์โดยใช้ Pearson coefficient of correlation และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t - test)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางมีอายุเฉลี่ย 45.8 ปี ระยะเวลาเข้ารับการศึกษเฉลี่ย 8.13 ปี มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.41 คน มีพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 1.15 เฮกตาร์ และมีประสบการณ์การทำสวนยางเฉลี่ย 13.9 ปี จากแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีจำนวน 8 ข้อ เกษตรกรปฏิบัติตามข้อกำหนดขนาดแหล่งน้ำมากที่สุด (ร้อยละ 87.1) ขณะที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ปุ๋ยเคมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.9 สำหรับการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางใหญ่ร้อยละ 60 มีการยอมรับในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดที่ดินที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 การเข้าร่วมฝึกอบรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 การติดต่อจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งต่อระดับการยอมรับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ได้แก่ รายได้และผลผลิต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตทางการเกษตร โดยผู้วิจัยจะนำไปคัดเลือกและประยุกต์ใช้กับงานวิจัยนี้ ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในตำบลแปะ-ระ อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายละเอียดดังตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10 สรุปผลการศึกษาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการยอมรับการปรับใช้มาตรฐานการผลิตทางการเกษตร

งานวิจัย	ผลการศึกษา
พัชราภรณ์ เพ็ชรทอง (2552) เรื่อง การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปฏิบัติตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับเงาะ <ul style="list-style-type: none"> - เพศของเกษตรกร - พื้นที่ปลูก
ดลใจ ธรรมนันท์ (2552) เรื่องการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย <ul style="list-style-type: none"> - อายุ - ทักษะคติของเกษตรกร
มัลลิกา มุกดา (2557) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปลูกยางพาราของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปลูกยางพาราของเกษตรกร <ul style="list-style-type: none"> - อายุ - การศึกษา - ประสบการณ์ทำสวนยาง - พื้นที่ปลูกยาง

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

งานวิจัย	ผลการศึกษา
นราศิณี และคณะ (2560) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร <ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาประกอบอาชีพการเกษตร - จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเกษตร - การได้รับการฝึกอบรมในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ - ความรู้ในการทำเกษตร - ทักษะของเกษตรกรในการทำเกษตร - อายุของเกษตรกร - ขนาดพื้นที่ผลผลิตพืชที่เกษตรกรมีอยู่
ณัฐวุฒิ จันทอง และพหล ศักดิ์คะทัศน์ (2561) เรื่อง การยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) <ul style="list-style-type: none"> - ขนาดพื้นที่ถือครอง - ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด - รายได้จากการปลูกข้าวโพด - การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน
จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว (2562) เรื่อง การปฏิบัติ ตามมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน RSPO <ul style="list-style-type: none"> - การมีตำแหน่งในกลุ่ม RSPO - ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน - จำนวนครั้งการอบรม - ประสบการณ์การทำสวนปาล์มน้ำมัน - สัดส่วนรายได้จากการทำสวนปาล์มน้ำมันต่อรายได้ครัวเรือนในรอบปี - พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมดที่ถือครอง
อภิเดช ชัยพิริยะกิจ และคณะ (2562) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลพะวอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร <ul style="list-style-type: none"> - เพศ - การติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

งานวิจัย	ผลการศึกษา
<p>นฤมล คำดี และคณะ(2565) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสตอร์วเบอร์รี่คุณภาพอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่</p>	<p>ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเกษตรกรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสตอร์วเบอร์รี่คุณภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับการศึกษา - ทักษะคิดที่มีต่อระบบ GAP - ขนาดพื้นที่ปลูกสตอร์วเบอร์รี่ - แหล่งจำหน่าย - การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ GAP
<p>Arati Joshi, Dharmendra Kalauni และ Ujjal Tiwari (2019) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย ในเมือง Chitwan ประเทศเนปาล</p>	<p>ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษา - การเข้าร่วมฝึกอบรม
<p>Basanta Khanal, Jaya Prakash Dutta และ Purnima Puri (2021) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของสวนยางพารา (Hevea brasiliensis) ในเมือง Jhapa ประเทศเนปาล</p>	<p>ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของสวนยางพาราของเกษตรกร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขนาดที่ดิน - การเข้าร่วมฝึกอบรม - การติดต่อกับเจ้าหน้าที่

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่มีในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการทบทวน ตรวจสอบ และรวบรวมข้อมูลที่บุคคลหรือหน่วยงานจัดทำและเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สถานการณ์การผลิตและราคายางพาราของประเทศไทย มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับการผลิตน้ำยางสด ข้อมูลยางพาราในจังหวัดสตูล ข้อมูลยางพาราในพื้นที่ตำบลแปะ-ระ อำเภอน้ำพอง จังหวัดสตูล ทฤษฎีการผลิต การยอมรับเทคโนโลยีทางการเกษตร การวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิทเรียงลำดับ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบเอกสารทางวิชาการ หนังสือ วารสารวิชาการ รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ จากแหล่งข้อมูลภายในประเทศ และต่างประเทศ เช่น สถาบันวิจัยยาง ศูนย์บริการทดสอบรับรอง ภาคใต้ การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ฐานข้อมูลวิชาการออนไลน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

เป็นข้อมูลที่เกิดรวบรวมจากภาคสนาม (Field Survey) โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรชาวสวนยางรายบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่ศึกษา

เลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) คือ ตำบลแปะ-ระ อำเภอน้ำพอง จังหวัดสตูล เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

2) ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่ได้รับการอบรม ฝึกปฏิบัติ จากการเข้าร่วมโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด รวมทั้งสิ้น 88 ราย โดยการสำมะโนประชากร (Census)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง (Structured Questionnaire) เป็นคำถามลักษณะปลายปิด โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ (ภาคผนวก ก)

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยาง

ส่วนที่ 2 การผลิต การจัดการสวนยาง

ส่วนที่ 3 การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

4) การทดสอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถาม จากนั้นปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ และนำแบบสอบถามไปทดลองสัมภาษณ์เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ศึกษา จำนวน 10 ราย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถามในภาพรวม

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Average) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด (Maximum and Minimum) เพื่อวิเคราะห์ในประเด็น (1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ (2) การผลิต การจัดการสวนยาง และ (3) การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

สำหรับการประเมินการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด กำหนดผลการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จำนวนข้อคำถาม 33 ข้อที่สอดคล้องกับมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในแต่ละข้อมีคะแนน 1 คะแนน หากเกษตรกรชาวสวนยางปฏิบัติหรือปรับใช้จะได้รับ 1 คะแนน ในทางกลับกัน หากเกษตรกรชาวสวนยางไม่ปฏิบัติหรือปรับใช้จะไม่ได้รับคะแนน หรือ 0 คะแนนในข้อนั้น ๆ ได้แบ่งระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดออกเป็น 3 ระดับ จากการคำนวณขนาดความกว้างของอัตราภาคชั้น ดังนี้

จากสูตร

$$\begin{aligned} \text{อัตราภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$= \frac{32 - 22}{3} = 4$$

การแปลความหมายระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด โดยใช้วิธีนำค่าคะแนนที่ได้นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขนาดความกว้างอันตรภาคชั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมายค่าคะแนน
< 25	การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ระดับน้อย
25 – 28	การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ระดับปานกลาง
>28	การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ระดับมาก

3.2.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยเลือกใช้ 1) การวิเคราะห์ One-way ANOVA เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิตและการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และ 2) การวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง

วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดโดยใช้การวิเคราะห์ One-way ANOVA โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ตั้งสมมติฐานในการทดสอบ

H_0 : ค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก ไม่แตกต่างกัน

H_1 : ค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.1$

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณค่าสถิติเอฟ (F-statistics) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณค่า p-value ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

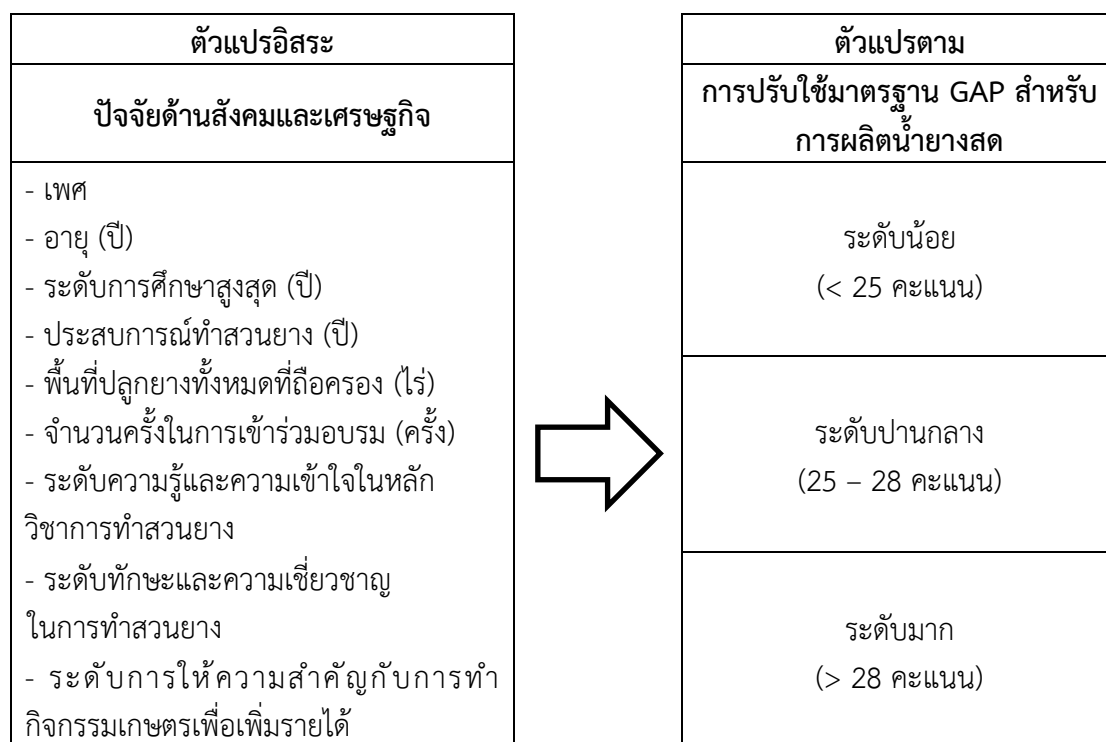
ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการทดสอบ หากค่า p-value น้อยกว่าหรือเท่ากับ α จะปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิตและการจัดการสวนยาง

ของเกษตรกรชาวสวนยาง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.1 ในทางตรงกันข้าม ถ้าค่า p-value มากกว่า α จะปฏิเสธ H_1 ยอมรับ H_0 กล่าวคือ ค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การผลิตและการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ α เท่ากับ 0.1

2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับการวัดของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม กำหนดให้ ตัวแปร (Y) หมายถึง การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง มี 3 ระดับ ดังนี้

- Y = 1 คือ เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ในระดับน้อย
- Y = 2 คือ เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ในระดับปานกลาง
- Y = 3 คือ เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ในระดับมาก

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ

ผู้วิจัยเลือกตัวแปรอิสระ (X_i) คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด จำนวน 9 ตัวแปร ดังนี้ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ชื่อตัวแปร	คำอธิบาย
GEN_i	เพศ กำหนดให้ 1 เพศหญิง และ 0 เพศชาย
AGE_i	อายุ (ปี)
EDU_i	ระดับการศึกษาสูงสุด (ปี)
EXP_i	ประสบการณ์ทำสวนยาง (ปี)
ARE_i	พื้นที่ปลูกยางทั้งหมดที่ถือครอง (ไร่)
MT_i	จำนวนครั้งในการเข้าร่วมอบรม (ครั้ง)
KR_i	ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการทำสวนยาง มีคะแนนอยู่ในช่วง 1.0 – 5.0 คะแนน โดยที่ 5 แทนด้วยมากที่สุด จนถึง 1 แทนด้วย น้อยที่สุด
PR_i	ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง มีคะแนนอยู่ในช่วง 1.0 – 5.0 คะแนน โดยที่ 5 แทนด้วยมากที่สุด จนถึง 1 แทนด้วย น้อยที่สุด
AGR_i	ระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ มีคะแนนอยู่ในช่วง 1.0 – 5.0 คะแนนโดยที่ 5 แทนด้วยมากที่สุด จนถึง 1 แทนด้วย น้อยที่สุด

โดยที่ $i = 1, \dots, 88$ คือ เกษตรกรชาวสวนยาง

จากนั้นผู้วิจัยได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation: r) ไม่เกิน 0.80 (ภาคผนวก ข) ซึ่งไม่เกิดปัญหา Multicollinearity โดยมีสมการตัวแบบ ดังนี้

$$Y_i^* = \beta_0 + GEN_i\beta_1 + AGE_i\beta_2 + EDU_i\beta_3 + EXP_i\beta_4 + ARE_i\beta_5 + MT_i\beta_6 + KR_i\beta_7 + PR_i\beta_8 + AGR_i\beta_9 + \varepsilon_i$$

โดยที่

- $Y_i = 1$ ถ้า $Y^* \leq \alpha_1$ กรณีเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ระดับน้อย
- $Y_i = 2$ ถ้า $\alpha_1 < Y^* \leq \alpha_2$ กรณีเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ในระดับปานกลาง
- $Y_i = 3$ ถ้า $Y^* > \alpha_2$ กรณีเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อยู่ในระดับมาก

- Y_i^* = ตัวแปรแฝงและไม่สามารถสังเกตได้ แต่สามารถทราบถึงการเกิดหรือไม่เกิดเหตุการณ์
 หนึ่ง ๆ จากค่า Y_i
 β_i = ค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการทราบค่า
 α = Cut Point (Threshold Parameters) ซึ่ง $\alpha_1 < \alpha_2$
 ε_i = ค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลของปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในตัวแปร
 อิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม Y^*

ในการอธิบายความน่าจะเป็นของโอกาสในการปรับใช้มาตรฐาน GAP ของเกษตรกร
 ชาวสวนยางพิจารณาได้จากค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) ซึ่งเป็นการวัดผลกระทบ
 ของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระต่อความน่าจะเป็นในแต่ละทางเลือกเพื่ออธิบายถึงโอกาส
 ในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย
 โดยที่ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คงที่

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยและอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- 1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง
- 2) การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด
- 3) การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด
- และ 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย ลักษณะทางสังคมและลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง มีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยาง

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย เพศและอายุ ศาสนาและสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกครัวเรือน และการเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางในรอบ 1 ปี มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1) เพศและอายุ

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.2 และร้อยละ 31.8 เป็นเพศชาย เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 49.44 ปี โดยร้อยละ 59.1 มีอายุ 46 – 65 ปี รองลงมาร้อยละ 22.7 มีอายุ 36 – 45 ปี ร้อยละ 10.2 มีอายุไม่เกิน 35 ปี และร้อยละ 8.0 มีอายุมากกว่า 65 ปี

2) ศาสนาและสถานภาพสมรส

เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม โดยเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 92.0 มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 3.4 มีสถานภาพหม้าย และร้อยละ 2.3 มีสถานภาพโสดและหย่าร้าง ในสัดส่วนที่เท่ากัน

3) ระดับการศึกษา

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 54.6 สำเร็จการศึกษาระดับไม่เกินประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.2 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.6 ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. ร้อยละ 9.1 ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 3.4 ได้รับการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปวส. และร้อยละ 1.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ

4) จำนวนสมาชิกครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.58 คน โดยร้อยละ 62.5 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 – 6 คน รองลงมาร้อยละ 22.7 มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนไม่เกิน 3 คน และร้อยละ 14.8 มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนมากกว่า 6 คน ขณะที่สำนักงานเศรษฐกิจ

การเกษตร (2567) กล่าวถึงจำนวนสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศเฉลี่ย 3.56 คนต่อครัวเรือน เนื่องจากบริบทของตำบลแปะ-ระ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกันเป็นครอบครัวใหญ่ ส่งผลให้จำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ยสูงกว่าจำนวนสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรทั่วประเทศ

5) การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางในรอบ 1 ปี

เกษตรกรชาวสวนยางเข้าร่วมอบรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนยาง เฉลี่ย 3.25 ครั้งต่อปี โดยร้อยละ 35.2 เข้าร่วมอบรมไม่น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี รองลงมาร้อยละ 33.0 เข้าร่วมมากกว่า 4 ครั้งต่อปี และร้อยละ 31.8 เข้าร่วมอบรม 3 – 4 ครั้งต่อปี

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางสังคมของเกษตรกรชาวสวนยาง

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	28	31.8
- หญิง	60	68.2
อายุ (ปี)		
- ≤ 35	9	10.2
- 36 – 45	20	22.7
- 46 – 65	52	59.1
- > 65	7	8.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	49.44 (10.28)	
ศาสนา		
- อิสลาม	88	100.0
สถานภาพสมรส		
- โสด	2	2.3
- สมรส	81	92.0
- หย่าร้าง	2	2.3
- หม้าย	3	3.4
ระดับการศึกษาสูงสุด		
- ไม่ได้เรียนหนังสือ	1	1.1
- ไม่เกินประถมศึกษา	48	54.6
- มัธยมศึกษาตอนต้น	16	18.2
- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	12	13.6
- อนุปริญญา/ปวส.	3	3.4
- ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	8	9.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
- ≤3	20	22.7
- 4 – 6	55	62.5
- > 6	13	14.8
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	4.58 (1.56)	
การเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางในรอบ 1 ปี (ครั้ง)		
- ≤2	31	35.2
- 3 – 4	28	31.8
- > 4	29	33.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	3.25 (2.03)	

4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย อาชีพหลักและอาชีพรอง รายได้ครัวเรือน รายได้จากภาคเกษตร รายได้จากสวนยาง รายได้รับจ้างเกษตร รายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ รายได้นอกภาคเกษตร เงินโอนจากลูก เงินโอนจากภาครัฐ ค่าใช้จ่ายครัวเรือน ค่าใช้จ่ายซื้ออาหาร ค่าใช้จ่ายในการซื้อเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายสาธารณสุขปโภค ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายทางสังคม ค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ ค่าผ่อนชำระทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เงินออมครัวเรือน และหนี้สินครัวเรือน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.2)

1) อาชีพหลัก และอาชีพรอง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 96.6 ประกอบอาชีพทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก รองลงมาร้อยละ 2.3 ประกอบอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และร้อยละ 1.1 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว สำหรับการมีอาชีพรองของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่า ร้อยละ 55.7 มีอาชีพรอง และร้อยละ 44.3 ไม่มีอาชีพรอง สำหรับเกษตรกรชาวสวนยางที่มีอาชีพรอง ร้อยละ 71.4 ประกอบอาชีพรอง ทำเกษตรอื่น ๆ เช่น สวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว รองลงมาร้อยละ 14.3 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 10.2 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 6.1 ทำสวนยาง และร้อยละ 4.1 ประกอบอาชีพรองอื่น ๆ เช่น ข้าราชการครูสอนศาสนา

2) รายได้ครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 19,729.77 บาทต่อเดือน ร้อยละ 46.6 มีรายได้ครัวเรือน 15,001 – 30,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 42.0 มีรายได้ครัวเรือนไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 11.4 มีรายได้ครัวเรือนมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่ารายได้ครัวเรือนของเกษตรกรทั่วประเทศเฉลี่ย 40,241.25 บาทต่อเดือน

(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567) สะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้ไม่น้อยกว่ารายได้ครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรทั่วประเทศ

3) รายได้จากภาคเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 16,129.77 บาทต่อเดือน ร้อยละ 58.0 มีรายได้จากภาคเกษตรไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 35.2 มีรายได้จากภาคเกษตร 15,001 – 30,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 6.8 มีรายได้จากภาคเกษตรมากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่ารายได้จากภาคเกษตรของเกษตรกรทั่วประเทศเฉลี่ย 21,096.75 บาทต่อเดือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567)

4) รายได้จากสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากสวนยางเฉลี่ย 12,194.21 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.8 มีรายได้จากสวนยางไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 35.2 มีรายได้จากสวนยาง 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 8.0 มีรายได้จากสวนยางมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

5) รายได้รับจ้างเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากการรับจ้างเกษตร เช่น กรีดยางจ้าง รับจ้างแทงปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 7,500 บาทต่อเดือน ร้อยละ 41.7 มีรายได้รับจ้างเกษตรไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 6,000 บาทต่อเดือน ในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 16.6 มีรายได้รับจ้างเกษตร 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน

6) รายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ เช่น ทำสวนปาล์มน้ำมัน ทำนาข้าวเฉลี่ย 6,697.50 บาทต่อเดือน ร้อยละ 37.5 มีรายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 6,000 บาทต่อเดือน ในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 25.0 มีรายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ ไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน

7) รายได้นอกภาคเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 6,392.98 บาทต่อเดือน ร้อยละ 50.9 มีรายได้นอกภาคเกษตรไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 35.1 มีรายได้นอกภาคเกษตรมากกว่า 6,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 14.0 มีรายได้นอกภาคเกษตร 3,001 – 6,000 บาทต่อเดือน ซึ่งน้อยกว่ารายได้นอกภาคเกษตรของเกษตรกรทั่วประเทศเฉลี่ย 19,145.50 บาทต่อเดือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2567)

8) เงินโอนจากลูก

เกษตรกรชาวสวนยางได้รับเงินโอนจากลูกเฉลี่ย 2,860.0 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 มีเงินโอนจากลูกมากกว่า 500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 20.0 มีเงินโอนจากลูกไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน

9) เงินโอนจากภาครัฐ

เกษตรกรชาวสวนยางได้รับเงินโอนจากภาครัฐ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เฉลี่ย 552.27 บาทต่อเดือน ร้อยละ 47.7 ได้รับเงินจากภาครัฐไม่เกิน 300 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 31.8 ได้รับเงินจากภาครัฐ 301 – 600 บาทต่อเดือน และร้อยละ 20.5 ได้รับเงินจากภาครัฐมากกว่า 600 บาทต่อเดือน

10) ค่าใช้จ่ายครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 15,340.57 บาทต่อเดือน ร้อยละ 35.2 มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 22.7 มีค่าใช้จ่ายครัวเรือน 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 21.6 มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 20.5 มีค่าใช้จ่ายครัวเรือน 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน

11) ค่าใช้จ่ายซื้ออาหาร

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 4,512.50 บาทต่อเดือน ร้อยละ 42.0 มีค่าใช้จ่ายซื้ออาหารไม่เกิน 3,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 25.0 มีค่าใช้จ่ายซื้ออาหาร 3,001 – 5,000 บาทต่อเดือน และ 5,001 – 7,000 บาทต่อเดือนในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 8.0 มีค่าใช้จ่ายซื้ออาหารมากกว่า 7,000 บาทต่อเดือน

12) ค่าใช้จ่ายซื้อเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายซื้อเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มเฉลี่ย 498.67 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ร้อยละ 81.3 มีค่าใช้จ่ายซื้อเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 18.7 มีค่าใช้จ่ายซื้อเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่มมากกว่า 500 บาทต่อเดือน

13) ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคเฉลี่ย 1,846.70 บาทต่อเดือน ร้อยละ 54.6 มีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค 501 – 1,500 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 27.3 มีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค 1,501 – 3,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 13.6 มีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคมากกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 4.5 มีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน

14) ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3,438.52 บาทต่อเดือน ร้อยละ 52.5 มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน 1,001 – 3,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 31.1 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 3,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 16.4 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน

15) ค่าใช้จ่ายทางสังคม

ค่าใช้จ่ายทางสังคมเป็นรายจ่ายกิจกรรมทางสังคม เช่น เงินใส่ซองช่วยเหลืองานศพ งานแต่ง งานมัสยิด และงานช่วยเหลือสังคมอื่น ๆ โดยเกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางสังคมเฉลี่ย 657.39 บาทต่อเดือน ร้อยละ 53.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคมไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 46.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคมมากกว่า 500 บาทต่อเดือน

16) ค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพเฉลี่ย 571.47 บาทต่อเดือน ร้อยละ 64.7 มีค่าใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 29.4 มีค่าใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ 501 - 1,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 5.9 มีค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพมากกว่า 1,000 บาทต่อเดือน

17) ค่าผ่อนชำระสินทรัพย์

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าผ่อนชำระสินทรัพย์ เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ ค่าผ่อนที่ดิน เฉลี่ย 8,688.89 บาทต่อเดือน โดยเกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 52.8 มีค่าผ่อนชำระสินทรัพย์ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 27.8 มีค่าผ่อนชำระสินทรัพย์ไม่เกิน 5,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 19.4 มีค่าผ่อนชำระสินทรัพย์มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน

18) ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ย 1,745.45 บาทต่อเดือน ร้อยละ 48.9 มีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 35.2 มีค่าใช้จ่ายทางการเกษตร 1,001 - 3000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 15.9 มีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรมากกว่า 3,000 บาทต่อเดือน

19) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 404.50 บาทต่อเดือน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.5 มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ไม่เกิน 500 บาทต่อเดือน และร้อยละ 27.5 มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มากกว่า 500 บาทต่อเดือน

20) เงินออมครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีเงินออมเฉลี่ย 45,119.05 บาท โดยร้อยละ 40.5 มีเงินออม 30,001 - 50,000 บาทต่อเดือน รองลงมาร้อยละ 23.8 มีเงินออม 10,001 - 30,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 21.4 มีเงินออมไม่เกิน 10,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 14.3 เงินออมมากกว่า 50,000 บาทต่อเดือน

21) หนี้สินครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางมีภาระหนี้สินเฉลี่ย 418,391 บาท ร้อยละ 41.3 มีหนี้สินมากกว่า 300,000 บาท รองลงมาร้อยละ 37.0 มีหนี้สิน 50,001 - 300,000 บาท และร้อยละ 21.7 มีหนี้สินไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งมากกว่าหนี้สินครัวเรือนของเกษตรกรทั่วประเทศเฉลี่ย 259,991 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)

ตารางที่ 4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
- ทำสวนยาง	85	96.6
- ธุรกิจส่วนตัว	1	1.1
- รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	2.3
การมีอาชีพรอง		
- มี	49	55.7
- ไม่มี	39	44.3
อาชีพรอง*	(n=49)	
- ทำสวนยาง	3	6.1
- การทำเกษตรอื่น ๆ เช่น สวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว ฯ	35	71.4
- ธุรกิจส่วนตัว	7	14.3
- รับจ้างทั่วไป	5	10.2
- อื่น ๆ เช่น ข้าราชการ, ครูสอนศาสนา	2	4.1
รายได้ครัวเรือน (บาท/เดือน)		
- ≤ 15,000	37	42.0
- 15,001 – 30,000	41	46.6
- > 30,000	10	11.4
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	19,729.77 (12,172.44)	
รายได้จากภาคเกษตร (บาท/เดือน)		
- ≤ 15,000	51	58.0
- 15,001 – 30,000	31	35.2
- > 30,000	6	6.8
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	16,129.77 (10931.97)	
รายได้ทั้งหมดจากสวนยาง (บาท/เดือน)		
- ≤ 10,000	50	56.8
- 10,001 – 20,000	31	35.2
- > 20,000	7	8.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	12,194.21 (6,918.80)	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
รายได้รับจ้างเกษตร (กรีดยางจ้าง รับจ้างแทงปาล์ม) (บาท/เดือน)	(n=12)	
- ≤ 3,000	5	41.7
- 3,001 – 6,000	2	16.6
- > 6,000	5	41.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	7,500.00 (6160.73)	
รายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ (บาท/เดือน)	(n=32)	
- ≤ 3,000	8	25.0
- 3,001 – 6,000	12	37.5
- > 6,000	12	37.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	6,697.50 (5,618.75)	
รายได้นอกภาคเกษตร (บาท/เดือน)	(n=57)	
- ≤ 3,000	29	50.9
- 3,001 – 6,000	8	14.0
- > 6,000	20	35.1
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	6,392.98 (8,433.18)	
เงินโอนจากลูก (บาท/เดือน)	(n=5)	
- ≤ 500	1	20.0
- > 500	4	80.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	2,860.00 (2,036.66)	
เงินโอนจากภาครัฐ (บาท/เดือน)	(n=44)	
- ≤ 300	21	47.7
- 301 – 600	14	31.8
- > 600	9	20.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	552.27 (400.28)	
ค่าใช้จ่ายครัวเรือน (บาท/เดือน)		
- ≤ 10,000	31	35.2
- 10,001 – 15,000	20	22.7
- 15,001 – 20,000	18	20.5
- > 20,000	19	21.6
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	15,340.57 (8,707.28)	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายซื้ออาหาร (บาท/เดือน)		
- ≤ 3,000	37	42.0
- 3,001 – 5,000	22	25.0
- 5,001 – 7,000	22	25.0
- > 7,000	7	8.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	4,512.50 (1,931.16)	
ค่าใช้จ่ายในการซื้อเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม (บาท/เดือน)	(n=75)	
- ≤ 500	61	81.3
- > 500	14	18.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	498.67 (288.05)	
ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค (บาท/เดือน)		
- ≤ 500	4	4.5
- 501 – 1,500	48	54.6
- 1,501 – 3,000	24	27.3
- > 3,000	12	13.6
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1,846.70 (1,292.26)	
ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน (บาท/เดือน)	(n=61)	
- ≤ 1,000	10	16.4
- 1,001 – 3,000	32	52.5
- > 3,000	19	31.1
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	3,438.52 (2,872.20)	
ค่าใช้จ่ายทางสังคม (บาท/เดือน)	(n=86)	
- ≤ 500	46	53.5
- > 500	40	46.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	657.39 (318.81)	
ค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพ (บาท/เดือน)	(n=33)	
- ≤ 500	21	64.7
- 501 – 1,000	10	29.4
- > 1,000	2	5.9
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	571.47 (712.51)	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ค่าผ่อนชำระสินทรัพย์ (รถ ที่ดิน บ้าน ฯลฯ) (บาท/เดือน)	(n=36)	
- ≤ 5,000	10	27.8
- 5,001 – 10,000	19	52.8
- >10,000	7	19.4
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	8,688.89 (5,028.87)	
ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรม (บาท/เดือน)		
- ≤ 1,000	43	48.9
- 1,001 – 3,000	31	35.2
- >3,000	14	15.9
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1,745.45 (1,756.46)	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (บาท/เดือน)	(n=78)	
- ≤ 500	56	72.5
- > 500	22	27.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	404.50 (266.06)	
เงินออมครัวเรือน (บาท)	(n=42)	
- ≤ 10,000	9	21.4
- 10,001 – 30,000	10	23.8
- 30,001 – 50,000	17	40.5
- > 50,000	6	14.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	45,119.05 (43,046.88)	
หนี้สินครัวเรือน (บาท)	(n=46)	
- ≤ 50,000	10	21.7
- 50,001 – 300,000	17	37.0
- > 300,000	19	41.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	418,391 (550,984.15)	

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2 การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย การถือครองที่ดินและเงินทุนทางการเกษตร แรงงานและการใช้แรงงานทางการเกษตร และการจัดการการผลิตและการจัดการสวนยางในแปลงที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การถือครองที่ดิน และเงินทุนทางการเกษตร

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร จำนวนแปลงที่ดิน รูปแบบกรรมสิทธิ์ที่ดิน ขนาดถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมด และแหล่งเงินทุนสำหรับกิจกรรมทางการเกษตร (ตารางที่ 4.3) มีรายละเอียดดังนี้

1) ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 12.03 ไร่ ร้อยละ 36.3 ถือครองที่ดินขนาด 6 – 10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 27.3 ถือครองที่ดินไม่เกิน 5 ไร่ ร้อยละ 23.9 ถือครองที่ดินมากกว่า 15 ไร่ และร้อยละ 12.5 ถือครองที่ดิน 11 – 15 ไร่ สะท้อนให้เห็นว่าขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางเฉลี่ยน้อยกว่าขนาดที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยทั่วประเทศ 16.4 ไร่ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566)

2) จำนวนแปลงที่ดิน

เกษตรกรชาวสวนยางมีจำนวนแปลงถือครองเฉลี่ย 2.23 แปลง โดยร้อยละ 34.1 มีจำนวนการถือครอง 1 แปลง รองลงมาร้อยละ 29.5 มีจำนวนการถือครอง 2 แปลง ร้อยละ 20.5 มีจำนวนการถือครอง 4 แปลง และร้อยละ 15.9 มีจำนวนการถือครอง 3 แปลง

3) รูปแบบกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดิน

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 76.5 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนด รองลงมา ร้อยละ 13.3 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเอง ร้อยละ 6.1 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) ร้อยละ 2.6 ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน และร้อยละ 1.5 มีกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.

4) ขนาดถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมด

เกษตรกรชาวสวนยางถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมดเฉลี่ย 10.29 ไร่ ร้อยละ 36.4 ถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมดไม่เกิน 5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 30.7 ถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมด 6 – 10 ไร่ ร้อยละ 22.7 ถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมดมากกว่า 15 ไร่ และร้อยละ 10.2 ถือครองพื้นที่สวนยางทั้งหมด 11 – 15 ไร่

5) แหล่งเงินทุนสำหรับกิจกรรมทางการเกษตร และวัตถุประสงค์การใช้เงินทุนทางการเกษตร

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 94.3 ใช้เงินทุนตนเองในการทำกิจกรรมเกษตร รองลงมาร้อยละ 23.9 ใช้เงินสนับสนุนจากภาครัฐ และร้อยละ 18.2 ใช้เงินทุนกู้ยืมเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมเกษตร สำหรับวัตถุประสงค์การใช้เงินทุนทางการเกษตร เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.5 มีเงินทุนไปกับสวนยาง และร้อยละ 4.5 ใช้เงินทุนไปกับกิจกรรมทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น สวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว เลี้ยงสัตว์

ตารางที่ 4.3 การถือครองที่ดินของครัวเรือน

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร (ไร่)		
- ≤ 5	24	27.3
- 6 – 10	32	36.3
- 11 – 15	11	12.5
- > 15	21	23.9
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	12.03 (10.27)	
จำนวนแปลงที่ครอบครอง		
- 1	30	34.1
- 2	26	29.5
- 3	14	15.9
- 4	18	20.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	2.23 (1.13)	
รูปแบบกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน*		
- โฉนดที่ดิน	150	76.5
- น.ส.3	12	6.1
- ส.ป.ก.	3	1.5
- หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเอง	26	13.3
- ไม่มีเอกสารสิทธิ์	5	2.6
ขนาดถือครองพื้นที่สวนยาง (ไร่)		
- ≤ 5	31	35.2
- 6 – 10	28	31.8
- > 10	29	33.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	10.29 (8.38)	
แหล่งเงินทุนทางการเกษตร*		
- เงินทุนตนเอง	83	94.3
- กู้ยืม	16	18.2
- เงินสนับสนุนจากภาครัฐ	21	23.9
วัตถุประสงค์การใช้เงินทุนทางการเกษตร		
- สวนยาง	84	95.5
- อื่น ๆ เช่น สวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว เลี้ยงสัตว์	4	4.5

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2.2 แรงงานและการใช้แรงงานทางการเกษตร

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย ประเภทแรงงานที่ใช้ในการทำสวนยาง และการรับจ้างในภาคเกษตรของสมาชิกในครัวเรือน (ตารางที่ 4.4) มีรายละเอียดดังนี้

1) ประเภทแรงงานที่ใช้ในการทำสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 87.5 ใช้แรงงานครัวเรือนในการทำสวนยาง รองลงมา ร้อยละ 17.0 ใช้แรงงานจ้างกรีดยาง โดยส่วนใหญ่ใช้แรงงานจ้างกรีดยางเฉลี่ย 2 คน รองลงมา ร้อยละ 9.1 ใช้แรงงานจ้างประจำ และใช้แรงงานจ้างชั่วคราว ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยใช้แรงงานจ้างประจำเฉลี่ย 4.75 คน และใช้แรงงานจ้างชั่วคราวเฉลี่ย 3.38 คน

2) การรับจ้างในภาคเกษตรของสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ไม่มีสมาชิกครัวเรือนรับจ้างนอกฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 71.6 และร้อยละ 28.4 มีสมาชิกครัวเรือนรับจ้างนอกฟาร์ม โดยร้อยละ 80.0 เป็นการรับจ้างกรีดยางหะ (สัญญาแบ่งผลประโยชน์) รองลงมา ร้อยละ 24.0 รับจ้างเก็บผลผลิต และร้อยละ 12.0 รับจ้างใส่ปุ๋ย/กำจัดวัชพืช

ตารางที่ 4.4 แรงงานและการใช้แรงงานทางการเกษตร

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ประเภทแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตร*		
- แรงงานครัวเรือน	77	87.5
- แรงงานจ้างกรีดยาง	15	17.0
- แรงงานจ้างประจำ	8	9.1
- แรงงานจ้างชั่วคราว	8	9.1
จำนวนแรงงานจ้างกรีดยาง (คน)	(n=15)	
- ≤ 2	13	86.7
- > 2	2	13.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	2.00 (0.76)	
ที่มาของแรงงานจ้างกรีดยาง*	(n=15)	
- ญาติ	4	26.7
- แรงงานในหมู่บ้าน	10	66.7
- แรงงานอำเภออื่นในจังหวัด	1	6.6
จำนวนแรงงานจ้างประจำ (คน)	(n=8)	
- ≤ 2	6	75.0
- > 2	2	25.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	4.75 (7.42)	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ที่มาของแรงงานจ้างประจำ	(n=8)	
- ญาติ	3	37.5
- แรงงานในหมู่บ้าน	5	62.5
จำนวนแรงงานจ้างชั่วคราว (คน)	(n=8)	
- ≤ 2	5	62.5
- > 2	3	37.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	3.38 (3.16)	
ที่มาของแรงงานจ้างชั่วคราว*	(n=8)	
- ญาติ	3	37.5
- แรงงานในหมู่บ้าน	5	62.5
การรับจ้างนอกฟาร์มของสมาชิกในครัวเรือน		
- มี	25	28.4
- ไม่มี	63	71.6
กิจกรรมรับจ้างนอกฟาร์ม/เกษตรอื่น ๆ ของแรงงานครัวเรือน*	(n=25)	
- รับจ้างกรีดยาง	20	80.0
- รับจ้างใส่ปุ๋ย/กำจัดวัชพืช	3	12.0
- รับจ้างเก็บผลผลิต	6	24.0

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4.2.3 การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางในแปลงที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาในส่วนนี้นำเสนอ การจัดการการผลิตและการจัดการสวนยางแปลงที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด โดยเกษตรกรชาวสวนยางเลือกแปลงที่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมาจำนวน 1 แปลงเท่านั้น ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการทำสวนยาง ขนาดพื้นที่สวนยาง ที่ตั้งสวนยาง พันธุ์ยาง ระยะปลูก และจำนวนต้นยาง จำนวนต้นยางตอนเปิดกรีต การตัดแต่งกิ่งต้นยาง และการรับสงเคราะห์ปลูกทดแทนจากการยางแห่งประเทศไทย (ตารางที่ 4.5) การจัดการดิน และการใส่ปุ๋ย (ตารางที่ 4.6) การจัดการโรคและศัตรูต้นยาง (ตารางที่ 4.7) การจัดการวัชพืชในสวนยาง (ตารางที่ 4.8) ระบบกรีตและการจัดการงานกรีต (ตารางที่ 4.9) การจัดการหลังเก็บน้ำยางสด (ตารางที่ 4.10) และผลผลิตและการจำหน่าย (ตารางที่ 4.11) มีรายละเอียดดังนี้

1) ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา

เกษตรกรชาวสวนยางมีประสบการณ์ทำสวนยางเฉลี่ย 24.27 ปี โดยร้อยละ 31.8 มีประสบการณ์ทำสวนยาง 11 – 20 ปี รองลงมาร้อยละ 30.7 มีประสบการณ์ทำสวนยาง 21 – 30 ปี ร้อยละ 22.7 มีประสบการณ์ทำสวนยางมากกว่า 30 ปี และร้อยละ 14.8 มีประสบการณ์ทำสวนยางไม่เกิน 10 ปี

2) ขนาดพื้นที่สวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางมีขนาดพื้นที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดสวนยางเฉลี่ย 6.17 ไร่ ร้อยละ 56.8 มีขนาดพื้นที่สวนยางไม่เกิน 5 ไร่ รองลงมาร้อยละ 31.8 มีขนาดพื้นที่สวนยาง 6 – 10 ไร่ ร้อยละ 6.8 มีขนาดพื้นที่สวนยาง 11 – 15 ไร่ และร้อยละ 4.6 มีขนาดพื้นที่สวนยางมากกว่า 15 ไร่

3) ที่ตั้งสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 84.1 มีที่ตั้งสวนยางในพื้นที่ที่ราบ รองลงมา ร้อยละ 14.8 มีที่ตั้งสวนยางเป็นพื้นที่ลุ่ม และร้อยละ 1.1 มีที่ตั้งสวนยางเป็นพื้นที่เนิน/ควน สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) แนะนำให้ปลูกยางในพื้นที่ราบ และมีความลาดชันไม่เกิน 35 องศา

4) พันธุ์ยาง ระยะปลูก และจำนวนต้นยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 86.4 ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 รองลงมาร้อยละ 9.1 ปลูกยางพันธุ์ RRIT 251 และร้อยละ 4.5 ปลูกทั้งพันธุ์ RRIM 600 และ RRIT 251 ใช้ระยะปลูก 3 × 7 เมตร มากที่สุด ร้อยละ 84.1 รองลงมาร้อยละ 13.6 ใช้ระยะปลูก 3 × 6 เมตร และร้อยละ 2.3 ใช้ระยะปลูกแบบอื่น ๆ ได้แก่ 4 × 6 และ 3 × 5 เมตร เกษตรกรชาวสวนยางมีจำนวนต้นยางเฉลี่ย 76.24 ต้นต่อไร่ โดยร้อยละ 64.8 มีจำนวนต้นยาง 71 - 75 ต้นต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 23.9 มีจำนวนต้นยางไม่เกิน 70 ต้นต่อไร่ และร้อยละ 11.3 มีจำนวนต้นยางมากกว่า 75 ต้นต่อไร่ สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) แนะนำให้ปลูกพันธุ์ยางที่แนะนำ เช่น RRIM 600 RRIT 251 โดยระยะปลูกที่แนะนำ ได้แก่ ระยะปลูก 3 × 7 เมตร จะได้จำนวนต้นยาง 76.09 ต้นต่อไร่ และระยะปลูก 3 × 6 เมตร จะได้จำนวนต้นยาง 89 ต้นต่อไร่

สำหรับต้นยางที่กรีดไม่ได้ เกษตรกรชาวสวนยางมีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้เฉลี่ย 9 ต้นต่อไร่ ร้อยละ 43.2 มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้ไม่เกิน 5 ต้น รองลงมาร้อยละ 34.1 มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้ 6 – 10 ต้นต่อไร่ และร้อยละ 22.7 มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้มากกว่า 10 ต้นต่อไร่

5) อายุต้นยางตอนเปิดกรีด

เกษตรกรชาวสวนยางเปิดกรีดยางตอนต้นยางมีอายุเฉลี่ย 7.15 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 92.0 เปิดกรีดตอนต้นยางมีอายุ 7 – 8 ปี รองลงมาร้อยละ 5.7 เปิดกรีดตอนต้นยางมีอายุ 5 – 6 ปี และร้อยละ 2.3 มีเปิดกรีดตอนต้นยางมีอายุมากกว่า 8 ปี

สำหรับอายุต้นยางปี 2566 ต้นยางของเกษตรกรชาวสวนยางมีอายุเฉลี่ย 17.69 ปี โดยร้อยละ 36.4 มีอายุต้นยางมากกว่า 20 ปี รองลงมาร้อยละ 30.7 มีอายุต้นยาง 11 – 15 ปี ร้อยละ 25.0 มีอายุต้นยาง 16 – 20 ปี และร้อยละ 7.9 มีอายุต้นยางไม่เกิน 10 ปี

6) การตัดแต่งกิ่งต้นยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีการตัดแต่งกิ่งยาง คิดเป็นร้อยละ 78.4 และร้อยละ 21.6 ไม่มีการตัดแต่งกิ่งยาง สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) แนะนำให้ตัดแต่งกิ่งยาง โดยเริ่มตัดแต่งกิ่งตั้งแต่ต้นยางอายุประมาณ 1 ปี

7) การรับส่งเคราะห์ปลูกทดแทนจากการยางแห่งประเทศไทย

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 61.4 ได้รับการส่งเคราะห์ปลูกทดแทนจากการยางแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.5 การจัดการปลูกยางพารา

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำสวนยาง (ปี)		
- ≤ 10	13	14.8
- 11 – 20	28	31.8
- 21 – 30	27	30.7
- > 30	20	22.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	24.27 (10.71)	
ขนาดพื้นที่สวนยาง (ไร่)		
- ≤ 5	50	56.8
- 6 - 10	28	31.8
- 11 – 15	6	6.8
- > 15	4	4.6
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	6.17 (4.74)	
ที่ตั้งสวนยาง		
- ที่ลุ่ม	13	14.8
- ที่ราบ	74	84.1
- ที่เนิน/ควน	1	1.1
พันธุ์ยาง		
- RRIM 600	76	86.4
- RRIT 251	8	9.1
- RRIM 600 และ RRIT 251	4	4.5
ระยะปลูก (เมตร)		
- 3 × 7	74	84.1
- 3 × 6	12	13.6
- อื่น ๆ เช่น 4 × 6, 3 × 5	2	2.3

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
จำนวนต้นยางต่อไร่ (ต้น)		
- ≤ 70	21	23.9
- 71 – 75	57	64.8
- > 75	10	11.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	76.24 (14.60)	
จำนวนต้นยางที่กรี๊ดไม่ได้ (ต้น/ไร่)		
- ≤ 5	38	43.2
- 6 – 10	30	34.1
- > 10	20	22.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	9.07 (7.16)	
อายุต้นยางตอนเปิดกรี๊ด (ปี)		
- 5 – 6	5	5.7
- 7 – 8	81	92.0
- > 8	2	2.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	7.15 (0.70)	
อายุต้นยางปี 2566 (ปี)		
- ≤ 10	7	7.9
- 11 – 15	27	30.7
- 16 – 20	22	25.0
- > 20	32	36.4
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	17.69 (5.94)	
การตัดแต่งกิ่งยาง		
- มี	69	78.4
- ไม่มี	19	21.6
การรับสงเคราะห์จากกยท. (ปลูกแทน, ปลูกใหม่)		
- ใช่	54	61.4
- ไม่ใช่	34	38.6

8) การจัดการดินและการใส่ปุ๋ย

ผลการศึกษาในส่วนนี้ ประกอบด้วย การตรวจวิเคราะห์ดิน และระยะเวลาที่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใส่ปุ๋ยเคมี การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และการมีขยะในแปลงยาง (ตารางที่ 4.6) มีรายละเอียดดังนี้

8.1) การตรวจวิเคราะห์ดิน และระยะเวลาที่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 52.3 มีการตรวจวิเคราะห์ดิน และร้อยละ 47.7 ไม่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน โดยเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน ร้อยละ 54.3 ตรวจวิเคราะห์ดินมาแล้ว 2 – 3 ปี รองลงมาร้อยละ 24.0 ตรวจวิเคราะห์ดิน มาแล้ว 1 ปี และร้อยละ 21.7 ตรวจวิเคราะห์ดินมากกว่า 3 ปี โดยมีระยะเวลาที่ตรวจวิเคราะห์ดิน มาแล้วเฉลี่ย 1.48 ปี

8.2) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 53.4 ไม่ได้ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และร้อยละ 46.6 ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน สำหรับเกษตรกรชาวสวนยางที่ไม่ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เนื่องจากไม่ได้ตรวจวิเคราะห์ดิน ส่วนเกษตรกรชาวสวนยางบางรายที่มีผลค่าวิเคราะห์ดิน แต่ไม่ได้ใส่ปุ๋ยตามผลการวิเคราะห์ดินเนื่องจากไม่สามารถจัดหาปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้

8.3) การใส่ปุ๋ยเคมี

เกษตรกรชาวสวนยางใส่ปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 98.9 โดยร้อยละ 35.6 เกษตรกรสวนยางไม่ทราบสูตรปุ๋ย หรือจำสูตรปุ๋ยไม่ได้ รองลงมาร้อยละ 27.6 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 30-5-18 ร้อยละ 23.0 ใส่ปุ๋ยสังคต ร้อยละ 11.5 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 20-8-20 และร้อยละ 2.3 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตรอื่น ๆ เช่น 14-4-9 15-7-18 เกษตรกรชาวสวนยางใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 5.68 กระสอบต่อครั้ง มีความถี่การใส่ปุ๋ย 1.56 ครั้งต่อปี รูปแบบการใส่ปุ๋ยเคมีส่วนใหญ่ร้อยละ 80.2 ใส่รอบลำต้น ราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1,235.63 บาทต่อกระสอบ ขณะที่คำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) มีคำแนะนำให้เกษตรกรชาวสวนยางใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 30-5-18 เป็นสูตรปุ๋ยเคมีที่เหมาะสมสำหรับยางพาราหลังเปิดกรีด หากไม่สามารถหาปุ๋ยเคมีสูตร 30-5-18 ได้ เกษตรกรชาวสวนยางอาจจะเลือกใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-7-18 ใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0

8.4) การใส่ปุ๋ยอินทรีย์

เกษตรกรชาวสวนยางใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร้อยละ 21.6 โดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี ใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 5 กระสอบต่อครั้ง ซึ่งราคาปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 497.63 บาทต่อกระสอบ

8.5) การมีขยะในแปลงยาง

สวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 94.3 สำหรับในแปลงที่มีเศษขยะ เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดมีการเก็บเศษขยะในแปลงยาง

ตารางที่ 4.6 การจัดการดินและการใส่ปุ๋ย

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การตรวจวิเคราะห์ดิน		
- ตรวจ	46	52.3
- ไม่ตรวจ	42	47.7

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน (ปี)	(n=46)	
- 1	11	24.0
- 2 – 3	25	54.3
- > 3	10	21.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1.48 (0.50)	
การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน		
- ใส่	41	46.6
- ไม่ใส่	47	53.4
การใส่ปุ๋ยเคมี		
- ใส่	87	98.9
- ไม่ใส่	1	1.1
สูตรปุ๋ยเคมี	(n=87)	
- 30-5-18	24	27.6
- 20-8-20	10	11.5
- ปุ๋ยสั่งตัด	20	23.0
- อื่น ๆ เช่น 14-4-9,15-7-18 ฯ	2	2.3
- ไม่ทราบสูตรปุ๋ย	31	35.6
รูปแบบการใส่ปุ๋ยเคมี	(n=87)	
- ใส่ระหว่างแถว	10	11.5
- ใส่รอบลำต้น	65	74.7
- หว่าน	12	13.8
ความถี่การใส่ปุ๋ยเคมี (ครั้ง/ปี)	(n=87)	
- 1	40	46.0
- 2	45	51.7
- 3	2	2.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1.56 (0.54)	
จำนวนปุ๋ยเคมี (กระสอบ/ครั้ง)	(n=87)	
- ≤ 3	34	39.1
- 4 – 6	29	33.3
- 7 – 9	7	8.1
- > 9	17	19.5
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	5.68 (4.03)	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ราคาปุ๋ยเคมี (บาท/กระสอบ)	(n=87)	
- ≤ 1,000	10	11.5
- 1,001 – 1,200	32	36.8
- > 1,200	45	51.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1,235.63 (128.48)	
การใส่ปุ๋ยอินทรีย์		
- ใส่	19	21.6
- ไม่ใส่	69	78.4
ความถี่การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ (ครั้ง/ปี)	(n=19)	
- 1	10	52.6
- 2	9	47.4
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1.47 (0.51)	
จำนวนปุ๋ยอินทรีย์ (กระสอบ/ครั้ง)	(n=19)	
- ≤ 3	9	47.3
- 4 – 6	6	31.6
- >7	4	21.1
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	4.79 (3.12)	
ราคาปุ๋ยอินทรีย์ (บาท/กระสอบ)	(n=19)	
- ≤ 300	3	15.8
- 301 – 500	5	26.3
- > 501	11	57.9
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	497.63 (251.93)	
การมีเศษขยะในแปลง (พลาสติก ขวด แก้ว)		
- มี	5	5.7
- ไม่มี	83	94.3
กรณีมีเศษขยะในแปลง การเก็บขยะในแปลง	(n=5)	
- มี	5	100.0

9) การจัดการโรคและศัตรูต้นยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีปัญหาเรื่องโรคและศัตรูต้นยาง ร้อยละ 85.2 เช่น เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 88.0 ประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ ร้อยละ 48.0 โรคหน้าแห้ง และ ร้อยละ 1.3 โรครากเน่า สำหรับการกำจัดโรคต้นยางและศัตรูต้นยาง ร้อยละ 78.6 เกษตรกรชาวสวนยางปล่อยให้ทิ้งไว้ไม่ทำการกำจัด รองลงมาร้อยละ 14.7 ใช้สารเคมีกำจัดโรคต้นยาง และร้อยละ 6.7 ใช้วิธีตัดโคน เกษตรกรชาวสวนยางกำจัดโรคและศัตรูต้นยางเฉลี่ย 1.40 ครั้งต่อปี โดยมีค่าใช้จ่ายในการกำจัดโรคและศัตรูยางเฉลี่ย 450.0 บาทต่อครั้ง (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การจัดการโรคและศัตรูต้นยาง

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การมีโรคและศัตรูต้นยาง		
- มี	75	85.2
- ไม่มี	13	14.8
โรคหรือศัตรูยาง*	(n=75)	
- ใบร่วงชนิดใหม่	66	88.0
- หน้ายางแห้ง	36	48.0
- รากเน่า	1	1.3
วิธีการกำจัดโรคและศัตรูต้นยาง	(n=75)	
- สารเคมี	11	14.7
- ตัดโคน	5	6.7
- ปล่อยให้ทิ้งไว้ไม่ทำการกำจัด	59	78.6
ความถี่ในการกำจัดโรคและศัตรูต้นยาง (ครั้ง/ปี)	(n=15)	
- 1	10	66.7
- 2	4	26.7
- 3	1	6.6
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1.40 (0.63)	
ค่าใช้จ่ายในการกำจัดโรคและศัตรูต้นยาง (บาท/ครั้ง)	(n=15)	
- ≤ 300	6	40.0
- 301 – 500	7	46.7
- > 500	2	13.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	450.00 (310.91)	

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

10) การจัดการวัชพืชในสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.0 มีการปราบวัชพืชในสวนยาง โดยความหนาแน่นของวัชพืชในแปลงสวนยาง ร้อยละ 33.0 มีความหนาแน่นของวัชพืชในระดับน้อย รองลงมา ร้อยละ 28.4 มีความหนาแน่นของวัชพืชในระดับปานกลาง ร้อยละ 25.0 มีความหนาแน่นของวัชพืชในระดับมาก ร้อยละ 8.0 มีความหนาแน่นของวัชพืชในระดับมากที่สุด และร้อยละ 5.6 มีความหนาแน่นของวัชพืชในระดับน้อยที่สุด เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 ใช้เครื่องตัดหญ้าในการกำจัดวัชพืช โดยมีความถี่ในการปราบวัชพืช 1.25 ครั้งต่อปี โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 954.63 บาทต่อครั้ง (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 การจัดการวัชพืชในสวนยาง

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การจัดการวัชพืชในสวนยาง		
- มี	81	92.0
- ไม่มี	7	8.0
ความหนาแน่นของวัชพืชในสวนยาง		
- น้อยที่สุด	5	5.6
- น้อย	29	33.0
- ปานกลาง	25	28.4
- มาก	22	25.0
- มากที่สุด	7	8.0
วิธีการจัดการวัชพืชในสวนยาง	(n=81)	
- สารเคมี	6	7.4
- เครื่องตัดหญ้า	55	67.9
- รถไถ	20	24.7
ความถี่ในการจัดการวัชพืชในสวนยาง (ครั้ง/ปี)	(n=81)	
- 1	61	75.3
- 2	20	24.7
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	1.25 (0.433)	
ค่าใช้จ่ายการปราบวัชพืชในสวนยาง (บาท/ครั้ง)	(n=81)	
- ≤ 500	50	61.7
- 501 – 1,000	10	12.3
- 1,001 – 1,500	5	6.2
- > 1,500	16	19.8
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	954.63 (1,328.06)	

11) ระบบกรีตและการจัดการงานกรีต

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย การใช้หน้ากรีต ระบบกรีต จำนวนวันกรีต การลอกหน้ายางก่อนกรีต การปรับความลึกให้กรีตถึงท่อน้ำยาง การทำเส้นแบ่งหน้า-หลัง รอยกรีต รอยกรีตทำมุม 30 องศา ระดับความสิ้นเปลืองเปลือกใน 1 ปี การกรีดยางหลังเที่ยงคืน ชนิดของมีดกรีดยาง สภาพลวดรัดต้นยาง และจำนวนวันกรีดยางใน 1 ปี มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.9)

11.1) การใช้หน้ากรีต

เกษตรกรชาวสวนยาง ร้อยละ 39.8 ใช้หน้ากรีตที่ 3 รองลงมาร้อยละ 28.4 ใช้หน้ากรีตที่ 4 ร้อยละ 14.8 ใช้หน้าที่ 2 ร้อยละ 6.8 ใช้หน้ากรีตที่ 1 ร้อยละ 5.7 ใช้หน้ากรีตสูง และร้อยละ 4.5 ใช้หน้ากรีตต่ำ

11.2) ระบบกรีต

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.4 ใช้ระบบกรีตแบบสามส่วนลำต้น รองลงมาร้อยละ 15.9 ใช้ระบบกรีตแบบสี่ส่วนลำต้น และร้อยละ 5.7 ใช้ระบบกรีตแบบครึ่งลำต้น

11.3) จำนวนวันกรีต

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 65.9 กรีดยาง 3 วัน เว้น 1 วัน รองลงมาร้อยละ 25.0 กรีดยาง 2 วัน เว้น 1 วัน และร้อยละ 9.1 กรีด 1 วัน เว้น 1 วัน

ระบบกรีตของเกษตรกรชาวสวนยางในภาพรวม พบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง เลือกใช้ความยาวหน้ากรีตสามส่วนลำต้น กรีด 3 วัน เว้น 1 วัน ขณะที่คำแนะนำทางวิชาการ ของสถาบันวิจัยยาง (2561) แนะนำให้เกษตรกรชาวสวนยางใช้ระบบกรีต 1 ส่วน 3 ของลำต้น ควรกรีด 2 วัน เว้น 1 วัน หรือ กรีด 1 วัน เว้น 1 วัน

11.4) การลอกหน้ายางก่อนกรีต

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 83.0 มีการลอกหน้ายางก่อนกรีต

11.5) การปรับความลึกให้กรีตถึงท่อน้ำยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.0 มีการปรับการกรีดให้ถึงท่อน้ำยาง และอีกร้อยละ 17.0 ไม่มีการปรับหน้าให้ถึงท่อน้ำยาง

11.6) การทำเส้นแบ่งหน้า-หลังรอยกรีต

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 97.7 มีการทำเส้นแบ่งหน้า-หลังรอยกรีต

11.7) รอยกรีตทำมุม 30 องศา

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 94.3 มีรอยกรีตทำมุม 30 องศา

11.8) ระดับความสิ้นเปลืองเปลือกใน 1 ปี

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 83.0 มีระดับความสิ้นเปลืองเปลือกใน 1 ปี น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และร้อยละ 17.0 มีระดับความสิ้นเปลืองเปลือกใน 1 ปี มากกว่า 30 เซนติเมตร

11.9) การกรีดยางหลังเที่ยงคืน

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 93.2 กรีดยางหลังเที่ยงคืน

11.10) ชนิดของมีดกรีดยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 69.3 มีดคลองเล็ก และร้อยละ 30.7 ใช้มีดคลองใหญ่ในการกรีดยาง

11.11) สภาพลวดรัดต้นยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 87.5 ลวดต้นยางใช้งานได้ทุกต้น และร้อยละ 12.5 ลวดรัดต้นยางใช้งานไม่ได้บางต้น

11.12) จำนวนวันกรีดยางใน 1 ปี

เกษตรกรชาวสวนยางกรีดยางเฉลี่ย 8.77 เดือน และจำนวนวันกรีดยางเฉลี่ย 156.80 วัน โดยร้อยละ 42.0 มีจำนวนวันกรีดยางไม่เกิน 150 วันต่อปี รองลงมาร้อยละ 40.9 มีจำนวนวันกรีดยาง 151 – 200 วันต่อปี และร้อยละ 17.1 มีจำนวนวันกรีดยางมากกว่า 200 วัน

ตารางที่ 4.9 ระบบกรีดยางและการจัดการงานกรีดยาง

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การใช้หน้ากรีดยาง		
- หน้ากรีดยางที่ 1	6	6.8
- หน้ากรีดยางที่ 2	13	14.8
- หน้ากรีดยางที่ 3	35	39.8
- หน้ากรีดยางที่ 4	25	28.4
- หน้ากรีดยางที่ซ้า	4	4.5
- หน้าสูง	5	5.7
ระบบกรีดยาง		
- เครื่องลำต้น	8	5.7
- สามส่วนลำต้น	69	78.4
- สี่ส่วนลำต้น	14	15.9
จำนวนวันกรีดยาง		
- กรีดยาง 1 วันเว้น 1 วัน	8	9.1
- กรีดยาง 2 วันเว้น 1 วัน	22	25.0
- กรีดยาง 3 วันเว้น 1 วัน	58	65.9
การลอกหน้ายางก่อนกรีดยาง		
- ทำ	73	83.0
- ไม่ทำ	15	17.0

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การปรับความลึกให้กรีดถึงท่อน้ำยาง		
- ปรับให้ดีขึ้น	73	83.0
- ไม่ปรับเพราะดีอยู่แล้ว	15	17.0
รอยกรีดทำมุม 30 องศา		
- ใช่	83	94.3
- ไม่ใช่	5	5.7
การทำเส้นแบ่งหน้า-หลังรอยกรีด		
- ทำ	86	97.7
- ไม่ทำ	2	2.3
ระดับความสิ้นเปลืองเปลือกใน 1 ปี		
- น้อยกว่า 30 เซนติเมตร	73	83.0
- มากกว่า 30 เซนติเมตร	15	17.0
การกรีดยางหลังเที่ยงคืน (หลัง 00.00 น.)		
- ใช่	82	93.2
- ไม่ใช่	6	6.8
ชนิดของมีดกรีดยาง		
- มีดคลองเล็ก	61	69.3
- มีดคลองใหญ่	27	30.7
สภาพลวดรัดต้นยาง		
- ลวดรัดต้นยางใช้งานได้ทุกต้น	77	87.5
- ลวดรัดต้นยางใช้งานไม่ได้บางต้น	11	12.5
จำนวนเดือนที่กรีดยางได้ (เดือน)		
- ≤ 5	7	8.0
- 6 – 7	6	6.8
- 8 – 9	36	40.9
- > 9	39	44.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	8.77 (1.77)	
จำนวนวันกรีดยางใน 1 ปี (วัน)		
- ≤ 150	37	42.0
- 151 – 200	36	40.9
- > 200	15	17.1
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	156.80 (50.36)	

12) การจัดการหลังการเก็บน้ำยางสด

ผลการศึกษาในส่วนนี้ ประกอบด้วย การคว่ำถ้วยน้ำยางสด การกรองน้ำยางสด ที่สวนยาง การใส่สารรักษาสภาพน้ำยางสด การทำความสะอาดอุปกรณ์รวบรวมน้ำยางสด และการส่งน้ำยางสดขายก่อนเวลา 11.00 น. (ตารางที่ 4.10) มีรายละเอียดดังนี้

12.1) การคว่ำถ้วยเก็บน้ำยางสด

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 98.9 คว่ำถ้วยเก็บน้ำยางสด

12.2) การกรองน้ำยางสดที่สวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดกรองน้ำยางสดที่สวนยาง

12.3) การใส่สารรักษาสภาพน้ำยางสด

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.9 ไม่ใส่สารรักษารักษาสภาพน้ำยางสด

12.4) การทำความสะอาดอุปกรณ์รวบรวมน้ำยางสด

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ มีการทำความสะอาดอุปกรณ์รวบรวมน้ำยางสด ได้แก่ ถังเก็บน้ำยางสด แกลลอนน้ำยางสด ตะแกรงกรองน้ำยางสด และไม้กวาดน้ำยางสด

12.5) การส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น.

เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น.

ตารางที่ 4.10 การจัดการหลังการเก็บน้ำยางสด

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การคว่ำถ้วยเก็บน้ำยางสด		
- คว่ำ	87	98.9
- ไม่คว่ำ	1	1.1
การกรองน้ำยางสด		
- กรอง	88	100.0
การใส่สารรักษาสภาพน้ำยางสด (แอมโมเนีย)		
- ใส่	8	9.1
- ไม่ใส่	80	90.9
การทำความสะอาดถังเก็บน้ำยางสด		
- ล้าง	66	75.0
- ลอกเศษยาง	22	25.0
การทำความสะอาดแกลลอนน้ำยางสด		
- ล้าง	66	75.0
- ลอกเศษยาง	22	25.0

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
การทำความสะอาดตะแกรงกรองน้ำยางสด		
- ล้าง	65	73.8
- ลอกเศษยาง	21	23.8
- ไม่ล้าง	2	2.2
การทำความสะอาดไม้กวาดน้ำยางสด		
- ล้าง	65	73.9
- ลอกเศษยาง	21	23.9
- ไม่ล้าง	2	2.2
การส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น.		
- ใช่	88	100.0

13) ผลผลิตยางพาราและการจำหน่าย

ผลการศึกษาในส่วนนี้ ประกอบด้วย ปริมาณผลผลิตยางน้ำยางสด เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) แหล่งขายผลผลิต รูปแบบการได้รับเงินจากการขายผลผลิต (ตารางที่ 4.11) มีรายละเอียดดังนี้

13.1) ปริมาณผลผลิตยางน้ำยางสด

เกษตรกรชาวสวนยางมีปริมาณผลผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 41.96 กิโลกรัมต่อวัน โดยร้อยละ 46.6 มีปริมาณผลผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 31 - 60 กิโลกรัมต่อวัน รองลงมาร้อยละ 38.6 ปริมาณผลผลิตน้ำยางสดเฉลี่ยไม่เกิน 30 กิโลกรัมต่อวัน และร้อยละ 14.8 มีปริมาณน้ำยางสดเฉลี่ยมากกว่า 60 กิโลกรัมต่อวัน

13.2) เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC)

เกษตรกรชาวสวนยางมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเฉลี่ย 32.39 เปอร์เซ็นต์ โดยร้อยละ 56.8 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเฉลี่ย 31 - 35 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาร้อยละ 29.5 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเฉลี่ยไม่เกิน 30 เปอร์เซ็นต์ และร้อยละ 13.6 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเฉลี่ยมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์

13.3) แหล่งขายผลผลิต

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรที่เป็นสมาชิก และร้อยละ 15.9 ขายน้ำยางสดให้พ่อค้ารายย่อยในพื้นที่

13.4) รูปแบบการได้รับเงินจากการขายผลผลิตยาง

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.9 ได้รับเงินจากการขายน้ำยางสดเป็นเงินสด รองลงมาร้อยละ 4.5 ได้รับเงินจากการขายน้ำยางเป็นเงินโอนจากบัญชีธนาคาร ร้อยละ 3.4 ได้รับเงินจากการขายน้ำยางสดเป็นการเบิกเงินล่วงหน้า และร้อยละ 2.3 ได้รับเงินจากการขายน้ำยางสดเป็นการแบ่งรับบางส่วน

ตารางที่ 4.11 ผลผลิตยางพาราและการจำหน่าย

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ปริมาณน้ำยางสด (กิโลกรัม/วัน)		
- ≤ 30	34	38.6
- 31 – 60	41	46.6
- > 60	13	14.8
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	41.96 (21.26)	
เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC)		
- ≤30	26	29.6
- 31 – 35	50	56.8
- > 35	12	13.6
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	32.39 (2.88)	
แหล่งขายน้ำยางสด*		
- กลุ่มเกษตรกร	88	100.0
- พ่อค้ารายย่อย	14	15.9
การกำหนดราคาในการขายผลผลิต*		
- กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์	88	100.0
- พ่อค้ารายย่อย	20	22.7
รูปแบบการได้รับเงินจากการขายผลผลิตยางพารา*		
- เงินสด	87	98.9
- แบ่งรับบางส่วน	2	2.3
- เบิกเงินล่วงหน้า	3	3.4
- เงินโอนผ่านบัญชีธนาคาร	4	4.5

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในภาพรวมเกษตรกรชาวสวนยางมีการผลิต การจัดการสวนยาง สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) และมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ได้แก่ ที่ตั้งสวนยางเป็นพื้นที่ราบ ปลูกยางพันธุ์แนะนำทางวิชาการ ได้แก่ RRIM 600 และ RRIT 251 ใช้ระยะปลูก 3 × 7 เมตร จำนวนต้นยางเฉลี่ย 76 ต้นต่อไร่ เปิดกรีตต้นยางเมื่ออายุ 7 ปี การตัดแต่งกิ่งยาง ระบบกรีตและการจัดการงานกรีต และการจัดการหลังการเก็บน้ำยางสด

ขณะที่ยังมีวิธีการจัดการสวนยางบางส่วนไม่สอดคล้องกับคำแนะนำทางวิชาการของสถาบันวิจัยยาง (2561) และมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ได้แก่ การใส่ปุ๋ยเคมี สูตรตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือสูตรปุ๋ยตามแนะนำทางวิชาการ ความถี่ในการใส่ปุ๋ยเคมี รูปแบบการใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ การกำจัดโรคและศัตรูยาง และวิธีการกำจัดวัชพืช

4.3 การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย ผลการปรับใช้ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ประโยชน์ และผลกระทบที่ได้รับจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง จำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ผลการปรับใช้ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาการปรับใช้มาตรฐาน GAP ของเกษตรกรชาวสวนยาง ตามข้อกำหนดการปฏิบัติการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับยางพาราเพื่อผลิตน้ำยางสดมาตรฐาน GAP ของศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้ได้จัดทำขึ้น สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพาราเล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด (ศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้, 2564) ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด แบ่งเป็น 8 ส่วน ได้แก่ (1) พื้นที่ปลูก (2) วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร (3) ปัจจัยการผลิต (4) การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว (5) การเก็บเกี่ยวและปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (6) การขนส่ง (7) บุคลากร และ (8) การบันทึกข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

เมื่อประเมินแยกตามข้อ โดยแบ่งออกเป็น 8 ส่วน มีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 พื้นที่ปลูก มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- 1.1) พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยาง มีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน (ร้อยละ 100.0)
- 1.2) เนื้อดินเป็นดินร่วน (ร้อยละ 87.5)
- 1.3) แปลงยางสะอาด ไม่มีขยะและวัชพืช (ร้อยละ 98.7)

ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่

- 2.1) การใช้วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร ให้อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

(ร้อยละ 76.1)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการผลิต มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่

- 3.1) ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ) (ร้อยละ 76.1)
- 3.2) เลือกใช้मितให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง-ต้นยางเปิดใหม่ควรใช้มิต

คลองเล็ก-ต้นยางอายุมาก ใช้มิตคลองใหญ่ (ร้อยละ 30.6)

- 3.3) ขนาดของถ้วยรองรับน้ำยางสดถ้วยขนาด 400 – 600 ซีซี (ร้อยละ 100.0)

- 3.4) ลวดรัดต้นยาง ต้องไม่ชำรุด (ร้อยละ 87.5)

ส่วนที่ 4 การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- 4.1) ไม่ไถพรวนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 77.3)

- 4.2) ใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง (ร้อยละ 70.4)

- 4.3) จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง (ร้อยละ 0.0)

ส่วนที่ 5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีจำนวน 20 ข้อ ได้แก่

- 5.1) ต้นยางที่เปิดกรีดได้ ขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตร (ร้อยละ 100.0)
- 5.2) ขนาดของลำต้นที่กรีดได้ต้องโตสม่ำเสมออย่างน้อยร้อยละ 70 ของพื้นที่สวนยางทั้งหมด (ร้อยละ 100.0)
- 5.3) ความสูงของรอยกรีดเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ ระดับความสูง 150 เซนติเมตร (ร้อยละ 100.0)
- 5.4) จำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง (ร้อยละ 100.0)
- 5.5) ล้างถังหลังเก็บน้ำยางสด คว้าให้แห้งทุกครั้งหลังใช้งาน (ร้อยละ 100.0)
- 5.6) กรองน้ำยางสดในสวนก่อนนำสู่โรงงานทุกครั้ง ด้วยตะแกรงกรองเบอร์ 40 (ร้อยละ 100.0)
- 5.7) การกรองน้ำยางสดต้องสะอาดไม่มีเศษยางติด ทำความสะอาดหลังจากใช้งานแล้ว (ร้อยละ 100.0)
- 5.8) ระยะห่างระหว่างรางรองรับน้ำยางสดกับรอยกรีด 30 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างลิ้นกับถ้วยน้ำยางสด 10 เซนติเมตร สำหรับการรวบรวมน้ำยางสดสด (ร้อยละ 95.4)
- 5.9) จำนวนวันกรีดไม่เกิน 160 วันต่อปีสำหรับระบบกรีดยาง 2 วัน เว้น 1 วัน (ร้อยละ 92.0)
- 5.10) กรีดลึกใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือทำให้เกิดบาดแผล (ร้อยละ 93.2)
- 5.11) ทำเส้นรอยแบ่งแนวหน้า-หลังให้ชัดเจน มีความยาวอย่างน้อย 30 เซนติเมตร (ร้อยละ 97.7)
- 5.12) รอยกรีดทำมุม 30 องศา ในแนวระนาบและเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง (ร้อยละ 96.6)
- 5.13) ความสิ้นเปลืองในการกรีดแต่ละครั้ง ควรกรีดเปลือกหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตร (ร้อยละ 97.7)
- 5.14) ควรกรีดตั้งแต่ เที่ยงคืนถึง 06.00 น. (ร้อยละ 93.2)
- 5.15) กรีดให้ถึงเส้นแบ่งรอยกรีด (ร้อยละ 97.7)
- 5.16) ทำรอยเส้นแบ่งรอยกรีด ทำมุม 30 องศา (ร้อยละ 94.3)
- 5.17) คว้าหรือตะแคงถ้วยหลังเก็บน้ำยางสดทุกครั้ง เพื่อให้ถ้วยแห้งและสะอาด (ร้อยละ 98.7)
- 5.18) รางรองรับน้ำยางสด และถ้วยรองรับน้ำยางสดสะอาด ลอกเศษยางออกก่อนกรีดทุกครั้ง (ร้อยละ 97.7)
- 5.19) การเก็บน้ำยางสดจากถ้วย ให้กวาดน้ำยางสดด้วยไม้กวาดยางทุกครั้ง (ร้อยละ 98.7)

5.20) ระบบกรีต กรีด 1 ใน 2 ของลำต้น กรีด 1 วันหยุด 2 วัน หรือกรีด 1 วันหยุด 1 วัน หรือกรีด 2 วัน หยุด 1 วัน - ระบบกรีต 1 ใน 3 ของลำต้น กรีด 2 วัน หยุด 1 วัน (ร้อยละ 78.4)

ส่วนที่ 6 การขนส่ง มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่

6.1) ส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น. (ร้อยละ 100.0)

ส่วนที่ 8 การบันทึกข้อมูล มีจำนวน 1 ข้อ ได้แก่

1) จัดทำรายงานการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ต้นพันธุ์ ปุ๋ย และวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร (ร้อยละ 100.0)

ตารางที่ 4.12 ข้อกำหนด จำนวน และร้อยละเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ข้อกำหนด	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ส่วนที่ 1 พื้นที่ปลูก		
1) พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยาง มีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน	88	100.0
2) เนื้อดินเป็นดินร่วน	77	87.5
3) แปลงยางสะอาด ไม่มีขยะและวัชพืช	87	98.7
ส่วนที่ 2 วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร		
1) การใช้วัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร ให้อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร	67	76.1
ส่วนที่ 3 ปัจจัยการผลิต		
1) สูตรปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ)	67	76.1
2) เลือกใช้मितให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง-ต้นยางเปิดใหม่ ควรใช้मितคลองเล็ก-ต้นยางอายุมาก ใช้मितคลองใหญ่	27	30.6
3) ขนาดของถ้วยรองรับน้ำยางสดถ้วยขนาด 400 – 600 ซีซี	88	100.0
4) ลวดรัดต้นยาง ต้องไม่ชำรุด	77	87.5
ส่วนที่ 4 การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว		
1) จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง	-	-
2) ไม่ไถพรวนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปี ขึ้นไป	68	77.3
3) ใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง	62	70.4
ส่วนที่ 5 การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว		
1) ต้นยางที่เปิดกรีตได้ ขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตร	88	100.0
2) ขนาดของลำต้นที่กรีตได้ต้องโตสม่ำเสมออย่างน้อยร้อยละ 70 ของพื้นที่สวนยางทั้งหมด	88	100.0

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อกำหนด	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ส่วนที่ 5 (ต่อ)		
3) ความสูงของรอยกรีดเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร	88	100.0
4) จำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง	88	100.0
5) ล้างถังหลังเก็บน้ำยางสด คว้าให้แห้งทุกครั้งหลังใช้งาน	88	100.0
6) กรองน้ำยางสดในสวนก่อนนำสู่โรงงานทุกครั้ง ด้วยตะแกรงกรองเบอร์ 40	88	100.0
7) การกรองน้ำยางสดต้องสะอาดไม่มีเศษยางติด ทำความสะอาดหลังจากใช้งานแล้ว	88	100.0
8) ระยะห่างระหว่างรางรองรับน้ำยางสดกับรอยกรีด 30 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างลิ้นกับถ้วยน้ำยางสด 10 เซนติเมตร สำหรับการรวบรวมน้ำยางสด	84	95.4
9) จำนวนวันกรีดไม่เกิน 160 วันต่อปีสำหรับระบบกรีดยาง 2 วันเว้น 1 วัน	81	92.0
10) กรีดลึกใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือทำให้เกิดบาดแผล	82	93.2
11) ทำเส้นรอยแบ่งแนวหน้า-หลังให้ชัดเจน มีความยาวอย่างน้อย 30 เซนติเมตร	86	97.7
12) รอยกรีดทำมุม 30 องศา ในแนวระนาบและเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง	85	96.6
13) ความสิ้นเปลืองในการกรีดแต่ละครั้ง ควรกรีดเปลือกหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตร	86	97.7
14) ควรกรีดตั้งแต่ เที่ยงคืนถึง 06.00 น.	82	93.2
15) กรีดให้ถึงเส้นแบ่งรอยกรีด	86	97.7
16) ทำรอยเส้นแบ่งรอยกรีด ทำมุม 30 องศา	83	94.3
17) คว้าหรือตะแคงถ้วยหลังเก็บน้ำยางสดทุกครั้ง เพื่อให้ถ้วยแห้งและสะอาด	87	98.7
18) รางรองรับน้ำยางสด และถ้วยรองรับน้ำยางสดสะอาด ลอกเศษยางออกก่อนกรีดทุกครั้ง	86	97.7

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อกำหนด	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ส่วนที่ 5 (ต่อ)		
19) การเก็บน้ำยางสดจากถ้วย ให้กวาดน้ำยางสดด้วยไม้กวาดยางทุกครั้ง	87	98.7
20) ระบบกรีต กรีต 1 ใน 2 ของลำต้น กรีต 1 วันหยุด 2 วัน หรือกรีต 1 วัน หยุด 1 วัน หรือกรีต 2 วัน หยุด 1 วัน - ระบบกรีต 1 ใน 3 ของลำต้น กรีต 2 วัน หยุด 1 วัน	69	78.4
ส่วนที่ 6 การขนส่ง		
1) ส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น.	88	100.0
ส่วนที่ 7 บุคลากร		
ส่วนที่ 8 การบันทึกข้อมูล		
1) จัดทำรายงานการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ต้นพันธุ์ ปุ๋ย และวัตถุอันตรายทางการเกษตร	88	100.0

เมื่อพิจารณาข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรสวนยาง เมื่อจำแนก 8 ส่วนตามมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับยางพารา เล่ม 1: การผลิตน้ำยางสด พบว่าข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของศูนย์บริการทดสอบรับรองภาคใต้ ครอบคลุมมาตรฐานสินค้าเกษตร 7 ส่วน สำหรับส่วนที่ 7 บุคลากร ไม่มีในข้อกำหนดเนื่องจาก ผู้ตรวจรับรองจะทำการประเมินในวันตรวจรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

สำหรับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด เกษตรกรชาวสวนยางจำแนกรายส่วน พบว่า มีข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในส่วนที่ 2 วัตถุอันตรายทางการเกษตร ส่วนที่ 3 ปัจจัยการผลิต และส่วนที่ 4 การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้น้อยกว่าร้อยละ 80.0 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อกำหนดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรให้อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้ร้อยละ 76.1 ข้อกำหนดสูตรปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ) ร้อยละ 76.1 เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนไม่มีการตรวจวิเคราะห์ดิน ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางใส่ปุ๋ยเคมีสูตรที่มีการจำหน่ายทั่วไป ข้อกำหนดเลือกใช้ไม้ดีให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง-ต้นยางเปิดใหม่ ควรใช้ไม้ดีคลองเล็ก-ต้นยางอายุมาก ใช้ไม้ดีคลองใหญ่ ร้อยละ 30.6 เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางมีความเคยชินกับการใช้ไม้ดีคลองเล็กในการกรีตยาง แม้ว่าต้นยางจะอายุมากขึ้น แต่เกษตรกรชาวสวนยางไม่สามารถปรับเปลี่ยนไปใช้ไม้ดีคลองใหญ่ในการกรีตยางได้ ข้อกำหนดไม้ไผ่พรวนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 77.3 จากการสัมภาษณ์เกษตรกรชาวสวนยาง เกษตรกรชาวสวนยางให้เหตุผลในการใช้รถไถพรวนดินเพื่อกำจัดวัชพืชในสวนยาง มีความสะดวก และสามารถลดเวลาในการจัดการสวนยาง ข้อกำหนดใส่ปุ๋ยระหว่างแถว ร้อยละ 70.4 เกษตรกรชาวสวนยางบางส่วน

เคยชินกับการใส่ปุ๋ยรอบลำต้นยาง และเกษตรกรชาวสวนยางมีความคิดเห็นว่าการใส่ยางระหว่างแถว จะทำให้ต้นยางไม่สามารถดูดซึ่มปุ๋ยเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และข้อกำหนดจัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง เป็นข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางไม่มีการปรับใช้ เนื่องจากการจัดทำป้าย ประจำแปลงสามารถจัดทำหลังได้หลังจากที่เกษตรกรชาวสวนยางได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดแล้ว

4.3.2 ประโยชน์ และผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาส่วนนี้ประกอบด้วย ประโยชน์จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ได้แก่ เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) ปริมาณน้ำยางสด ประโยชน์อื่น ๆ (ตารางที่ 4.13) และผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด (ตารางที่ 4.14) มีรายละเอียดดังนี้

1) เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC)

ผลประเมินเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งพบว่า ร้อยละ 78.4 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เพิ่มขึ้น โดยมีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.11 เปอร์เซ็นต์ โดยร้อยละ 95.7 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้น 1 - 3 เปอร์เซ็นต์ และร้อยละ 4.3 มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้งเพิ่มขึ้นมากกว่า 3 เปอร์เซ็นต์

2) ปริมาณน้ำยางสด

ผลประเมินปริมาณน้ำยางสดพบว่า ร้อยละ 62.2 ปริมาณน้ำยางสดเพิ่มขึ้น โดยมีปริมาณน้ำยางสดเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.91 กิโลกรัมต่อวัน โดยร้อยละ 60.0 ปริมาณน้ำยางสดเพิ่มขึ้นมากกว่า 3 กิโลกรัมต่อวัน และร้อยละ 40.0 มีปริมาณน้ำยางสดเพิ่มขึ้น 1 - 3 กิโลกรัมต่อวัน

3) ประโยชน์อื่น ๆ จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ประโยชน์อื่น ๆ ที่ได้รับจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด พบว่า ร้อยละ 72.7 สิ่งแปลกปลอมในน้ำยางสดลดลง ร้อยละ 78.4 ได้น้ำยางสดคุณภาพดี ร้อยละ 51.1 ลดการสูญเสียของผลผลิต ร้อยละ 52.3 ความสิ้นเปลืองเปลือกล้นน้อยลง ร้อยละ 59.1 หน้ำยางสวนยาง (กรีดบาดน้อยลง) ร้อยละ 42.0 ใช้หน้ากรีดได้นานขึ้น ร้อยละ 46.6 ทำสวนยางอย่างเป็นระบบ ร้อยละ 65.9 มีการบันทึกข้อมูลการผลิต (ปริมาณน้ำยางสด ใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า) ร้อยละ 31.8 ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ย ตัดหญ้าลดลง และลดเวลาทำงานและมีเวลาว่างไปทำอย่างอื่นมากขึ้น ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 53.4 มีความเป็นมืออาชีพ/เชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 27.3 สุขภาพดีขึ้น ร้อยละ 17.0 ได้รับคำชมเชยจากเพื่อนเกษตรกร ร้อยละ 70.5 ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และร้อยละ 30.7 มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในการทำงาน

ตารางที่ 4.13 ประโยชน์จากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

รายการ	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC)		
- เพิ่มขึ้น	69	78.4
- ไม่เปลี่ยนแปลง	19	21.6
การเพิ่มของเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%)	(n=69)	
- 1 – 3	66	95.7
- > 3	3	4.3
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	2.11 (1.26)	
ปริมาณน้ำยางสดเพิ่มขึ้น		
- เพิ่มขึ้น	55	62.2
- ไม่เปลี่ยนแปลง	33	25.8
ปริมาณน้ำยางสดที่เพิ่มขึ้น (กิโลกรัม/วัน)	(n=55)	
- 1 – 3	22	40.0
- > 3	33	60.0
ค่าเฉลี่ย (S.D.)	4.91 (3.29)	
ประโยชน์อื่น ๆ*		
- สิ่งแปลกปลอมในน้ำยางสดลดลง	64	72.7
- ได้น้ำยางสดคุณภาพดี	69	78.4
- ลดการสูญเสียของผลผลิต	45	51.1
- ความสิ้นเปลืองเปลือกล้อยลง	46	52.3
- ให้น้ำยางสวย (กรีตบาดน้อยลง)	52	59.1
- ใช้หน้ากรีตได้นานขึ้น	37	42.0
- ทำสวนยางอย่างเป็นระบบ	41	46.6
- มีการบันทึกข้อมูลการผลิต (ปริมาณน้ำยางสด ใส่ปุ๋ย ฯลฯ)	58	65.9
- ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า ลดลง	28	31.8
- ลดเวลาทำงานและมีเวลาว่างไปทำอย่างอื่นมากขึ้น	28	31.8
- มีความเป็นมืออาชีพ/เชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น	47	53.4
- สุขภาพดีขึ้น	24	27.3
- ได้รับคำชมเชยจากเพื่อนเกษตรกร	15	17.0
- ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ๆ	62	70.5
- มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในการทำงาน	27	30.7

หมายเหตุ: *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4) ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

การศึกษาในส่วนนี้ นำเสนอประเด็น ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด 4 ด้าน ประกอบด้วย ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการ ทำสวนยาง ระดับการให้ความสำคัญกับการจัดการดูแลสวนยาง ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญ ในการทำสวนยาง และระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ (ตารางที่ 4.14) มีรายละเอียดดังนี้

(1) ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการทำสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 48.9 มีระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการ ทำสวนยางในระดับมาก อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 43.2 อยู่ในระดับมากที่สุด และ ร้อยละ 7.9 อยู่ในระดับปานกลาง

(2) ระดับการให้ความสำคัญกับการจัดการดูแลสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 46.6 มีระดับการให้ความสำคัญกับการจัดการดูแล สวนยางในระดับมากและมากที่สุดในส่วนที่เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 6.8 อยู่ในระดับปานกลาง

(3) ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 46.6 มีระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางระดับมาก รองลงมาร้อยละ 40.9 อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.4 อยู่ในระดับปานกลาง และ ร้อยละ 1.1 อยู่ในระดับน้อย

(4) ระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้

เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 50.0 ให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.8 ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด และร้อยละ 18.2 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.14 ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการทำสวนยาง		
- ปานกลาง	7	7.9
- มาก	43	48.9
- มากที่สุด	38	43.2
ระดับการให้ความสำคัญกับการจัดการดูแลสวนยาง		
- ปานกลาง	6	6.8
- มาก	41	46.6
- มากที่สุด	41	46.6

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ผลกระทบจากการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง		
- น้อย	1	1.1
- ปานกลาง	10	11.4
- มาก	41	46.6
- มากที่สุด	36	40.9
ระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้		
- ปานกลาง	16	18.2
- มาก	44	50.0
- มากที่สุด	28	31.8

4.3.3 ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP ของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 3.41 ปรับใช้มาตรฐาน GAP ได้ในระดับน้อย ซึ่งได้คะแนนการปรับใช้น้อยกว่า 25 คะแนน รองลงมาคือ ร้อยละ 20.45 ปรับใช้มาตรฐาน GAP ได้ในระดับปานกลาง ได้คะแนนการปรับใช้ 25 – 28 คะแนน และร้อยละ 76.14 ปรับใช้มาตรฐาน GAP ได้ในระดับมาก ได้คะแนนการปรับใช้มากกว่า 28 คะแนน (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด	คะแนน	จำนวน (N=88)	ร้อยละ
- ระดับน้อย	< 25	3	3.41
- ระดับปานกลาง	25 – 28	18	20.45
- ระดับมาก	>28	67	76.14
ค่าเฉลี่ย		29.96	

หมายเหตุ: ค่าต่ำสุด = 22 คะแนน ค่าสูงสุด = 32 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.94

4.3.4 ลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การจัดการการผลิตและการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง จำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ผลการศึกษาในส่วนนี้ประกอบด้วย 1) ลักษณะสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และ 2) การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง จำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มีรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ลักษณะสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ประกอบด้วย เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก (ตารางที่ 4.16) รายละเอียดมีดังนี้

1.1) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อย

ลักษณะทางสังคมเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับน้อย มีอายุเฉลี่ย 51.33 ปี มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.33 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 30.0 ปี เกษตรกรชาวสวนยางอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางเฉลี่ย 5.67 ครั้งต่อปี สำหรับลักษณะเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 18,673.33 บาทต่อเดือน เป็นรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 12,673.33 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 67.9 ของรายได้ครัวเรือน มีรายได้จากสวนยางเฉลี่ย 12,673.67 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 15,570 บาทต่อเดือน เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมเฉลี่ย 733.33 บาทต่อเดือน

1.2) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง

ลักษณะทางสังคมเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับปานกลาง มีอายุเฉลี่ย 49.39 ปี มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.67 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 25.94 ปี เกษตรกรชาวสวนยางอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางเฉลี่ย 2.83 ครั้งต่อปี สำหรับลักษณะเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 14,627.78 บาทต่อเดือน เป็นรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 10,438.89 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.4 ของรายได้ครัวเรือน มีรายได้จากสวนยางเฉลี่ย 9,522.22 บาทต่อเดือน เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 12,583.89 บาทต่อเดือน และเกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมเฉลี่ย 755.56 บาทต่อเดือน

1.3) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมาก

ลักษณะทางสังคมเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับมาก มีอายุเฉลี่ย 49.37 ปี มีจำนวนสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.57 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ย 23.57 ปี เกษตรกรชาวสวนยางอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางเฉลี่ย 3.25 ครั้งต่อปี สำหรับลักษณะเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยาง มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 21,147.76 บาทต่อเดือน เป็นรายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 17,813.43 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 84.2 ของรายได้ครัวเรือน มีรายได้จากสวนยางเฉลี่ย 12,891.04 บาทต่อเดือน เกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 16,070.90 บาทต่อเดือน และเกษตรกรชาวสวนยางมีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมเฉลี่ย 2,056.72 บาทต่อเดือน

รายได้จากภาคเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า มีจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง และระดับมาก เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากอาจมีรายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ เช่น ทำสวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว ส่งผลให้รายได้จากภาคเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากสูงกว่าเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง

ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า มีจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดระดับปานกลาง และระดับมาก เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมาก อาจมีการลงทุนในการในการทำเกษตรอื่น ๆ เช่น ทำสวนปาล์ม น้ำมัน นาข้าว ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากสูงกว่าเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง

2) การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

การผลิต และการจัดการสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ประกอบด้วย เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก (ตารางที่ 4.17) รายละเอียดมีดังนี้

2.1) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อย

การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับน้อย ถูกรองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 8.67 ไร่ มีพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 6.67 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 3.67 ไร่ มีจำนวนต้นยางเฉลี่ย 75 ต้นต่อไร่ มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้เฉลี่ย 7.33 ต้นต่อไร่ อายุต้นยางปี 2566 เฉลี่ย 13 ปี มีเปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เฉลี่ย 34.33 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรชาวสวนยางกรีดยางเฉลี่ย 206.67 วันต่อปี สำหรับข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางไม่สามารถปรับใช้ได้ เช่น จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง ระบุชื่อเจ้าของ สถานที่ติดต่อ แผนผังแปลง ที่ตั้งแปลง พันธุ์ ปีที่ปลูก และปีที่เปิดกรีด การใส่ปุ๋ยระหว่างแถว การกรีดลึกใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือทำให้เกิดบาดแผล และรอยกรีดทำมุม 30 องศาในแนวระนาบและเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง

2.2) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับปานกลาง

การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับปานกลาง ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 17.20 ไร่ มีพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 13.76 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 9.40 ไร่ มีจำนวนต้นยางเฉลี่ย 77.16 ต้นต่อไร่ มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้เฉลี่ย 10.17 ต้นต่อไร่ อายุต้นยางปี 2566 เฉลี่ย 18.33 ปี เกษตรกรชาวสวนยางได้รับน้ำยางสดเฉลี่ย 43.67 กิโลกรัมต่อวัน เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เฉลี่ย 32 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรชาวสวนยางกรีดยางเฉลี่ย 134.67 วันต่อปี สำหรับข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางไม่สามารถปรับใช้ได้ เช่น จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง ระบุชื่อเจ้าของ สถานที่ติดต่อ แผนผังแปลง ที่ตั้งแปลง พันธุ์ ปีที่ปลูก ข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้บางส่วน เช่น ร้อยละ 33.3 สูตรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ) ร้อยละ 38.9 ใส่ปุ๋ยระหว่างแถว

2.3) เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับมาก

การผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับมาก ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 10.79 ไร่ มีพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 9.52 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 5.41 ไร่ มีจำนวนต้นยางเฉลี่ย 76.04 ต้นต่อไร่ มีจำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้เฉลี่ย 8.85 ต้นต่อไร่ อายุต้นยางปี 2566 เฉลี่ย 17.73 ปี เกษตรกรชาวสวนยางได้รับน้ำยางสดเฉลี่ย 41.82 กิโลกรัมต่อวัน เปอร์เซ็นต์เนื้อยางแห้ง (%DRC) เฉลี่ย 32.40 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรชาวสวนยางกรีดยางเฉลี่ย 161.46 วันต่อปี สำหรับข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางไม่สามารถปรับใช้ได้ เช่น จัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง ระบุชื่อเจ้าของ สถานที่ติดต่อ แผนผังแปลง ที่ตั้งแปลง พันธุ์ ปีที่ปลูก ข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้บางส่วน เช่น ร้อยละ 53.7 จำนวนวันกรีดไม่เกิน 160 วันต่อปี ร้อยละ 77.6 ไม่ไถพรวนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปีขึ้นไป ร้อยละ 82.0 ใส่ปุ๋ยระหว่างแถว

ตารางที่ 4.17 การผลิต และการจัดการสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ตัวแปร	ระดับ			ภาพรวม (N=88)	F
	น้อย (N=3)	ปานกลาง (N=18)	มาก (N=67)		
ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร (ไร่)	8.67 (4.72)	17.20 (12.0)	10.79 (9.58)	12.03 (10.27)	3.070****
พื้นที่สวนยางทั้งหมด (ไร่)	6.67 (6.43)	13.76 (9.70)	9.52 (7.91)	10.29 (8.38)	2.162

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ			ภาพรวม (N=88)	F
	น้อย (N=3)	ปานกลาง (N=18)	มาก (N=67)		
ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิต น้ำยางสด (ไร่)	3.67 (2.87)	9.40 (7.91)	5.41 (3.09)	6.17 (4.74)	6.081**
จำนวนต้นยางต่อไร่ (ต้น)	75.0 (0.0)	77.16 (14.96)	76.04 (14.93)	76.23 (14.59)	0.325
จำนวนต้นยางที่กรีดไม่ได้ต่อไร่ (ต้น)	7.33 (6.65)	10.17 (10.09)	8.85 (6.28)	9.06 (7.16)	0.052
อายุต้นยางตอนเปิดกรีด (ปี)	7.0 (0.0)	7.06 (0.41)	7.18 (0.78)	7.15 (0.70)	0.282
อายุต้นยางปี 2566 (ต้น)	13.0 (4.58)	18.33 (5.55)	17.73 (6.06)	17.69 (5.93)	1.044
ปริมาณน้ำยางสด (กก./วัน)	34.67 (17.89)	43.67 (27.93)	41.82 (19.54)	41.96 (21.26)	0.232
จำนวนวันกรีดต่อปี (วัน)	206.67 (11.54)	134.67 (52.85)	161.46 (48.72)	157.52 (50.52)	3.678***
เปอร์เซ็นต์เนือยางแห้ง (%DRC) (%)	34.33 (4.50)	32.0 (2.44)	32.40 (2.92)	32.37 (2.88)	0.844

หมายเหตุ: *ตัวเลขในวงเล็บคือค่า S.D.

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

****ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.1$

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (One-way ANOVA) ของการผลิตและการจัดการสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด พบว่าขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตร ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และจำนวนกรีดต่อปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดมีดังนี้

ขนาดถือครองที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่ามีจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง และระดับมาก

ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่ามีจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง และระดับมาก

จำนวนวันกรี๊ดต่อปีเฉลี่ยของของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า มีจำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับน้อยและปานกลาง เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดไม่มีการปรับใช้ข้อกำหนดระบบกรี๊ด กรี๊ด 1 ใน 2 ของลำต้น กรี๊ด 1 วันหยุด 2 วัน หรือกรี๊ด 1 วันหยุด 1 วัน หรือกรี๊ด 2 วัน หยุด 1 วัน - ระบบกรี๊ด 1 ใน 3 ของลำต้น กรี๊ด 2 วัน หยุด 1 วัน ส่งผลให้จำนวนวันกรี๊ดเฉลี่ยของกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP ในระดับน้อยมากกว่ากลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP ในระดับปานกลาง

4.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด โดยใช้การวิเคราะห์โพรบิทเรียงลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha \leq 0.1$ ก่อนการวิเคราะห์ผู้วิจัยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation: r) ไม่เกิน 0.80 (ภาคผนวก ข) ซึ่งไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP ในแต่ละระดับมีทิศทางต่างกัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ (ตารางที่ 4.18) ดังนี้

1) ระดับปานกลาง พบว่า มี 2 ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดและมี 1 ปัจจัยที่ส่งผลทางลบต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนี้

1.1) เพศ ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.01$) กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เกษตรกรชาวสวนยางเพศหญิงส่งผลให้ความน่าจะเป็นในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้แทนเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ตำบลแปะ-ระ พบว่า ในการส่งเสริมการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดจากหน่วยงานภาครัฐ และโครงการวิจัย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จากการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับองค์ความรู้ส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่เกษตรกรชาวสวนยางเพศหญิงปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง

1.2) ประสบการณ์ทำสวนยาง ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.1$) กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสบการณ์ทำสวนยางเพิ่มขึ้น 1 ปี จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.29 เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางมีประสบการณ์ทำสวนยางค่อนข้างสูง ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการสวนยาง จึงเห็นว่าข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดบางข้อเป็นสิ่งที่เกษตรกรชาวสวนยางมีการปฏิบัติอยู่แล้ว และเกิดผลดีกับตนเอง ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีความมั่นใจ

ในการนำมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดมาปรับใช้ จึงอาจส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง

1.3) ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ส่งผลทางลบต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.01$) กล่าวคือ หากเกษตรกรมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางลดลงร้อยละ 43.91 เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางค่อนข้างสูง ส่งผลให้ในการปรับใช้ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดบางข้อ เช่น เลือกใช้ไม้ดีให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง เกษตรกรชาวสวนยางอาจไม่ปรับใช้ในข้อกำหนดนี้ เนื่องจากขัดต่อวิธีการวิธีปฏิบัติเดิมของเกษตรกรชาวสวนยาง จึงอาจส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางลดลง

ตารางที่ 4.18 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ผลกระทบส่วนเพิ่ม		
		ระดับน้อย	ระดับปานกลาง	ระดับมาก
GEN _i	-1.3097 (0.4441)***	0.0174 (0.0155)	0.3347 (0.0852)***	-0.3521 (0.0859)***
AGE _i	0.0132 (0.0250)	-0.0002 (0.0004)	0.0040 (0.0077)	0.0042 (0.0080)
EDU _i	0.3259 (0.4251)	-0.0044 (0.0062)	-0.0956 (0.1175)	0.1000 (0.1220)
EXP _i	-0.4201 (0.2336)*	0.0006 (0.0006)	0.01295 (0.0071)*	-0.01363 (0.0073)*
MT _i	0.6152 (0.0838)	-0.0009 (0.0016)	-0.01897 (0.0256)	0.0199 (0.0269)
ARE _i	-0.0112 (0.01899)	0.0001 (0.0003)	0.0034 (0.0058)	-0.0036 (0.0061)
KR _i	-0.4250 (0.6898)	0.0044 (0.0059)	0.1157 (0.1620)	-0.1202 (0.1658)
PR _i	1.5106 (0.6729)**	-0.1094 (0.1141)	-0.4391 (0.1347)***	0.5486 (0.2099)***

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ผลกระทบส่วนเพิ่ม		
		ระดับน้อย		
AGR _i	0.4295 (0.5365)	-0.0100 (0.0192)	-0.1398 (0.1815)	0.1498 (0.1984)
Cut1	-2.33 (1.30)			
Cut2	-0.43 (1.26)			
Pseudo – R – square = 0.2361 -2Log Likelihood (-2LL) = -49.32				
Chi-Square Test = 30.50***				

หมายเหตุ: ¹ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

²*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.1$

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.05$

***ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = 0.01$

2) ระดับมาก

พบว่า มี 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง และมี 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดดังนี้

2.1) เพศ ส่งผลกระทบต่อการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.01$) กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เกษตรกรเพศหญิงส่งผลให้ความน่าจะเป็นการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดลดลง สอดคล้องกับบริบทของตำบลแปะ-ระที่เพศชายจะเป็นผู้นำของครัวเรือน และเป็นแรงงานหลักในทำการสวนยาง มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลจัดการสวนยางของครัวเรือน ส่งผลให้ในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด เพศชายจะเป็นผู้พิจารณาในการปรับใช้ในสวนยางของครัวเรือน สอดคล้องกับอภิเดชชัยพิรินะกิจ และคณะ (2562) พบว่าเพศชายมีแนวโน้มยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดมากกว่าเพศหญิง

2.2) ประสบการณ์การทำสวนยาง ส่งผลกระทบต่อการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.1$) กล่าวคือ เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสบการณ์ทำสวนยางเพิ่มขึ้น 1 ปี จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นการใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดลดลงร้อยละ 1.36 ในการปรับใช้มาตรฐาน GAP ในระดับมาก ถึงแม้เกษตรกรจะมีประสบการณ์ในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น แต่การปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตหลัก ๆ เช่น การใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การเลือกใช้มีดกรีดยางให้เหมาะสมกับต้นยาง ซึ่งเป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนสำหรับเกษตรกรที่คุ้นเคยกับวิธีการผลิตที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ทำให้เมื่อประสบการณ์เพิ่มขึ้น การปรับใช้มาตรฐาน GAP ในระดับมากลดลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว (2562) พบว่า ประสบการณ์ทำสวนปาล์มน้ำมันส่งผลทางตรงกันข้ามต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน RSPO ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3) ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ($\alpha \leq 0.01$) กล่าวคือ หากเกษตรกรมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น 1 ระดับ จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.86 เนื่องจากเกษตรกรสวนยางที่มีระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น ทำให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์ของการปรับใช้มาตรฐาน GAP รวมทั้งมีความมั่นใจในการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต จึงทำให้มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP ในระดับมากเพิ่มขึ้น

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด 2) การจัดการการผลิต การจัดการสวนยาง และการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง เก็บข้อมูลเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด รวมทั้งสิ้น 88 ราย ในตำบลแปะ-ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล โดยใช้แบบสอบถามเชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาการวิเคราะห์ One-way ANOVA และการวิเคราะห์แบบจำลองโพรบิตเรียงลำดับ (Ordered Probit Model) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทางสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรชาวสวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 68.2 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 49.44 ปี นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 54.6 สำเร็จการศึกษาระดับไม่เกิน ประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.58 คน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.6 ทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก เกษตรกรชาวสวนยางมีประสบการณ์ทำสวนยางเฉลี่ย 24.27 ปี มีจำนวนอบรมเกี่ยวกับการจัดการสวนยางเฉลี่ย 3.25 ครั้งต่อปี มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 19,729.77 บาท ต่อเดือน ประกอบด้วยรายได้จากสวนยางเฉลี่ย 12,194.21 บาทต่อเดือน มีรายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆ เฉลี่ย 6,697.50 บาทต่อเดือน และรายได้จากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 6,392.98 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 15,340.57 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรมเฉลี่ย 1,745.45 บาทต่อเดือน สัดส่วนเกษตรกรชาวสวนยางมีหนี้สินมากกว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่มีเงินออม โดยร้อยละ 52.3 มีหนี้สินเฉลี่ย 418,391 บาท และร้อยละ 47.7 มีออมเฉลี่ย 45,119.05 บาท

5.1.2 การจัดการการผลิต การจัดการสวนยาง และการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยางถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ย 12.03 ไร่ เป็นพื้นที่สวนยางเฉลี่ย 10.29 ไร่ ใช้เงินทุนตนเองในการทำเกษตร ใช้แรงงานครัวเรือนในการทำสวนยาง ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเฉลี่ย 6.17 ไร่ ที่ตั้งสวนยางเป็นพื้นที่ราบ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ปลูกยางพันธุ์ RRIM 600 ใช้ปลูกระยะ 3x7 เมตร จำนวนต้นยางเฉลี่ย 76 ต้นต่อไร่ อายุต้นยางเฉลี่ย (ปี 2566) 17.69 ปี ร้อยละ 52.3 เคยตรวจวิเคราะห์ดิน และร้อยละ 98.9 ใส่ปุ๋ยเคมี โดยใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.5 ครั้งต่อปี และร้อยละ 74.7 ใส่ปุ๋ยรอกำตัน และส่วนใหญ่ไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรชาวสวนยางมีปัญหาเรื่องโรคและศัตรูต้นยาง โดยร้อยละ 88.0 มีปัญหาจากโรคใบร่วงชนิดใหม่ รองลงมาร้อยละ 40.9 หน้ำยางแห้ง โดยร้อยละ 78.6 เกษตรกรสวนยางปลอบทิ้งไว้ไม่ทำการกำจัด ร้อยละ 92.0 มีการกำจัดวัชพืชโดยเฉลี่ยกำจัดวัชพืช 1.25 ครั้งต่อปี และส่วนใหญ่ร้อยละ 67.9 ใช้เครื่องตัดหญ้า เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 78.4 ใช้ระบบกรีดยาง 1 ส่วน 3 ของลำต้นและกรีดยาง 3 วัน หยุด 1 วัน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีการปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ได้แก่ ลอกหน้าก่อนกรีดยาง รอยกรีดยางมุม 30 องศา การทำเส้นแบ่งหน้า-หลังรอยกรีดยาง ความสั้นเปลือกเปลือกใน 1 ปี น้อยกว่า 30 เซนติเมตร กรีดยางหลังเที่ยง มีจำนวนเดือนกรีดยางเฉลี่ย 8.7 เดือน และจำนวนวันกรีดยางเฉลี่ย 156 วัน เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่กรีดยางหลังเที่ยงคืน เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดกรองน้ำยางด้วยตะแกรงกรองน้ำยาง และส่งน้ำยางสดก่อน 11.00 น. และเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีการทำความสะอาดอุปกรณ์เก็บน้ำยาง เกษตรกรชาวสวนยางได้รับน้ำยางสดเฉลี่ย 41.96 กิโลกรัมต่อวัน น้ำยางสดมีปริมาณเนื้อยางแห้ง (%DRC) เฉลี่ย 32.39 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดขายน้ำยางสดให้กับกลุ่มรวบรวมน้ำยางสด

สำหรับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 76.14 รองลงมาเป็นระดับปานกลาง ร้อยละ 20.45 และระดับน้อย ร้อยละ 3.41 สำหรับข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมดปรับใช้มีจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยาง มีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน จัดทำรายงานการผลิตที่สำคัญ ต้นยางที่เปิดกรีดยางได้ ขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตร ขนาดของลำต้นที่กรีดยางได้ต้องโตสม่ำเสมออย่างน้อยไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง ความสูงของรอยกรีดยางเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดยางได้ ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง ขนาดของถ้วยรองรับน้ำยางถ้วยขนาด 400 – 600 ซีซี ล้างถังหลังเก็บน้ำยาง คว้าให้แห้งทุกครั้งหลังใช้งาน กรองน้ำยางในสวนก่อนนำสู่โรงงานทุกครั้ง ด้วยตะแกรงกรองเบอร์ 40 การกรองน้ำยางต้องสะอาดไม่มีเศษยางติด ทำความสะอาดหลังจากใช้งานแล้ว และส่งน้ำยางก่อน 11.00 น. ข้อกำหนดที่เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้น้อยกว่าร้อยละ 75 มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง เลือกใช้มีดให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง-ต้นยางเปิดใหม่ควรใช้มีดคลองเล็ก-ต้นยางอายุมากใช้มีดคลองใหญ่ และข้อกำหนดที่เกษตรกรไม่ปรับใช้ คือจัดทำรหัสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของลักษณะสังคม เศรษฐกิจ การจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางจำแนกตามระดับการปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด พบว่า จำนวนเข้าร่วมอบรม รายได้จากภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรทั้งหมดทุกกิจกรรม ขนาดถือครองที่ดินทาง ขนาดพื้นที่สวนยางที่ปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และจำนวนกรีตต่อปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ของเกษตรกรชาวสวนยาง

ปัจจัยที่ส่งผลการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติทางสถิติที่ 0.1 ขึ้นไป ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำสวนยาง และระดับทักษะความเชี่ยวชาญ ในการทำสวนยาง มีรายละเอียดดังนี้

1) เพศ ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ในระดับปานกลาง เกษตรกรชาวสวนยางเพศหญิงส่งผลให้ความน่าจะเป็นในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันเพศส่งผลทางลบ ต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมาก เกษตรกรเพศหญิงส่งผลให้ ความน่าจะเป็นการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากลดลง

2) ประสบการณ์การทำสวนยาง ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง หากประสบการณ์ทำสวนยางเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ ความน่าจะเป็นในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกัน ประสบการณ์การทำสวนยางส่งผลลบต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิต น้ำยางสดในระดับมาก หากประสบการณ์การทำสวนยางเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความน่าจะเป็นการปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากลดลง

3) ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ส่งผลทางลบต่อการปรับใช้ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลาง หากเกษตรกรมีทักษะและ ความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ความน่าจะเป็นการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับปานกลางลดลง ในขณะเดียวกัน ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญ ในการทำสวนยาง ส่งผลทางบวกต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมาก หากเกษตรกรมีทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความน่าจะเป็นการปรับ ใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดในระดับมากเพิ่มขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยประกอบด้วย ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรชาวสวนยาง กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

1) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนไม่ปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ส่วนที่ 2 วัดถุอันตรรายทางการเกษตร และส่วนที่ 3 ปัจจัยการผลิต และเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 1.5 ครั้งต่อปี เกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนยังไม่ได้รับการตรวจค่าวิเคราะห์ดิน ส่งผลให้ไม่ได้ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือปุ๋ยสูตรไม่ตรงตามคำแนะนำทางวิชาการ ดังนั้น เกษตรกรชาวสวนยางควรขอรับการตรวจวิเคราะห์ดิน และควรศึกษาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางสามารถใส่ปุ๋ยตรงกับความต้องการปริมาณธาตุอาหารของดินในสวนยางของตนเอง ลดต้นทุนการผลิต และใส่ปุ๋ยอย่างถูกต้องตามคำแนะนำทางวิชาการ

2) เกษตรกรชาวสวนยางควรขอรับการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับน้ำยางสดจากการยางแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นการรับรองว่าเกษตรกรชาวสวนยางปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และหากเกษตรกรชาวสวนยางไม่ผ่านการตรวจรับรอง ก็จะได้ทราบว่าตนยังไม่ผ่านข้อกำหนดข้อใดบ้าง และได้รับคำแนะนำในการปรับปรุงการผลิตและติดตามผล เพื่อเตรียมความพร้อมการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตสากลต่อไป

3) จากการศึกษาพบว่า ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ส่งผลต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ดังนั้น เกษตรกรชาวสวนยางควรพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการสวนยางของตนเองอยู่เสมอ ได้แก่ การเข้าร่วมการอบรม การฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงาน และการศึกษาผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยาง ส่งผลให้เพิ่มระดับการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางเพิ่มขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง

1) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยาง ร้อยละ 47.7 ไม่ตรวจวิเคราะห์ดิน และเกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 78.4 ไม่ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรควรส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีการค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางทราบค่าวิเคราะห์ดินและสามารถใส่ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางสามารถสั่งซื้อปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินมาจำหน่ายให้กับสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มซื้อปุ๋ยในราคาที่ถูกลงกว่าราคาตลาด และเป็นรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยาง อีกทั้งควรมีกิจกรรมผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองโดยสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถนำปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตได้ ไปใช้บำรุงดินในสวนยางได้อย่างเพียงพอ และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรชาวสวนยาง

2) กลุ่มเกษตรกรควรติดตามการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการกระตุ้นในการปรับใช้ตามมาตรฐาน GAP สำหรับน้ำยางสดอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การขอรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดต่อไป

3) กลุ่มเกษตรกรควรมีการสนับสนุนหรือจำหน่ายอุปกรณ์การผลิตน้ำยางในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด ได้แก่ ตะแกรงกรองน้ำยาง เนื่องจากตะแกรงกรองน้ำยางมีราคาที่สูง ต้องทำเฉพาะ ไม่มีจำหน่ายในร้านขายอุปกรณ์ทางการเกษตรทั่วไป

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) จากผลการศึกษาพบว่า เพศชายส่งผลทางลบต่อการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดระดับมาก ดังนั้นในการจัดกิจกรรมส่งเสริมมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด ควรให้ตัวแทนครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางที่เพศชายเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางเพศชายมีอำนาจในการตัดสินใจการจัดการการผลิต และการจัดการสวนยางของครัวเรือน ดังนั้น หากเกษตรกรชาวสวนยางเพศชายเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อาจส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนยางมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และเกิดการยอมรับ และปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดต่อไป

2) จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางร้อยละ 47.7 ยังไม่ตรวจวิเคราะห์ดิน ดังนั้นกรมพัฒนาที่ดินควรจัดตั้งศูนย์ตรวจวิเคราะห์ดินในระดับจังหวัดให้ครอบคลุมพื้นที่หรือมีกิจกรรมหรือโครงการในการให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่

3) จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางบางส่วนไม่มีการปรับใช้ข้อกำหนดมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางในส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร และส่วนที่ 3 ปัจจัยการผลิต และส่วนที่ 4 การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยว ดังนั้นการขยายแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการเกษตร และสถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้วัตถุประสงค์รายทางการเกษตร การจัดการดินและปุ๋ย และการกำจัดวัชพืชในสวนยาง เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนยางนำองค์ความรู้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการสวนยางของตนเอง และเป็นการปรับใช้เกษตรกรชาวสวนยางปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

4) การขยายแห่งประเทศไทย และสถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางในเรื่องการจัดการสวนยาง และมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด เพื่อเพิ่มระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางรุ่นใหม่ และเกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสบการณ์ทำสวนยางน้อย โดยการจัดทำหลักสูตรอบรมการจัดการสวนยาง และมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด อีกทั้งสร้างวิทยากรโดยเจ้าหน้าที่การขยายแห่งประเทศไทยและวิทยากรจากเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่

5) การขยายแห่งประเทศไทยควรกำหนดให้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเป็นนโยบายหลัก ในการขับเคลื่อนเกษตรกรชาวสวนยางทั่วประเทศ และควรมีหน่วยงานในการส่งเสริมมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดเฉพาะในระดับพื้นที่ ในการส่งเสริม ติดตาม และให้คำแนะนำเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ในการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และผลักดันให้เกษตรกรชาวสวนยางขอรับการตรวจรับรองมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดต่อไป

6) การขอรับสงเคราะห์ปลูกทดแทน และการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางของการยางแห่งประเทศไทย ควรกำหนดให้เกษตรกรชาวสวนยางต้องผ่านการอบรมมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด และส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางนำมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดไปปฏิบัติตั้งแต่เริ่มปลูกยาง และติดตามการปฏิบัติมาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยางอย่างต่อเนื่องตลอดอายุเก็บเกี่ยวสวนยาง

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางสำหรับผู้ที่สนใจจะศึกษาหรือการวิจัยเพื่อที่จะสามารถต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป ได้แก่ การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตน้ำยางสดสากล ได้แก่ มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด มาตรฐานการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (มาตรฐาน FSC) การรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มาตรฐาน PEFC) กฎหมายสินค้าปลอดการตัดไม้ทำลายป่า (EUDR) และมาตรฐานสากลอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมความตระหนักในการปรับใช้มาตรฐานการผลิต และสะท้อนความคุ้มค่าของการปรับใช้มาตรฐานการผลิต

บรรณานุกรม

- กาญจนา สงวนวงศ์วาน. (2529). *เศรษฐศาสตร์การผลิตทางการเกษตร*. <http://old-book.ru.ac.th/e-book/e/ec382/ec382.htm>
- การยางแห่งประเทศไทย. (2566). *แผนวิสาหกิจการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2566-2570 (ฉบับทบทวน พ.ศ.2567)*. การยางแห่งประเทศไทย. https://www.raot.co.th/article_attach/article_20150714182813.pdf
- จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว. (2562). *การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ไชยยะ คงมณี, อรอนงค์ ลองพิชัย, ปรีดี พรหมมี, เจษฎา โสภารัตน์ และนิตยา ขวัญแก้ว. (2564). *การพัฒนาอย่างพาราอย่างยั่งยืนด้วยนวัตกรรมเพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดสตูล*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- ณัฐวุฒิ จันทร์ทอง, และพหล ศักดิ์กะทัศน์. (2561). การยอมรับการผลิตข้าวโพดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ของเกษตรกรในจังหวัดอ่างทอง. *วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร*, 35(3), 53-62. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/MJUJN/article/view/200707/140287>
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2528). *การเปลี่ยนแปลง: เน้นกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม*. โรงพิมพ์เฉลิมชาัญการพิมพ์.
- ดลใจ ธรรมนัน. (2552). *การยอมรับมาตรฐานฟาร์มโคนมของเกษตรกรรายย่อย อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิชชума เทพมณี และนิโรจน์ รอดสม. (2566). การพัฒนาสวนยางให้ได้มาตรฐาน GAP ตามหลัก 3 ดี กรณีศึกษาจังหวัดตราด. *วารสารยางพารา*, 44(3), 11-18.
- นราศิณี แก้วไหลมา, สุรพล เศรษฐบุตร, บุศรา ลิ้มนิรันดร์กุล, และประทานทิพย์ กระมล. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเกษตร*, 33(3), 387-395. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/joacmu/article/view/243471/166934>
- นฤมล คำดี, บุศรา ลิ้มนิรันดร์กุล, รุจ ศิริสัญลักษณ์, และพรสิริ สืบพงษ์สังข์ (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกสตรอว์เบอร์รี่คุณภาพ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเกษตร* 38(2), 201-208. <https://li01.tci-thaijo.org/index.php/joacmu/article/view/252696/174054>
- ปัญญา หิรัญรัมย์. (2543). *ประมวลสาระชุดวิชาสังคมไทยกับการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีดีเปรม ทศนกุล. (2565). *รูปแบบการขับเคลื่อนการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสู่การทำสวนยางพาราอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาการผลิตยางก้อนถ้วยกลุ่มเกษตรกรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- พัชรภรณ์ เพ็ชรทอง. (2552). *การยอมรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพเกษตรที่ดีที่เหมาะสม สำหรับเงาะของเกษตรกร อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 12 (ง), (15 มกราคม 2563)
- พิศมัย จันทูมา, และสมสิริ เหล็กเพชร. (2563). *การจัดการสวนยางที่ดีและเหมาะสม (GAP) เพื่อผลิตน้ำยางคุณภาพดีของสหกรณ์โรงงานยางแผ่นรมควัน จังหวัดตรัง* (รายงานผลการวิจัยเรื่องเต็ม ประจำปี 2563). สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย. https://www.raot.co.th/download/research_report_63.pdf
- มัลลิกา มุกดา. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปลูกยางพาราของเกษตรกร ในจังหวัดเชียงใหม่*. [การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต]
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2555). *หลักการและการใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์สำหรับการวิจัยวารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 4(1), 1-12. <https://rdi.rmutsv.ac.th/rmutsvrj/download/year4-issue1-2555/p1.pdf>
- วลัยพร อิ่มสุวรรณ, และเกษตร แนบสนิท. (2566). *โครงการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการสวนยางตามหลัก GAP*. *วารสารยางพารา*, 45(1), 31-35. <https://www.raot.co.th/ebook/ebook-45-1.pdf>
- สถาบันวิจัยยาง. (2561). *ข้อมูลวิชาการยางพาราปี 2561*. https://www.raot.co.th/download/technical_data_of_rubber_61.pdf
- สำนักงานจังหวัดสตูล. (2565). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูลและแผนพัฒนาจังหวัด 2561-2565*. https://www.satun.go.th/files/com_news_devpro1/202312_a7ee9cbaac7114c.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566ก). *สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2565*. <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2566/yearbook2565.pdf>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566ข). *สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้าปี 2565*. <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2566/commodity2565.pdf>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566ค). *ต้นทุนการผลิตพืชสวน ปี 2565* แยกรายภาค. <https://www.opsmoac.go.th/phatthalung-dwl-files-451091791031>
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2567). *สารสนเทศเศรษฐกิจการเกษตรรายสินค้าปี 2566*. <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2567/commodity2566.pdf>
- องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ. (2566). *แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ 2566 – 2570*. องค์การบริหารส่วนตำบลแปะ-ระ. <http://www.pae-ra.go.th/detail.php?id=982>
- อภิเดช ชัยพิริยะกิจ, สายสกุล ฟองมูล, พุฒิสรรค์ เครือคำ, ปภพ จีรัตน์, นภารัตน์ เวชสิทธิ์นิรภัย และทวีชัย คำทวี. (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลพะวอ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. *วารสารผลิตภัณฑ์การเกษตร*, 1(1), 43-53

- Arati Joshi, Dharmendra Kalauni and Ujjal Tiwari. (2019). Determinants of awareness of good agricultural practices (GAP) among banana growers in Chitwan, Nepal. *Journal of Agriculture and Food Research*, 5(5) 87-92.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666154319300109>
- Basanta Khanal, Jaya Prakash Dutta, and Purnima Puri. (2021). Factors Affecting Adoption of Good Agricultural Practice of Rubber (*Hevea brasiliensis*) Orchard in Jhapa, Nepal. *Acta Scientifc Agriculture*, 5(5) 87-92
- Ferd Davis. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of Information technology. *MIS Quarterly*. 13(3) 319-339.
- Rogers, E.M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). New York: The Free Press.
- Rogers, E.M. and F.S. Shoemaker. (1971). *Communication of innovation: A cross cultural approach*. New York: The Free Press.
- William H. Greene, W.H., & David A. Hensher (2012). *Econometric Analysis*.
<https://www.researchgate.net/file.PostFileLoader.html?id=568181165cd9e37af18b458f&assetKey=AS:311705391828994@1451327765378>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

โครงการวิจัย “การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสดของเกษตรกรชาวสวนยาง
ในตำบลแปะ - ระ อำเภอกำแพง จังหวัดสตูล”

ชื่อ.....	เบอร์โทรศัพท์.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือประกอบการรวบรวมข้อมูลโครงการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์สำหรับหลักสูตรบริการธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลและประโยชน์ของผลการศึกษา ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามบนพื้นฐานความเป็นจริงและโดยอิสระ ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในภาพรวม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยาง

ส่วนที่ 2 การผลิต การจัดการสวนยาง

ส่วนที่ 3 การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความและเติมข้อความในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางสังคมและเศรษฐกิจของครัวเรือน

- เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
- อายุ
- ศาสนา () 1. อิสลาม () 2. พุทธ () 3. อื่น ๆ (ระบุ).....
- สถานภาพสมรส () 1. โสด () 2. สมรส () 3. หย่าร้าง
() 4. สมรส-แยกกันอยู่ () 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
- ระดับการศึกษาสูงสุด
() 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ () 2. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น () 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
() 5. อนุปริญญา/ปวส. () 6. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
- จำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือนเดียวกัน (รวมตัวท่าน) จำนวน คน
- อาชีพหลัก (สร้างรายได้หลักมากที่สุด)
() 1. ทำสวนยางพารา () 2. ทำการเกษตรอื่น ๆ ระบุ
- () 3. ธุรกิจส่วนตัว ระบุ
- () 4. รับจ้างทั่วไป
- () 5. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () 6. พนักงานบริษัทเอกชน
- () 7. อื่น ๆ ระบุ

8. อาชีพรองของหัวหน้าครัวเรือน
 1. มี 2. ไม่มี (ข้ามไปข้อ 10.)
9. จากข้อ 8. **ถ้าตอบ 1. มี โปรดระบุ** อาชีพรองของหัวหน้าครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. ทำสวนยางพารา 2. ทำการเกษตรอื่น ๆ ระบุ
3. ธุรกิจส่วนตัว ระบุ
4. รับจ้างทั่วไป
5. อื่น ๆ ระบุ
10. ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนบาท/เดือน
- 10.1 ค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหารบาท/เดือน
- 10.2 ค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปาบาท/เดือน
- 10.3 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาบาท/เดือน
- 10.4 ค่าใช้จ่ายทางด้านสังคม (ใส่ของงานต่าง ๆ)บาท/เดือน
- 10.5 ค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพบาท/เดือน
- 10.6 ค่าใช้จ่ายทางการเกษตรบาท/เดือน
- 10.7 ค่าค่าผ่อนชำระสินทรัพย์ (รถ ที่ดิน บ้าน ฯลฯ)บาท/เดือน
- 10.8 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ระบุ.....บาท/เดือน
11. รายได้ของครัวเรือนบาท/เดือน
- 11.1 รายได้จากภาคเกษตรบาท/เดือน
- 11.1.1) รายได้ทั้งหมดจากสวนยางบาท/เดือน
- 11.1.2) รายได้รับจ้างเกษตรบาท/เดือน
- 11.1.3) รายได้จากการทำเกษตรอื่น ๆบาท/เดือน
- 11.2 รายได้นอกภาคเกษตรบาท/เดือน
- 11.2.1) ระบุบาท/เดือน
- 11.2.2) ระบุบาท/เดือน
- 11.3 เงินโอนที่รับจากลูกบาท/เดือน
- 11.4 เงินโอนจากภาครัฐ (เงินบำนาญ/ผู้สูงอายุ/บัตรประชาชน)บาท/เดือน
- 11.5 หนี้สิน.....บาท/เดือน

ส่วนที่ 2 การผลิต การจัดการสวนยาง

1. จำนวนที่ดินถือครองทั้งหมด.....ไร่
2. จำนวนแปลง.....แปลง
3. จำนวนพื้นที่สวนยาง.....ไร่
4. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรอื่น ๆไร่
5. รูปแบบกรรมสิทธิ์ที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. โฉนดที่ดิน 2. น.ส. 3 3. สปก.
 4. น.ค. 5. ไม่มีเอกสารสิทธิ 6. อื่น ๆ ระบุ.....
6. กิจกรรมทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1. สวนยาง 2. ทำนา 3. ไม้ผล
 4. ปาล์มน้ำมัน 5. เลี้ยงสัตว์ 6. เพาะเลี้ยง
 7. อื่น ๆ ระบุ.....

7. ที่มาของเงินทุนทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () 1. เงินทุนตนเอง () 2. กู้ยืม
 () 3. เงินสนับสนุนภาครัฐ (กยท., สนนง. เกษตรฯ) () 4. ภาคเอกชน
8. เงินทุนส่วนใหญ่ใช้สำหรับกิจกรรมเกษตรใด (ตอบเพียง 1 ข้อ)
 () 1. สวนยาง () 2. ทำนา
 () 3. ไม้ผล () 4. ปาล์ม น้ำมัน
 () 5. เลี้ยงสัตว์ () 6. เพาะเลี้ยง
 () 7. อื่น ๆ ระบุ.....
9. ประเภทแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () 1. แรงงานครัวเรือน () 2. แรงงานจ้างกรีดยางหวะ
 () 3. แรงงานจ้างประจำแบบจ่ายเงินสด () 4. แรงงานจ้างชั่วคราว
 () 5. อื่น ๆ ระบุ
10. โปรตระบุรายละเอียดการใช้แรงงานจ้างในปีที่ผ่านมา
 10.1 แรงงานจ้างกรีดยางหวะคน ที่มาแรงงาน* () 1. () 2. () 3. () 4. () 5. () 6.
 10.2 แรงงานจ้างประจำคน ที่มาแรงงาน* () 1. () 2. () 3. () 4. () 5. () 6.
 10.3 แรงงานจ้างชั่วคราวคน ที่มาแรงงาน* () 1. () 2. () 3. () 4. () 5. () 6.
 หมายเหตุ * ที่มาแรงงาน; 1. ญาติ, 2. แรงงานในหมู่บ้าน, 3. แรงงานอำเภออื่นในจังหวัด, 4. แรงงานจังหวัดอื่น,
 5. แรงงานภาคอื่น, 6. แรงงานต่างด้าว
11. สมาชิกในครัวเรือนของท่านทำงานกรีดยางจ้างหรือรับจ้างภาคเกษตรอื่น ๆ (ทำงานเกี่ยว
 กับการเกษตรในที่ดินของคนอื่น) หรือไม่
 () 1. มี () 2. ไม่มี (ข้ามไปข้อ 12.)
12. จากข้อ 11. **ถ้าตอบว่า 1. มี** โปรตระบุกิจกรรมรับจ้างนอกฟาร์มของสมาชิกในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1
 ข้อ)
 () 1. รับจ้างกรีดยาง (กรีดยางในสวนของคนอื่น) () 2. รับจ้างใส่ปุ๋ย/กำจัดวัชพืช
 () 3. รับจ้างเก็บผลผลิต (เก็บน้ำยาง ไม้ผล ทางปาล์ม) () 4. อื่น ๆ ระบุ
13. ท่านมีประสบการณ์ในการทำสวนยาง ปี
14. โปรตระบุ ข้อมูลการผลิตยางพาราในแปลงสวนยางพาราที่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP น้ำยางสด

รายการ	ระบุ
ที่ตั้งสวนยาง *	() 1. () 2. () 3. () 4.
ขนาดพื้นที่ (ไร่)	
ในแปลงมีเศษขยะ (พลาสติก ขวด แก้ว) (☒ 1) มี/ (☒ 2) ไม่มี	() 1. () 2.
กรณีมีเศษขยะหลังเข้าร่วมโครงการท่านเก็บขยะในแปลง (☒ 1) เก็บ/ (☒ 2) ไม่เก็บ	() 1. () 2.
ตรวจวิเคราะห์ดิน 3 ปี (☒ 1) ตรวจ/ (☒ 2) ไม่ตรวจ	() 1. () 2.
ปุ๋ยเคมี (☒ 1) ใส่ / (☒ 2) ไม่ใส่	() 1. () 2.
- ชนิดของปุ๋ย (☒ 1) เคมีระบุสูตร N:P:K (☒ 2) สังกะสี	() 1.ระบุ..... () 2.
- ความถี่ใส่ปุ๋ย (ครั้ง/ปี)ครั้ง/ปี
- จำนวนกระสอบครั้ง และน้ำหนักกระสอบ (กก.)กระสอบ/.....กก.
- ราคาปุ๋ยเคมีที่ซื้อ (บาท/กระสอบ)บาท/กระสอบ
ปุ๋ยอินทรีย์ (☒ 1) มี ระบุตราหือ ; / (☒ 2) ไม่มี	() 1.ระบุ..... () 2.
- ความถี่ใส่ปุ๋ย (ครั้ง/ปี)ครั้ง/ปี

รายการ	ระบุ
- จำนวนกระสอบปุ๋ยที่ใส่/ครั้ง และน้ำหนักกระสอบกระสอบ/.....กก.
- ราคาปุ๋ยอินทรีย์ (บาท/กระสอบ)บาท/กระสอบ
รูปแบบการใส่ปุ๋ย (① รอบโค่น ② ระหว่างร่องอก ③ หว่านทั่วแปลง)	() 1. () 2. () 3.
ระดับความหนาแน่นของวัชพืชในสวนยาง*	() 1. () 2. () 3. () 4. () 5.
การกำจัดวัชพืช (① กำจัด.....ครั้ง/ปี ② ไม่กำจัด)	() 1.....ครั้ง/ปี () 2.
- วิธีการจัดการ (① สารเคมี ② เครื่องตัดหญ้า ③ รถไถ ④ อื่นๆ ระบุ.....)	() 1. () 2. () 3. () 4.ระบุ.....
- กรณีใช้สารเคมีท่านปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการหรือคำแนะนำข้างขวด (① ปฏิบัติ ② ไม่ปฏิบัติ)	() 1. () 2.
- ค่าใช้จ่ายกำจัดวัชพืช (บาท/ครั้ง) (ค่าน้ำมัน , ค่าเคมีภัณฑ์,ค่าจ้าง)บาท/ครั้ง
มีปัญหาจากโรคหรือศัตรูต้นยาง (① มี / ② ไม่มี) (หน้าแห้ง ฯลฯ)	() 1.ระบุชื่อโรค..... () 2.
มีปัญหาโรคใบร่วง(ไฟทอป) (① มี / ② ไม่มี)	() 1. () 2.
- วิธีการจัดการเมื่อเป็นโรค (① สารเคมี ② ตัดโค่นทิ้ง/ทำลาย ③ ทิ้งไว้เฉย ๆ ④ อื่นๆ ระบุ	() 1. () 2. () 3.() 4.ระบุ.....
- กรณีจัดการเมื่อเป็นโรค มีความถี่ในการจัดการโรค (ครั้ง/ปี)ครั้ง/ปี
- จัดการเมื่อเป็นโรค มีค่าใช้จ่ายกำจัดโรค (บาท/ครั้ง)บาท/ครั้ง
หน้ากรีตปี 2566 * * *	() 1. () 2. () 3. () 4.
ความยาวหน้ากรีตที่ใช้ในปี 2565 (① ครั้งลำต้น ② สามส่วนลำต้น ③ สี่ส่วนลำต้น)	() 1. () 2. () 3.
จำนวนวันกรีต (① วันเว้นวัน ② สองวันเว้นวัน ③ สามวันเว้นวัน ④ อื่นๆ ระบุ)	() 1. () 2. () 3. () 4.ระบุ.....
สภาพหน้ากรีต (ตะปุ่มตะป่ำ,เป็นแผล) (① สภาพดียอมรับได้ / ② สภาพไม่ดี มีแผลเยอะ)	() 1. () 2.
การปรับความลึกกรีตถึงท่อน้ำยาง (① ปรับให้ดีขึ้น ② ไม่ปรับเพราะดีอยู่แล้ว)	() 1. () 2.
การรอยกรีตทำมุม 30 องศา (① ใช่ / ② ไม่ใช่)	() 1. () 2.
การทำเส้นแบ่งหน้า-หลังรอยกรีต (① ทำ / ② ไม่ทำ)	() 1. () 2.
ระดับความสั่นเปลือ่งเปลือกในปี (① น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ซม. / ② มากกว่า 30 ซม.)	() 1. () 2.
การกรีตยางหลังเที่ยงคืน (① ใช่ / ② ไม่ใช่)	() 1 () 2.
ชนิดของมีดกรีตยาง (① คลองเล็ก / ② คลองใหญ่ / ③ อื่น ๆ)	() 1. () 2. () 3. อื่นๆ ระบุ....
สภาพมีดกรีตยางมีพุงหรือไม่ (① มี / ② ไม่มี)	() 1. () 2.
จำนวนต้นยางที่กรีตไม่ได้ต่อไร่ (ต้น)ต้น
การคว่ำถั่วยกเก็บน้ำยาง (① คว่ำ / ② ไม่คว่ำ)	() 1. () 2.
สภาพลวดรัดต้นยาง (① ยังใช้งานได้ทุกต้น / ② ไม่มีลวดบางต้น)	() 1. () 2.
การลอกหน้ายางก่อนกรีต (① ลอก / ② ไม่ลอก)	() 1. () 2.
กรองน้ำยางด้วยตะแกรงกรองของโครงการที่สวนยาง (① กรอง / ② ไม่กรอง)	() 1. () 2.
ใส่สารรักษาสภาพน้ำยาง (แอมโมเนีย) (① ใส่ / ② ไม่ใส่)	() 1. () 2.
ล้างถังเก็บน้ำยางและแกลอนน้ำยาง (① ล้าง/ ② ลอกเศษยาง/ ③ ไม่ล้าง)	() 1. () 2. () 3

รายการ	ระบุ
ล้างถังเก็บตะแกรงกรอง/ไม้กวาดน้ำยาง (① ล้างทุกวัน/ ② ลอกเศษยาง/ ③ ไม่ล้าง)	() 1. () 2. () 3.
ส่งน้ำยางขายก่อน 11.00 น. (① ใช่ / ② ไม่ใช่)	() 1. () 2.

หมายเหตุ: * ที่ตั้งสวนยาง 1. ที่ลุ่ม, 2. ที่ราบ, 3. ที่เนิน/ควน, 4. ที่ลาดชัน

** ความหลากหลาย 1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด

*** หน้ากรีดปี 2566 1. หน้ายางที่ 1, 2. หน้ายางที่ 2, 3. หน้ายางที่ 3, 4. หน้าซ้า

ส่วนที่ 3 การปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด

15. โปรดระบุข้อปฏิบัติ GAP ที่ท่านปรับใช้ (✓ ทำ, X ไม่ทำ)

ทำ/ ไม่ทำ	ข้อปฏิบัติ	ทำ/ ไม่ทำ	ข้อปฏิบัติ
	1) พื้นที่ที่ใช้ในการปลูกยาง มีหลักฐานแสดงสิทธิในการใช้ที่ดิน		2) เนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย
	3) มีหน้าดินที่มีระดับความลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร		4) จัดทำหีสแปลงปลูก ข้อมูลประจำแปลง ระบุชื่อเจ้าของ สถานที่ติดต่อ แผนผังแปลง ที่ตั้งแปลง พันธุ์ ปื้ที่ปลูก และปีที่เปิดกรีด
	5) แปลงยางสะอาด ไม่มีขยะและวัชพืช สามารถปลูกพืชร่วมยางได้		6) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ให้อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
	7) จัดทำรายงานการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ต้นพันธุ์ ปุ๋ย และวัตถุอันตรายทางการเกษตร		8) ไม่ไถพรวนในแปลงยางที่มีอายุ 4 ปีขึ้นไป หรือทรงพุ่มยางชิดจัดกัน
	9) สู้ตรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือสูตรยาง หลังเปิดกรีด 29-5-18 หรือ 30-5-18 โดยใส่ปีละ 2 ครั้ง ๆ ละครั้งก็โลกรัม ช่วงต้นฝนและปลายฝน		10) ใส่ปุ๋ยระหว่างแถวยาง
	11) ต้นยางที่เปิดกรีดได้ ขนาดของเส้นรอบวงไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ที่ความสูง 150 เซนติเมตร จากระดับพื้นดิน		12) ขนาดของลำต้นที่กรีดได้ต้องโตสม่ำเสมออย่างน้อยร้อยละ 70 ของพื้นที่สวนยางทั้งหมด
	13) ระยะห่างระหว่างรางรองรับน้ำยางกับรอยกรีด 30 เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างลิ้นกับถ้วยน้ำยาง 10 เซนติเมตร สำหรับการรวบรวมน้ำยางสด		14) ความสูงของรอยกรีดเมื่อขึ้นหน้าใหม่ที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร
	15) ระบบกรีด 1 ใน 2 ของลำต้น - กรีด 1 วัน หยุด 2 วัน - กรีด 1 วัน หยุด 1 วัน - กรีด 2 วัน หยุด 1 วัน ระบบกรีด 1 ใน 3 ของลำต้น - กรีด 2 วัน หยุด 1 วัน		16) หยุดกรีดเมื่อยางพลัดใบมากกว่าร้อยละ 80 ของทรงพุ่ม

ทำ/ ไม่ทำ	ข้อปฏิบัติ	ทำ/ ไม่ทำ	ข้อปฏิบัติ
	17) จำนวนต้นยางพาราที่เปิดกรีดได้ ต้องมีไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนต้นยางทั้งหมดในแปลง		18) กรีดลึกใกล้เยื่อเจริญ แต่ต้องไม่ทำลายชั้นของเยื่อเจริญหรือทำให้เกิดบาดแผล
	19) ทำเส้นรอยแบ่งแนวหน้า – หลัง ให้ชัดเจน มีความยาวอย่างน้อย 30 เซนติเมตร		20) รอยกรีดทำมุม 30 องศา ในแนวระนาบ และเอียงจากซ้ายบนลงมาขวาล่าง
	21) ความสั่นเปลือยในการกรีดแต่ละครั้ง ควรกรีดเปลือกหนาไม่เกิน 2 มิลลิเมตร		22) ควรกรีดตั้งแต่ เที่ยงคืนถึง 06.00 น. สำหรับการผลิตน้ำยางสด
	23) กรีดให้ถึงเส้นแบ่งรอยกรีด แนวด้านหลัง		24) ทำรอยเส้นแบ่งรอยกรีด ทำมุม 30 องศา
	25) ลวดรัดต้นยาง ต้องไม่ชำรุดลวดรัดต้นยาง ต้องไม่ชำรุด		26) ขนาดของถ้วยรองรับน้ำยางถ้วยขนาด 400 – 600 ซีซี
	27) คว่ำหรือตะแคงถ้วยหลังเก็บน้ำยางทุกครั้ง เพื่อให้ถ้วยแห้งและสะอาด		28) รางรองรับน้ำยาง และถ้วยรองรับน้ำยางสะอาด ลอกเศษยางออกก่อนกรีดทุกครั้ง
	29) ล้างถังหลังเก็บน้ำยาง คว่ำให้แห้งทุกครั้ง หลังใช้งาน		30) เลือกใช้มีดให้เหมาะสมกับความหนาของเปลือกยาง - ต้นยางเปิดใหม่ควรใช้มีดคลองเล็ก - ต้นยางอายุมาก ใช้มีดคลองใหญ่มุมไม่ควรเกิน 85 องศา
	31) การเก็บน้ำยางจากถ้วย ให้กวาดน้ำยางด้วยไม้กวาดยางทุกครั้ง		32) กรองน้ำยางในสวนก่อนนำสู่โรงงานทุกครั้ง ด้วยตะแกรงกรองขนาด 40 เมช
	33) ภาชนะในการกรองน้ำยางต้องสะอาด ไม่มีเศษยางติด และทำความสะอาดทุกครั้ง หลังจากใช้งานแล้ว		34) ส่งน้ำยางสดยังจุดรวบรวมไม่เกิน 11.00 น.

16. โปรตระบุ ข้อมูลผลผลิตในแปลงที่มีการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตรายางสด

พื้นที่ (ไร่)	จำนวนเดือนที่กรีดยางได้ ใน 1 ปี 2566 (เดือน)	จำนวนวันเฉลี่ยที่กรีดยางได้ใน 1 เดือน (วัน)	น้ำยางสดเฉลี่ย (กก.)	เปอร์เซ็นต์ยางเฉลี่ย (%DRC)	จำนวนวันกรีดต่อปี (วัน)

17. แหล่งขายน้ำยางสด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. พ่อค้าท้องถิ่น ระบุ..... () 2. กลุ่มรวบรวมน้ำยางสด ระบุ.....
() 3. สหกรณ์ ระบุ () 4. อื่น ๆ ระบุ

18. การกำหนดราคาในการขายผลผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์เป็นผู้กำหนดราคา () 2. พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา
() 3. เกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคา () 4. อื่น ๆ ระบุ.....

19. รูปแบบการได้รับเงินจากการขายผลผลิตยางพารา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. เงินสด () 2. แบ่งรับบางส่วน
 () 3. เบิกเงินล่วงหน้า () 4. โอนเงินผ่านบัญชีธนาคาร
 () 5. อื่น ๆ ระบุ
20. หลังจากนำข้อปฏิบัติ GAP ไปใช้บางข้อ/ทั้งหมด โปรดระบุข้อดี/ประโยชน์ที่ได้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. %DRC (เนื่อยางแห้ง) เพิ่มขึ้นระบุ.....(%) () 2. ปริมาณน้ำยางเพิ่มขึ้น..... กก.
 () 3. สิ่งแปลกปลอมในน้ำยางลดลง () 4. ได้น้ำยางสดคุณภาพดี
 () 5. ลดความสูญเสียของผลผลิต () 6. ความสิ้นเปลืองเปลืองน้อยลง
 () 7. น้ำยางสวย (กรีตบาดน้อยลง) () 8. ลดเวลาทำงานและมีเวลาว่างไปทำ
 อย่างอื่นมากขึ้น
 () 9. มีการบันทึกข้อมูลการผลิต (ปริมาณน้ำยาง ใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า)() 10. ค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า ลดลง
 () 11. ใช้หน้ากรีตได้นานขึ้น () 12. สุขภาพดีขึ้น
 () 13. มีความเป็นมืออาชีพ/เชี่ยวชาญในการทำสวนยางเพิ่มขึ้น () 14. ได้รับคำชมเชยจากเพื่อนเกษตรกร
 () 15. ทำสวนยางอย่างเป็นระบบ () 16. ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ๆ
 มีการพัฒนา
 () 17. มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขในการทำงาน () 18. อื่น ๆ ระบุ.....
21. จำนวนครั้งในการเข้าร่วมอบรมในปี 2565/2566..... ครั้ง
22. ระดับความรู้และความเข้าใจในหลักวิชาการทำสวนยางหลังการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิต
 น้ำยางสด
- () 1. น้อยที่สุด () 2. น้อย () 3. ปานกลาง
 () 4. มาก () 5. มากที่สุด
23. ระดับการให้ความสำคัญกับการจัดการดูแลสวนยางหลังการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิตน้ำยางสด
- () 1. น้อยที่สุด () 2. น้อย () 3. ปานกลาง
 () 4. มาก () 5. มากที่สุด
24. ระดับทักษะและความเชี่ยวชาญในการทำสวนยางของตัวท่านหลังการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิต
 น้ำยางสด
- () 1. น้อยที่สุด () 2. น้อย () 3. ปานกลาง
 () 4. มาก () 5. มากที่สุด
25. ระดับการให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้หลังการปรับใช้มาตรฐาน GAP สำหรับการผลิต
 น้ำยางสด
- () 1. น้อยที่สุด () 2. น้อย () 3. ปานกลาง
 () 4. มาก () 5. มากที่สุด

-----ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม-----

ภาคผนวก ข

ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation)

	GEN	AGE	EDU	EXP	MT	ARE	KR	PR	AGR
GEN	1.0000								
AGE	-0.169	1.0000							
EDU	0.0319	-0.4736	1.0000						
EXP	0.0838	0.6174	-0.2387	1.0000					
MT	0.1459	-0.0179	0.0414	0.1041	1.0000				
ARE	0.1199	0.1835	-0.0259	0.1803	-0.1421	1.0000			
KR	-0.0937	0.1617	-0.3521	0.13282	-0.0555	-0.1734	1.0000		
PR	-0.0457	0.1407	-0.2444	0.09904	-0.0720	0.0062	0.5794	1.0000	
AGR	-0.1425	0.0464	-0.1890	0.1034	-0.1597	-0.0057	0.3400	0.6236	1.0000

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวอนัญญา สาครินทร์
 รหัสประจำตัวนักศึกษา 6411221016

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
เศรษฐศาสตรบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2562

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับในระหว่างการการศึกษา)

ปี	ทุนการศึกษา
2564	ทุนผู้ช่วยสอนปีการศึกษา 2564
2565	ทุนผู้ช่วยสอนปีการศึกษา 2565

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

ตำแหน่ง ผู้ช่วยวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์